

यिशायियस्य भविष्यदचनानि ।

१

१ प्रथमोऽध्यायः ।

- १ यिङ्गदीयानां पापेषु यिशायियस्य विल्पनं ५ पापिनां दण्डः १० मिथ्याधर्मस्य
भक्तेन १६ पापात् परार्चित्तुं विनष्टनं २१ सोकानां पापकथनं २४ साधो हिन-
भेगस्यासाधारहितभेगस्य च कथनत्वं ।
- २ उद्धियो योथम आहसो हिङ्कियस्तेषां चिङ्गदीयव्यपाणां राजत्व-
काले यिङ्गदादेषां यिरुशालमाख्यनगरध्वाधि यान्यामोससुतेन यिशा-
यियेन लेभिरे तानि दर्शनानीमानि ।
- ३ अच्चावधीयतां है द्यौ है भूः संशूयतां त्वया ।
खयं परेश्वरो यसाद् वाक्यमेतत् प्रभाषते ॥
- ४ अपुष्ट्यन्तं मया पुल्ना अवर्धन्तं च यदसः ।
ते तु मदैपशीलेन जाताः सामिविरोधिनः ॥
- ५ गौरपि खामिनं वेत्ति दण्डपात्रं प्रभोः खरः ।
इखायेलीयवंशस्य ताटग्जानं न विद्यते ।
- ६ मामकीनप्रजानास्त्र नास्ति ताटग् विवेचना ॥
- ७ हा हा पापमते जाते जनते दोषभारिणि ।
दुष्कृतकर्मणां वंश सूनवः कुलकञ्जलाः ।
- ८ सन्त्यक्तः परमेश्वरो येरवज्ञातस्त्र वै र्मदात् ।
इखायेलः पवित्रो राट् पुनर्खलस्त्रात् पराङ्मुखः ॥
- ९ क्वाहन्तव्याः मुन र्यूयं क्वरन्दोहा मुज्जमुज्जः ।
व्यथितं मस्तकं क्वत्सं निखिलं हृदयं क्लमि ॥
- १० किञ्चिन्न विद्यते खस्त्रम् आपादतलमस्तकात् ।
सर्वे क्वतैः प्रहाराङ्गै नंवाधातेस्त्र जर्जरं ।
- ११ अपीडितैरबज्जैस्त्र तैलेनाप्यस्त्रदूषतैः ॥
- १२ युग्माकं देश उच्चिन्नः पुर्यो दग्धास्त्र वक्षिना ।
प्रत्यक्षैः परदेशीयै युश्मद्गूमित्वं भुज्यते ।
- १३ सा च जाता समुच्चिन्ना धंसितेव विदेशिभिः ॥
- १४ सीथोन् कन्यावशिष्यास्ति द्राक्षाक्षेत्रे यथोटजं ।

तुम्बुद्याने कुटीरो वा रुद्धं वा नगरं यथा ॥

चरमाकं वै निमित्तं चेद् उद्भूतं लघु किञ्चन ॥

न पर्यप्तेषयिष्यत् स सैन्याध्यक्षः परेश्वरः ॥

सट्टशा अभविष्यामि सिदोमेन तदा वयं ॥

अमोरायाः समानत्वम् अवाप्यामि न संशयः ॥

हे सिदोमीयशास्त्राः पृणुतोक्तिं परेश्चितुः ॥

गृहीतेश्च नः शास्त्रं हे अमोरीयमानवाः ॥

अलं यज्ञबज्ज्वेन ब्रूते ऽदः परमेश्वरः ॥

मेषाङ्गव्या लहं पूर्णः वलोः पीनस्य मेदसा ॥

गोमेयाणामजानां वा नाहं तुष्यामि शोणितैः ॥

मम साक्षादुपस्थातुं क्षते युधाभिरागमे ॥

पादै र्मत्वाङ्गानां को मर्दनं वोऽभियाचते ॥

मैवानर्थकनैवेदं दातुं भुयो यवस्थते ॥

मन्ये दृग्मास्तदं धूपं दर्शं विआमवासरं ॥

घोषगाञ्च समाजस्य न सहे पापपर्वगमी ॥

मनो मे देयि युधाकम् असावस्यामहोत्सवान् ॥

मम ते भारवज्जाता वोऽु आन्तो भवाम्यहं ॥

क्वाञ्छिपु युधासु मील्यिष्यामि लोचने ॥

बज्ज प्रार्थयमानेषु नैव संशोस्यते मया ॥

युधादीयकरा यस्मात् पूरिताः सन्ति शोणितैः ॥

खान् प्रच्छाल्य शुचीभूय मद्युष्टेः स्त्रीयकर्मणां ॥

दूरीकुरुत दुष्टत्वं निवर्त्तेष्वं कुकर्मतः ॥

सत्कर्माण्येव शिक्षाखं चेष्टाखं न्यायसेवने ॥

संशोधयत चान्यायं पितृहीनस्य बालकः ॥

युधाभीरच्यतां द्रोहाद् विधवा चानुगच्यतां ॥

परेषो ब्रूत आयात मिथोऽस्माभि विचार्यतां ॥

सिन्दूरवर्णतुल्यानि यानि पापानि सन्ति वः ॥

तान्यपि शुक्लवर्णानि भविष्यन्ति तु वारवत् ॥

शोणा लाक्षेव ये दोषास्ते भविष्यन्ति लोमवत् ॥

यूयं चेदत्र सन्तुष्टा भवत्यादेश्यालिनः ॥

इत्यैर्देशोऽद्वैत्यर्हि परमैः परितपूर्यथ ॥

९

१०

११

१२

१३

१४

१५

१६

१७

१८

१९

२०

२१

- २० यदि यूत्त्वसन्तुष्टा भवथ प्रतिरोधिनः ।
निच्छितं सकलात्तर्हि खड्गभुक्ता भविष्यथ ।
यतः परेश्वरस्यास्याद् वाक्यमेतदिनिर्गतं ॥
- २१ हा सती नगरी यासीत् सा जाता गणिका कर्थ ।
तस्यां न्यायेन पूर्णायां खर्थं धर्मो उवसत् पुरा ।
अधुना किञ्चु तन्मर्थे वसन्ति नरघातकाः ॥
- २२ तव रूप्यं मर्लं जातं भद्रिरा जलदृष्टिरा ॥
शास्त्रारस्तव दुर्दीन्तात्तखाराणाच्च सङ्ग्रहः ।
- २३ उपहारप्रियाः सर्वे तथोत्तोचानुधाविनः ॥
पिटैऽहोनस्य बालस्य विचारं ते न कुर्वते ।
विधवाया विवादस्य नैव तानुपतिष्ठति ॥
- २४ ततो हेतोरिदं वाक्यं प्रभु ब्रूते परेश्वरः ।
वाहिनीनामधीशः स इखायेत्ते बलप्रदः ॥
आः खारीणां विनाशेन लप्ये उहं दुःखमोचनं ।
उचितं खीयवैरिभ्यः फलं दायिष्यते मया ॥
- २५ त्वयि हस्तपर्णां छत्रा सम्बूद्धार्थामि ते मलं ।
सर्वे परिहरिष्यामि सुश्वदोयं कुसोसकं ॥
- २६ पूर्वं विचारकैस्तुल्यान् ते दास्यामि विचारकान् ।
प्रथमै मन्त्रिभिस्तुल्यान् ते दास्यामि च मन्त्रिणः ॥
पञ्चादृ धर्मपुरीयेव तव नाम भविष्यति ।
तं सती नगरीयेव नामधेयच्च लप्यसे ॥
- २७ विचारादेव सीयोनः परिचारां प्रसेत्यति ।
तस्याः श्रोदितचित्तानां चरणां चाणाच्च धर्मतः ॥
- २८ द्रोहिणां युगपद् अंसः पायिनाच्च भविष्यति ।
लोपं यास्यन्ति सर्वे च परेश्वागिनो नराः ॥
- २९ एलङ्गुमेभ्य इष्टेभ्यो यूबं लज्जामवाप्यथ ।
आरामेभ्यः प्रियेभ्यच्च विवर्णत्वं गमिष्यथ ॥
- ३० यस्माद् गतिपञ्चस्य कस्यचिदेलशाखिनः ।
आरामस्याम्बुहीनस्य वा समाना भविष्यथ ॥
- ३१ शखवद् भविता श्रीमान् तस्याचारः स्फुलिङ्गवत् ।
युगपञ्चलितादौ तौ कोऽपि न शमयिष्यति ॥

२ द्वितीयोऽध्यायः ।

१ छोषोयराज्यस्य कथनं ३ परमेश्वरत्यागस्य दोषनिर्णयः १० तदीयमहिम-
कारणात् तस्माद् भेदुं विवरयच ।

आमोससुतेन यिशायियेन विज्ञदादेशं यिरुशालमनगरज्ञाधि १
दर्शनमिदं लेभे ।

पाच्चावेषु दिनेष्वेषा घटना सम्बिष्ट्यति । १

मन्दिरं परमेश्वस्य यस्मिन् तिष्ठति पर्वते ।

सर्वेषां भूधराणां स मस्तके स्थापयिष्टते ।

सकलेभ्यो गिरिभूम्ये प्रोद्रुतः स भविष्ट्यति ।

सर्वजातीयलोकाच्च प्रसारिष्यन्ति तं प्रति ॥

बङ्गदेशीयलोकैच्च प्रस्थायेत्यं गदिष्ट्यते ।

एत सर्वे वयं चामः परमेश्वस्य पर्वतं ।

याकूबीयैश्वरस्यैव प्रगच्छामो निकेतनं ।

स्वमार्गान् शिच्चितात्स्तेन चरिष्वामस्तदध्यसु ॥

सीयोनाद् यत उत्पद्य शास्त्रं विस्तारयिष्टते ।

विरुशालमतस्यैव पारमेश्वरभारती ॥

नानाजातीयलोकानां माध्यस्यं स करिष्ट्यति ।

बङ्गदेशीयलोकानां शासनस्य विधास्यति ॥

ताडयित्वा ततः सर्वे निजासीन् कूटकाणि हि ।

स्वशक्तोऽस्त्र लविच्चाणि घटयिष्ट्यन्ति मानवाः ॥

न पुन जीतिरेकान्नां प्रत्यसिं चालयिष्ट्यति ।

अभ्यासो रणविद्यायास्तै न कारिष्टते पुनः ॥

कुरुध्वमागमं यूयं हे याकूबीयवंशजाः ।

वयं दीस्यां परेशस्य करवाम गमागमो ॥

त्वया स्वीयप्रजास्त्यक्तास्ते याकूबीयवंशजाः ।

यतो मोहेन सम्पूर्णाः पूर्वदेशोऽद्वेन ते ।

अभवन् गणकास्तुल्याः पिलेयीयनरैस्ते ।

जनैरितरवंशोयैः सार्द्धं मैत्रस्त्र कुर्वते ॥

परिपूर्णा उभवत् तेषां देशो दुर्वर्णहेमभिः ।

तदीयव्रद्यराशीनां सीमा का उपि न विद्यते ।

वाजिपूर्णभवनीवत् सन्ति चासंख्यका रथाः ॥

सम्पूर्णस्थाभवत् तेषां देशो देवैरनीश्वरैः ।

स्त्रीयहस्तक्षतं कर्म चैकैकेन प्रणम्यते ।

स्त्रीयहस्तक्षतं कर्म चैकैकेन प्रणम्यते ॥

प्राप्नोति भुमतां भर्त्यो नीचताच्च नरोत्तमः ।

अपराधं तत्स्तेषां नैव त्वं क्षन्तुमर्हसि ॥

१० शैलं प्रविश हे पापिन् धूल्यां वान्तर्हितो भव ।

परमेशस्य भीमत्वात् तच्छ्रियच्च प्रतापतः ॥

११ नराणाम् उच्चदृश्यत्वं समवाप्यति नीचतां ।

मनुष्याणाच्च गर्वोऽपि खर्वत्वं प्रगमिष्यति ।

उन्नस्यति दिने तस्मिन् केवलः परमेश्वरः ॥

उदेष्यति परेशस्य दिनं तद् वाहिनीपतेः ।

उपर्युपरि सर्वस्य सुतुङ्गस्तोच्चवस्तुनः ।

उपर्युपरि सर्वस्य प्रोक्तायस्य वस्तुनः ।

तानि वस्तुनि सर्वाणि समवाप्यन्ति निमतां ॥

उपर्युपरि सर्वेषाम् उदग्राणां खदैर्घ्यतः ।

प्रांशुनाञ्चैरसाख्यानां लिवानोनस्यशारिनां ।

सर्वेषां वाशनीयानां चाल्लोनाख्यपलाशिनां ॥

उपर्युपरि सर्वेषाम् उन्नतानां महीभृतां ।

उपर्युपरि सर्वेषाम् उदग्राणां महाशसनां ॥

उपर्युपरि सर्वस्य प्रांशोरुच्चगृहस्य च ।

उपर्युपरि सर्वस्य प्राचीरस्य दृढस्य च ॥

उपर्युपरि पोतानां तार्शिणाणं वगामिनां ।

उपर्युपरि सर्वेषां चारुणां शिल्यकर्मणां ॥

१३ चित्तानामुन्नति नृणां समवाप्यति नीचतां ॥

मनुष्याणाच्च गर्वोऽपि खर्वत्वं प्रगमिष्यति ।

उन्नस्यति दिने तस्मिन् केवलः परमेश्वरः ॥

असाराणाच्च देवानां साकल्यं विप्रनद्यति ॥

१४ शैलगुहाः प्रवेश्यन्ते नरैर्भैर्मविलानि च ।

पर्युद्देजयितुं द्वौणिं समुत्यानं प्रकुर्वतः ।

परमेशस्य भीमत्वात् तच्छ्रियच्च प्रतापतः ॥

मनुष्यैः खनिमित्तच्च पूजायै ये विनिर्मिताः ।

१०

असाराः सकला देवा दौप्याः खण्डमयाच्च ते ।

समाक्षेप्यन्त आख्यानां जतुकानाच्च समुखं ॥

गौलगर्त्तान् ग्रवेच्छद्धि गिरीणां विवराणि च ।

११

पर्युदेजयितुं द्वौषिं समुत्थानं प्रकुर्वतः ।

परमेशस्य भीमत्वात् तच्छ्रियच्च प्रतापतः ॥

निवर्त्तधं नराद् यूयं नासया प्राणधारिणः ।

१२

यस्मादेतादशो मर्त्यः किमूल्यो गणयिष्यते ॥

३

इ तृतीयोऽध्यायः ।

१ पापैर्लोकानां दुःखं १३ प्रधानजनैरुपद्रवः १३ स्तोणामहकारस्य दण्डयः ।

पश्य प्रभुः परेशो यो वाहिनीनामधीश्वरः ।

१

स यिरुशालमो मध्याद् यिह्वदाविषयस्य च ।

आलम्बद्धावलम्बच्च खयं दूरोकरिष्यति ।

आद्वावलम्बनं सर्वं सर्वद्वाम्भाऽवलम्बनं ॥

२

वीरं सैन्यं नियन्तारम् आचार्यं गणकं गुरुं ।

गुरुमपतिं भृष्टोकं मन्त्रिणं दक्षशिल्पिनं ।

३

मन्त्रयाठे विदम्बच्च नरं स दविष्यति ॥

करिष्यामि शिश्रेव शास्त्रं स्तेषां लृणामहं ।

४

आधिपत्यं ततस्तेषाम् अनुष्ठास्यन्ति वाक्काः ॥

जना द्रोहं करिष्यन्ति मित्रे मित्रं नरे नरः ।

५

दृढं बाधिष्यते वालो नरसिंहं नराधमः ॥

कस्त्रित् स्वभातरं दृत्वा खोयपैत्रकुलोद्दूवं ।

६

गदिष्यत्वस्ति वस्त्रं ते त्वमस्मच्चासको भव ।

विषये नष्टकल्पे इयं तव हृत्तगतो भवेत् ॥

७

तदा वक्ष्यति शस्त्रा स न भविष्याम्यहं भिवक् ।

नास्यन्न नास्ति वस्त्रं वा मामकीननिकेतने ।

नैव देशाधिपत्ये इहं नियोक्तव्यः कथच्चन ॥

८

सकम्पाल्ति यिरुशालम् यिह्वदाः पतनोन्मुखः ।

परेशस्य विरुद्धानां तेषां जिङ्गाः द्रवानि च ।

यस्मान्महेजसी तस्य प्रतिकुर्वन्ति लोचने ॥
 ८ साच्चयं यच्छ्रुति तेषाच्च प्रतिकूलं मुखाङ्गतिः ।
 सिदोमिव स्वपापच्च नाच्छाद्य ज्ञापयन्ति ते ।
 आः प्राणान् धिक् उद्गां तेषां खीयानिष्टविधायिनां ॥
 १० चेमं भविष्यतोचेव यूयं बदत धार्मिकान् ।
 यस्मात् ते परिभोच्यन्ते स्वकीयकर्मणां फलं ॥
 ११ दुर्जनं धिक् अधन्यः स हस्ताभ्यां तस्य यत् क्षतं ।
 प्रतिक्रिया यथायोग्या तस्य यस्मात् प्रसेत्यति ।
 १२ पीड्यन्ते मत्यजा बालैः पाल्यन्ते स्तीभिरेव च ।
 हे प्रजा नायका वी ये ते सन्तुत्यथदर्शकाः ।
 नाशयुक्तं कुर्वन्ति युश्चादीवगतेः क्रामं ॥
 १३ परमेष्ठो विवादार्थं समुत्यानं करिष्यति ।
 जनानाच्च विचारार्थं स भविष्यत्युपस्थितः ॥
 १४ अजानाच्च तदीयानाम् अधक्षा अग्रगाच्च ये ।
 विवादे तै नरैः साद्भुप्रवृत्तः स गदिष्यति ।
 मामकं गोक्षनीक्षेचं युध्माभिरेव नाशितं ।
 दीनेभ्योऽप्यहतं विचं युध्मदेहेषु विद्यते ॥
 १५ किमर्थं मत्यजाः पिंष्ठ दीनस्यास्यच्च घर्षय ।
 इत्याह वाहिनीसामी प्रभुरेव परेश्वरः ॥
 १६ परमेष्ठः पुन ब्रूते सिद्योनोद्द्वयोराष्ट्रितः ।
 गर्वन्ति दीर्घकर्णाच्च चरक्ष्यलग्नेऽचनाः ।
 क्राम्यन्ति लघुगत्या च पादयोः शिङ्गितेन च ॥
 १७ मुण्डयिष्यत्वतः श्रीष्टं सिद्योनीयस्त्रियां प्रभुः ।
 नग्नयिष्यति तासाच्च गुह्यदेशं परेश्वरः ॥
 १८ प्रभुस्तस्मिन् दिने सर्वम् अलङ्कारं इहिष्यति ।
 नूपुरान् वालपाश्चाच्च चन्द्राकारललाटिकाः ॥
 १९ कर्णिका वलयांश्चापि शिरः प्रच्छादनोस्तथा ।
 किरीटान् पदसूत्राणि कटिदेशस्यमेखलाः ॥
 २० सौरभाधारपात्राणि मन्त्रसम्बलिता जिपीः ।
 २१ अङ्गुलोवेशनाच्चेव नासिकाभूषणानि च ॥
 २२ पार्वतस्त्राणि प्रावारान् अन्तर्सीयाणि समुटान् ।

दर्पणानि तथा चोलान् उष्णीषान् प्रावृत्तानि च ॥	२३
परन्तु सौरभस्याने दुर्गम्यः समविष्यति ।	२४
मेखलायाः स्थले रज्जु धर्मिलस्य च मुण्डता ।	
उहत्परिच्छदस्याने शशं कटिबन्धनं ।	
सान्दर्भस्य स्थले चापि कलङ्कः समविष्यति ॥	
पतिष्ठन्त्यसिना वीरास्तव तेजो रथे च ॥	२५
पुर्वा द्वाराणि शोकेन आविष्यन्ति रोदनं ।	२६
वर्जिता च प्रभावेन सा भूमावृपदेह्यति ॥	

4

४ चतुर्थायिः ।

विषत्काले खोष्य राज्ञात्र पश्यामकथनं ।

तदैकं पुरुषं धृत्वा सप्त वक्ष्यन्ति योगितः ।	१
वयं भोक्ष्यामहे साम्रां धरिष्यामो निजाम्बरं ।	
त्वं स्वनाम्नैव विख्याप्य निन्दातो इस्मान् समुद्धर ॥	
तदानीं प्राप्तरक्षाणाम् इस्मायेलो न्यायं छते ।	२
पञ्चवः परमेशस्य श्रीः शोभा च भविष्यति ।	
फलोदयस्त्र देशस्य तेजो रूपस्त्र दास्यति ॥	
रक्तिको यस्त्र सीयोने शेषो वा यिरुप्तालमे ।	
जीवनार्थं हि यः कच्चिलिखितो यिरुप्तालमे ।	
पवित्र इति नाम्नैव स विख्यातो भविष्यति ॥	
विचारकात्मना किन्तु दाहकेनात्मना च प्राक् ।	४
सियोनोद्भवयोषाणां मलं धाविष्यति प्रभुः ।	
यिरुप्तालममध्याच्च तदीयारूपक् प्रमार्च्यति ॥	
स्त्रियोनाद्रेच्च यत् स्थानं स्थलं यस्त्र सभार्थकं ।	५
दिवा मेघस्त्र धूमस्त्र रात्रौ दीप्रान्तप्रभा ।	
तत् सर्वस्योपरिष्टाद्वि परेशेन तनिष्यते ।	
युज्यते क्षादनं यस्मात् सर्वस्मिन्नेव तेजसि ॥	
उठजं तद् दिवा क्षायां दास्यति ग्रीष्मवारिणी ।	६
दुर्द्विने वृष्टिकाले च शृणुस्यानमाश्रयं ॥	

५

५ पञ्चमोऽध्यायः ।

१ परसेश्वरस्य द्राक्षाक्षेः कथनं च लोभस्य दण्डः ११ सुखमेगिनां दण्डः १८ दुष्ट-
लोकानां दण्डः २० उपद्राविलोकानां दण्डः २५ एतेषां दण्डयता वर्णनं ।

- १ खमित्रमधि गानं मे संश्रोतुं युयमर्हथ ।
द्राक्षाक्षेचीयगीतं हि बन्धो गीयिष्यते मया ।
मद्भन्धो गोस्तनीक्षेचम् आसीत् पीने महीधरे ॥
- २ प्राचीरं तत्र दत्ता स विष्णुकृत्य च प्रस्तरान् ।
श्रेष्ठानरुहृष्टद् वक्षान् मध्ये वेश्म च निर्ममे ।
कुण्डमथरुनीत् तत्र रससङ्कुहृष्णार्थकं ।
प्रवैक्षिष्य च स द्राक्षास्त् त्वमातानजीजनत् ॥
- ३ हे पौरा यिरुशाल्यीया हे यिहृदीयमानवाः ।
यूयं कुरुत मत्क्षेत्रं माक्षाधि धर्मनिर्णयं ॥
- ४ यदकार्थं तदन्यत् किं मत्क्षेत्रार्थं करिष्यते ।
आक्षाः प्रतीक्षमाणाय तत् त्वमातानदात् कुतः ॥
- ५ मत्क्षेत्रे यत् करिष्यामि युधांस्त् प्रवदाम्यहं ।
वारणी दविष्यामि यशुभिस्त्वरिष्यते ।
प्राचीरं तस्य भड्क्ष्यामि पादै र्मद्विष्यते च तत् ॥
- ६ करिष्यामि च शून्यं तद् अक्षयमपरिष्कृतं ।
करणकान् गोक्षुरांस्त्वैव तत् समुत्पादिष्यति ।
मेघांसाज्ञाय तचाहं नानुज्ञास्यामि वर्णयं ॥
- ७ यस्मात् परेश्वरस्यैव वाहिनीनामधीशितुः ।
इस्वायेलीयबंशो युयं गोस्तनीक्षेचमस्ति हि ।
यिहृदीयमनुष्याच्च तस्यैव प्रमदावनं ॥
- ८ स प्रवैक्षिष्य साधुत्वम् उदपादि तु मारणं ।
प्रवैक्षिष्य च धर्मं स उदपादि तु रोदनं ॥
- ९ स्यानस्याभावतो यावन्नैका वत्स्यथ नीवृति ।
तावहूङ्गते गृहं युक्त्य स्थलं सञ्जयथ स्थले ।
ये यूयं हन्त युयाकं सन्तापः समविष्यति ॥
- १० मदोयकर्णयो ब्रूते परेशो वाहिनीपतिः ।
अवश्यं बज्ज्वेश्मानि विशालान्युत्तमानि च ।

उत्सन्नानि भविष्यन्ति वर्जितानि निवासिभिः ॥

दशगोचर्मसाने च द्राक्षादेवे उपि केवलं ।

१०

सेरकैकप्रमाणो हि द्राक्षारसो जनिष्यते ।

दशसेरकमानाच वीजात् शस्यस्य सेरकः ॥

नरान् धिक् प्रग उत्तिरान् सुराया अनुधाविनः ।

११

सायं विलम्बमानांश्च मदेनोदीपत्तेतसः ॥

वीणानेवलयो वायं ध्वनिर्वप्तीमृदङ्गयोः ।

१२

मदिरा च वृणां तेवां महाभेज्येषु युज्यते ॥

क्रिया किन्तु परेशस्य तैः पर्यालोच्यते नहि ।

नैव इत्तत्त्वतं तस्य कर्म तैः सभवेच्यते ॥

तस्माद्विर्वासयिष्यन्ते ज्ञानाभावेन मत्प्रजाः ।

१३

द्वेष्यन्ते कुधयाध्यक्षाः शोच्यन्ति च लघा जनाः ॥

तस्माच्च प्रेतलोको उपि जातो उतीवोदरम्भरिः ।

१४

परिमाणमतिकम्य व्याददाति निजाननं ॥

तचैवावतरिष्यन्ति श्री जग्मीघञ्च नीवृतः ।

तस्याः कोलाहलस्यापि तथा तच्छायिनो नराः ॥

प्राप्यति भुग्नतां मर्त्यो नीचताच्च नरोत्तमः ।

१५

उच्चानामुच्चटिष्ठिच्च समवाप्यति नीचतां ॥

उन्नस्यति विचारेण परेषो वाहिनीपतिः ।

१६

पविदेष मन्त्रते धर्मात् स पवित्रो महावक्षः ॥

मेषवत्साच्चरिष्यन्ति देशं चारणभूमिवत् ।

१७

खिलक्षेत्राणि पीनानां भोक्ष्यन्ते च प्रवासिनः ॥

धिक् मायारज्जुहस्तांस्तान् य आकर्ष्यन्ति पातकं ।

१८

पापमाहर्तुमुद्युक्ताः श्वकटीयगुणैरिव ॥

ते वदन्ति त्वरित्वा स करोतु खक्षियां द्रुतं ।

१९

तदानीं दर्शनं तस्या अस्ताभिः परिलप्यते ॥

इस्यायेषीयराजस्य पवित्रस्य च मन्त्रणा ।

उपस्याय ब्रजेत् सिद्धिं ज्ञास्यामल्लां तदावयं ॥

तान् नरान् धिक् असद् ये सत् पुनः सत् प्रवदन्यसत् ।

तमो जानन्ति चालोकम् चालोकञ्च पुनस्तमः ।

तिक्तं जानन्ति मिथुञ्च मिथुं तिक्तरसं पुनः ॥

- २१ न रान् धिक् स्वमतौ प्रज्ञान् स्वदृष्टौ च मनस्तिः ॥
२२ वीरान् धिक् मदिरापाने विक्रमान् मद्यमिष्यणे ॥
२३ उल्लोचं प्राप्य ये दीर्घी निर्दीर्घीक्रियते नरः ।
२४ मनुव्याद् धार्मिकात् किन्तु स्तोथधर्मौ वियुज्यते ॥
अतो हेतो र्यथा नालं चर्यते वक्त्रिजिङ्गया ।
शिखायाः स्पर्शनादेव संचोयने दण्डानि वा ।
तथैवैतस्य वंशस्य मलं लोदं गमिष्यति ।
रजोवच्छाङुयिष्यन्ते ततुष्याणि विह्रायसि ॥
यस्मात् ते गर्हितं प्राचं वाहिनीखासिनः प्रभोः ।
इस्यायेलः पवित्रस्य राज्ञो वाक् च निराकृता ॥
- २५ स्वप्रजाभ्यस्ततः क्रद्धः प्रजञ्जालं परेश्वरः ।
करं विस्तार्य तास्थाहन् तेनाकम्पन्त पर्वताः ।
न्यपतंश्च श्वास्तासां मार्गेष्ववकरा इव ॥
न तु प्राप्यनेनापि क्रोधस्तस्य कथञ्चन ।
करस्तस्यात्ति विस्तीर्ण इदानीमपि यूर्ववत् ॥
२६ दूरदेशिन चानेतुं तेन संस्थापितो अजः ।
तांस्वानेतुं महोप्रालात् तारशब्द उदीर्यते ।
पश्य ते लघुपादाच्च समायाच्यतिसत्वरं ॥
नैको ऽपि दृश्यते लोको नैको ऽपि स्खलनेऽनुखः ।
२७ न याति स रिपुस्तन्नां न निद्रां वा निषेवते ।
न वा विमोच्यते तेन कटिदेशस्य बन्धनं ।
तदोद्योपानहोः सूचं न च प्राप्नोति शीर्णतां ॥
२८ सुतीक्ष्णाः सक्ति तदाणा आयतानि धनूषि च
च्छानाच्च खुरा वचा चक्राणि चक्रवातवत् ॥
२९ सिंहाः इव रवस्तस्य युवकेशरिणो यथा ।
तथा कृत्वोच्चनादं स गर्जन् लोकं धरिष्यति ।
३० अपनेष्यति दूरच्च रक्षकेण विवर्जितं ॥
सामुद्रगर्जनेव गर्जिष्यति च तं प्रति ।
स तु वीक्षिष्यते भूमिं तिमिरेणावृता हि सा ।
अङ्गं चासतडिन्मध्ये द्यौस्वाभ्यकारयिष्यते ॥

६

६ पष्टोऽध्यायः ।

१ विश्वायिष्य दर्शनं ६ कठिनलोकान् प्रति तस्य प्रेषणं ११ अवशिष्टोकामां रचयं ।

यस्मिन् वर्षे महीपाल उषियो मृत्युमासवान् । १

तस्मिन् वर्षे मयालभिं प्रभोरीशस्य दर्शनं ॥

आसीदासीन उत्तुङ्गे प्रोचसिंहासने हि सः ।

तदीयसाजवस्त्रान्तैः परिपूर्णज्ञ मन्दिरं ॥

तस्योर्ज्ञं च सिराफाख्या अवातिष्ठन्त सेवकाः । २

षट्पञ्चास्तु त एकैको द्वाभ्यामाद्यगुयान्मुखं ।

द्वाभ्यामाच्छादयेत् यादौ द्वाभ्यां कुर्यात् खसपर्यां ॥

तदानोमुच्चशब्देन प्रावीचंत्ते परस्परं । ३

पुण्यः पुण्यः पुनः पुण्यः परेष्ठो वाहिनीपतिः ।

परिष्यांस्ति तस्मैव महिमा कृत्स्वमेदिनी ॥

शिलामूलान्यकम्पन्त घोषणस्योच्चशब्दतः । ४

मन्दिरस्यान्तरज्ञापि तदा धूमैरपूर्वतः ॥

मयोक्तं हा हतो इस्मद्य यदशुच्यधरेण च । ५

अशुच्यधरलोकानां मध्ये च वसता मथा ।

प्रत्यक्षो वीक्षितो राजा परेष्ठो वाहिनीपतिः ॥

सन्दंशेन तदाङ्गारम् उण्णमादाय वेदितः । ६

एकः सिराफ उड्डीय मत्समोर्पं समागमत् ॥

ममास्यं स्पर्शयित्वा च मामिमां वाचमब्रवीत् । ७

पश्य संस्पृष्टमेतेन तावकोनाधरदद्यं ।

तस्माक्षुप्तो इपराधस्ते तव पापज्ञ शोत्यति ॥

अपरं कं प्रहेष्यामि कञ्च यास्यति नः हते । ८

प्रभोरेतादश्शी वाणो समश्वावि मथा तदा ।

प्रत्युक्तज्ञाहमज्ञास्मि भवान् मां प्रहिष्णोत्तिः ॥

ततो मां सो इत्रवीदेतद् गत्वा त्रूहि जनागिमान् । ९

सम्यक् संश्रुत्य युग्माभि वैधो नैवाभिगम्यतां ।

सम्यग् द्विष्टा च युग्माभि ज्ञानं नैवाभिलभ्यतां ॥

त्वमेतेषां मनुष्याणां मनः स्थूलं विधत्व इह । १०

वधिरीकुरु कर्णो च लिङ्गा रुद्धि च लोचने ॥

न चेदालोक्य नेत्राभ्यां कर्णाभ्यां विनिश्चम्य च ।
बुद्धा च मनसा पापे व्यक्ते तैः स्वास्थ्यमाप्यते ॥

११ हे प्रभो तदिति एषुल्लदा मया ।

सो ऽप्रवीच्छून्यतां यावद् अभावेन निवासिनां ।

नगराणि न यास्यन्ति न रामावाद् गृहाणि च ।

यावद् भूमिरपि धंसाद् उच्चिङ्गा न भविष्यति ॥

१२ दवितेषु परेषेन नरेषु घोरशून्यतरा ।

यावद्ब्रह्मते देशे तावदित्यं भविष्यति ॥

१३ शेष्यते दशमांशो ऽत्र सोऽपि धंसिष्यते पुनः ।

एलालोनाल्यसालानां छिङ्गानान्तु यथा ध्रुवः ।

पूर्वो वंशो वृग्नां तेषां स्यास्यति ध्रुववत् तथा ॥

7

७ सप्तमोऽध्यायः ।

१ आहम् प्रति विशायिस्य सान्त्वनकथनं १० आहम् प्रति आश्वर्यचिक्षप्रकाशनं
१२ अशुरोऽप्लोकी र्भाविदप्लप्रकाशनम् ।

१ यदोऽविष्यस्य पौत्रेण योथमस्य तु सूनुना ।

आहसेन यिह्वदोये देशे राज्यं व्यधीयत ॥

तदानीमेव रित्सीन आरामीयमहीपतिः ।

येकहस्तं रिमाल्यैव इच्छायेलोयपार्थिवः ।

इमौ युद्धं करिष्यन्तौ यिरुप्लालममागतौ ।

पुरं तत्तु पराजेतुं नैव ताभ्यामशक्यत ॥

२ तत इप्लिमारुद्ध आरामो ऽस्तीति वाग्यदा ।

दायूदीयकुलोत्पन्नं वृपमज्ञापयन् जनाः ।

तदा तस्य प्रजानाश्च चित्तान्यामानि वेष्यं ।

समीरणेन संक्रुच्वा आरण्यपादपा इव ॥

३ विशायिः तदानीन्तु प्रावोचत् परमेश्वरः ।

त्वं खसन्तानमादाय प्लारयाशूवनामकं ।

ऊर्ढ्वतडागगामिन्याः प्रणाल्या अन्तमात्रज ।

रजकन्त्रेत्पार्श्वस्ये मर्गे चाहसमालय ॥

४ इमां वाचस्त त्रूहि सयतः शान्तिमाचर ।

मा बिभीहि तदीयच्च चित्तं मा विलुप्तं भवेत् ॥
 करिष्यते किमेतौ द्वौ सधूमेन्द्रियपुच्छकौ ।
 रित्सीनारामयोः कोपो रोषो रिमाल्यजस्य वा ॥ ५
 आरामेणेषु वीमेण रिमाल्यस्य सुतेन च ।
 कृता त्वातिकूल्येन यस्तादेषा कुमन्त्वणा ॥ ६
 यिङ्गदादेशमाकम्य प्रबाधिष्यामहे वयं ।
 अस्माकच्च कृते तस्य करिष्यामो विदारणं ।
 नियोच्यामस्य तद्राज्ये टावेलस्यात्मसम्भवं ॥
 प्रभुः परेश्वरस्तस्माद् इनां वाचं प्रभावते । ७
 नैव प्राप्यति दार्ढ्यं सा न वा सेत्युति मन्त्रणा ॥
 आरामस्यैव मूर्ढास्ति नामा दम्भेष्टका पुरी । ८
 मूर्ढा दम्भेष्टकायाच्च रित्सीनो ऽस्ति च पूर्ववत् ॥
 वर्धाणां पञ्चवर्षीनां मध्ये भङ्गमवाप्य च ।
 जातित्वादिष्टवीमीया जाति वैशिष्यते किञ्च ॥
 इष्टवीमस्य मूर्ढास्ति श्रोमिरोणाभिधा पुरी । ९
 श्रोमिरोणास्य मूर्ढा च रिमाल्यस्यात्मसम्भवः ॥
 न विश्वसिय चेद् यूर्यं स्मृत्यं तर्हि न प्राप्यथ ॥
 आहसन्तु पुनर्वारम् अब्रवीत् परमेश्वरः । १०
 चिक्रं किञ्चन याचस्तु स्वयम्भुः परमेश्वरं । ११
 नीचे किं बोग्नते स्थाने दृश्यं याचस्तु लक्षणं ॥
 आहसेन तदा श्रोतां तत्र याचिष्यते मया । १२
 यरीच्चा परमेश्वर्य नैव कारिष्यते मया ॥
 वतो ऽवादि परेशेन बुथस्यं दायुदान्वयाः । १३
 युग्माभिः किं मनुष्याणां खेदनं मन्यते लघु ।
 क्रियते च ततो इतेऽरीश्वरस्यापि खेदनं ॥
 तस्माद् दास्यति युग्मार्थं चिक्रमेकं प्रभुः स्वयं । १४
 कुमारों गर्भिणीं पश्य सा पुत्रं प्रसविष्यते ।
 इत्मानुयेल इत्येव तस्य नाम करिष्यति ॥
 यावद् वरयितुं साधु निराकर्त्तुमसाधु च । १५
 स न ज्ञात्यति तावत् स दधि चौदश्च भोक्ष्यते ॥
 किञ्च वरयितुं साधु निराकर्त्तुमसाधु च । १६

यस्मिन् काले हृषि वालेन ज्ञानप्राप्तेन शक्यते ।
तस्मात् प्रागेव याभ्यां त्वं भीत उद्दिजसे उधुना ।
तयो भूषपालयो देषः परित्यक्तो भविष्यति ॥

१०

१८

१९

२०

२१

२२

२४

२५

यस्मिन् दिने यिहदातं इक्षुयोमि उभवत् एवक् ।

तदारभ्याद्यपर्यन्तं याटक् कालस्तु नाभवत् ।

त्वां प्रजास्तु गोचर्च पैदृकं प्राप्यविष्यति ।

परेश्चाट्टाट्टशं कालम् अग्राधिपनानयन् ॥

दिने तस्मिन् परेश्च तारणव्यमुदीरयन् ।

समाङ्गास्यति मिथ्येयनदीप्रान्तस्तुमद्विकाः ।

तथैवाशूरदेशस्यान् अमरान् सकलानपि ॥

ते च सर्वं समागत्वं करिष्यन्ति निजाश्रयं ।

उपत्यकासु शुष्कासु पर्वतानां दरीषु च ।

सर्वस्मिन् करण्टकरूपे स्थले गोचारणे तथा ॥

तस्मिन् दिने फरान्तयाः पारादेव प्रभुः चुरं ।

परकोयं गृहीत्वा धैरशूरीयमहीयति ।

उत्तमाङ्गस्य तेनैव प्रकरिष्यति मुण्डनं ।

प्रचेत्ता पादलोमानि प्रसशु चापि हरिष्यति ॥

तस्मिन् काले च यः कस्त्रिद् एकां तरणघेनुकां ।

सहितां मेषयुग्मेन रक्तिला यालविष्यति ॥

दुरुघबाङ्गल्यलाभात् स दधिभोगेन पोच्यति ।

देशे शेषै जनै र्यस्माद् दधि क्षौद्रच्च भोक्ष्यते ॥

मुद्रासाहस्रमूल्यच्च लवासाहस्रसंशुरं ।

अधुना गोस्तनीक्षेचं यत्र कुत्रापि विद्यते ।

तत् स्थानं करण्टकैर्यासं गोचुरैश्च भविष्यति ॥

शरानादाय चापच्च तच्चनैरभियास्यते ।

निखिलो यापयते यस्माद् देषः करण्टकगोचुरैः ॥

खन्यन्ते च खनित्रैर्यं सकलात् उपर्वताः ।

नाभियास्यति तान् को उपि घोरान् करण्टकगोचुरैः ।

गावस्तत्र चरिष्यन्ति मर्दिष्यन्तवयच्च तरन् ॥

ट अष्टमोऽध्यायः ।

१ अग्नुरोद्धेष्वकैरिष्वायेष्वा भविष्यद्वाढः ५ यिष्ठदाया भविष्यद्वाढः ८ दण्डस्थानिवा-
र्यं ११ साधुवृणां सान्त्वनायाः कथा १६ देवार्चिनां दुःखे ।

अपरं परमेशो मामिमां वाचमभाषत । १
 त्वया जलकमादाय महान्तं लेखनार्थकं ।
 महेश्वराललहाश्वासम् अर्थात् सत्वरलुणठनं ।
 इदं लौकिकलेखन्या वाक्यं तत्र विलिख्यतां ॥ २
 अत्र याजक ऊर्द्येः सिखरीयच्च कोर्त्तिः ।
 पुनो यिविरिखीयस्य विश्वास्यौ द्वाविमौ जनौ । ३
 सत्यस्यैव प्रमाणार्थं साच्छिग्नी मे निरूपितौ ॥
 मया चोपगता भार्या सगर्भा सुषुवे सुतं । ४
 तदानों परमेशो मामिमां वाचमभाषत ।
 महेश्वराललहाश्वास इति नाम धरत्वयं ॥
 यस्मादयं पित र्मातरिति स्पृष्टं प्रभाषितुं । ५
 यस्मिन् शिक्षियते काले तस्मात् प्रागेव निच्छितं ।
 दम्भेश्वरस्य विच्छानि शोमिरोणस्य च श्रियं ।
 अशूरीयन्तपस्याये दूरं वक्षन्ति मानवाः ॥
 परेणः पुनरालप्य मामिमां वाचमुक्तवान् ॥ ६
 मन्दगामिश्चिलोहस्य जलं व्यक्ता जना इमे ।
 यद् रिमाल्यीयरित्वीने महानन्दं प्रकुर्वते ॥
 पश्य प्रभुरहं तस्मात् समानेष्यामि तान् प्रति । ७
 फरान्नद्याः पद्योराशिं सुविस्तीर्णं महावलं ।
 अशूरीयमहीपालं तस्य कृत्स्नच्च गौरवं ॥
 स सर्वाणि खखातानि तोयैः सम्पूर्णिष्यति ।
 उच्त्वाच्च खकूलानि सर्वाण्यतिक्रमिष्यति ॥
 यिष्ठदादेशमध्येत्र स्वन् स प्रावयिष्यति । ८
 गत्वेष्व मनुष्याणां परिस्पृच्यति चोर्मिभिः ।
 तदीयपक्षविस्तारो विस्तारं पूर्विष्यति ।
 नोदृतः का तु सा नीदृत् इमानूयेल सा तव ॥
 यूथं हे जातयो हिंस्त भगवच्च प्रगच्छत ।

सर्वे प्रदगुत हे यूयं दूरदेशनिवासिनः ।
 खकटीः परिबध्नीत भगवत्त्वं प्रगच्छत् ।
 खकटीः परिबध्नीत भगवत्त्वं प्रगच्छत् ॥
 १० कुरुध्वं मन्त्रणाज्ञापि सा भविष्यति नियमला ।
 वाक्यं किञ्चन भावध्वं तत् स्थिरं न भविष्यति ।
 यस्मादिमानूयेलोऽस्ति सङ्गी नः खयमीश्वरः ॥
 ११ बाहो र्वलं प्रकाशेदं मामवोचत् परेश्वरः ।
 एतद्देशीयलोकानां पथि मे वास्यन् गमं ॥
 १२ यद् राजत्रोह इत्यैतै मनुष्यैरभिधीयते ।
 तद् राजत्रोह इत्युक्ता युआभिर्नाभिधीयतां ।
 एतद्यां भीषणाद् भीतिस्त्वासे वा प्राप्यतां नहि ॥
 १३ सेनाधक्षः परेश्वस्तु युआभिः परिपूज्यतां ।
 स भवेद् वो भयस्यानं स युद्धात्मसभाजनं ॥
 १४ पुण्यभूमिः स एवात्ति स त्विष्वायेलवंशयोः ।
 द्वते व्याघ्रातकः शैलो यावा च सखलनार्थकः ।
 उन्माध्यज्ञापि पाश्च यिरुशालमवासिनां ॥
 १५ इत्तिलिता बहुवक्त्र भविष्यन्ति निपातिताः ।
 प्रगमिष्यन्ति भज्ञं वा बन्धनं वापि पाशिताः ॥
 १६ मम शिष्येषु साक्ष्यं त्वं बधानाज्ञाज्ञ मुद्रय ॥
 १७ याकूवीयान्वयाद् यस्तु क्रादव्याननं निजं ।
 तं परेश्वरमाकाङ्क्षन् प्रतीक्षामाचराम्यहं ॥
 १८ पश्य मां बालकांस्तैतान् परेशेनार्पितान् मयि ।
 इत्प्रायेलि च चिक्रार्थं चित्रार्थं निरूपितान् ।
 सेनाधक्षयेशेन सियोनाद्रिनिवासिना ॥
 १९ भौता मायाविनश्चैव कूजका जपकारिणः ।
 युआभिरनुष्टुप्यन्तामिति किं कोऽपि वो वदेत् ॥
 प्रष्टव्यस्तु प्रजाभिः कः किं स्त्रीयेश्वरो नहि ।
 २० प्रमीता जीवतां भाग्यं किं प्रष्टव्याः कथञ्चन ॥
 शास्त्रं साक्ष्यं प्रष्टव्ये इति वाग् यै न गद्यते ।
 किम्भूताः सन्ति ते लोकास्ते उर्णोदयवर्जिताः ॥
 २१ यर्थित्वान्ति देशं ते लोकापनाः चुधातुराः ।

कुधातस्य कुपित्वा ते शपमानाः स्वभूपतिं ।
 खकीयमीश्वरज्ञापि भविष्यन्त्युर्द्वयः ॥
 वीक्षिष्यन्ते भुवज्ञापि क्लेशो आन्तस्य भास्यति ।
 तमः सङ्कटयुक्तास्य तत्तमस्तु विनोद्यते ॥ २२

९ ९ नवमोऽध्यायः ।

१ विपत्काले ग्रीष्मस्य जन्मना कर्मभिष्य मानवानां सुखस्य वर्णं द इत्वाथेषो भविष्य-
 इडः १३ तेषां याजलदौरात्म्योः क्षते दण्डय ।

यत्रासीत् सङ्कटस्तत्र तिमिरं न भविष्यति । १
 प्रागवज्ञायुता तेन सिवूलूनस्य या नीवृत् ।
 नपालेरपि या नीवृत् पञ्चात् सा मानविष्यते ।
 भूमिः समुद्रतीरस्या यद्देनस्तरणस्यालं ।
 मनुष्यैरन्यजातीयैः क्षियुं गालीलमण्डलं ॥
 अभाव्यन् ये जना आन्ते ते पश्यन्ति महाद्युतिं । २
 मृत्युच्छायाद्वते देशे ये निवासमकुर्वत ।
 उपरियान्मनुष्याणां तेषां ज्योतिरुदेति च ॥
 त्वया सा वर्धते जाति र्महानन्दस्य योज्यते । ३
 त्वत्साक्षात् ते च हृष्यन्ति शस्यकर्त्तनहृष्यवत् ।
 लोप्ताणां भागकाले वा प्रोक्षसन्तो नरा इव ॥
 यस्माद् धुरयुगं तस्य लगुडं स्वन्धवातिनं । ४
 दण्डं तत्ताडकस्यापि स्वयं त्वं भयवानसि ।
 मिदियानीयलोकानां पराजयदिने यथा ॥
 तु मुलार्थं सुसञ्जस्य छत्क्षा सञ्जास्त्वधारिणः । ५
 श्रेणिते लोठितज्ञापि तस्य सर्वपरिच्छदः ।
 उभौ निरूपितौ दाहे छताशनस्य भक्ष्यवत् ॥
 अजन्यस्मलृते बालः पुत्रो इस्मभयमदायि च । ६
 अधिराज्यस्व तस्यैव स्वन्धे सभतितिष्ठते ॥
 तस्य नामानि चाच्युर्या मन्त्रो विक्रान्त ईश्वरः ।
 तातः शाश्वतकालस्य शान्तिराजस्य सन्ति हि ॥
 अनन्ते आधिराज्यस्य दण्डिशान्ती भविष्यतः । ७

दायूदीयासनासीन तस्मिन् राज्यं प्रकुर्वति ॥
अद्यारम्य ध्रुवं कालं यावद् राज्यस्य सुस्थितिः ।
स्थिरता च विचारेण धर्मं गच्छेद्यिष्ठते ।
सेनाध्यक्षपरेशस्यानुरागात् तत् प्रसेक्यति ॥

५ यहिता प्रभुना चैका याकूवं प्रति भारतो ।

इस्त्रायेलीयलोकानां मध्यस्थानमवातरत् ॥

६ विदुस्तां ते जनाः सर्वे दर्पिणः स्फोतचेतसः ।

इफ्रुयीमीयलोकाच्च शेरमिरोगनिवासिनः ॥

७ ते वदन्तीष्टकाः पेतु निर्विद्यामो महाश्मनः ।

अच्छेद्युदुम्बरं काढं निमास्यामह एरसं ॥

८ रित्वीनस्य विपक्षांस्तु जनेभ्यस्तेभ्य उद्भवान् ।

तेषां देव्यून् सवल्लाञ्च कुरुते परमेश्वरः ॥

९ पूर्वदिक्स्था अरामीयाः पञ्चिमस्याः पिलेष्टिः ।

इस्त्रायेलं यसन्ते च सिंहा आत्तमुखा इव ॥

१० न तु शाम्यव्यनेनापि क्रोधस्तस्य कथच्चन् ।

करस्तस्यास्ति विलीर्ण इदानीमपि पूर्ववत् ॥

११ न परावर्त्यते चित्तं जनैः खताडकं प्रति ।

सेनाध्यक्षपरेशस्यान्वेषणं ते न कुर्वते ॥

१२ उत्तमाङ्गानि पुच्छांच्च लग्नराजान् लग्नानि च ।

इस्त्रायेलत एकस्मिन् दिन उच्छेत्यति प्रभुः ॥

१३ वृद्धा मान्याच्च ये लोका उत्तमाङ्गानि सन्ति ते ।

अवतादेश्करारी ये भाविवादी स पुच्छवत् ॥

१४ एतदेशीयलोकानां भासकाः पथदर्शकाः ।

ते यान् नवन्ति पश्यानं ते न पश्यन्ति नियातिताः ॥

१५ तरुणेषु ततस्तेषां प्रभु नैव प्रहृष्यति ।

नैव बालाननाथान् स विद्यवा वानुकम्यते ॥

१६ यस्तात् कपटिनः सर्वे दुराचाराच्च सन्ति ते ।

सकलानाच्च वक्त्राणि कुर्वन्ति धर्मनिन्दनं ॥

१७ न तु शाम्यव्यनेनापि क्रोधस्तस्य कथच्चन् ।

करस्तस्यास्ति विलीर्ण इदानीमपि पूर्ववत् ॥

१८ अभिवद् यासकं पापम् अत्ति करुणगोक्तुरान् ।

ज्वलितच्च वनं घोरं धूमस्तम्भे विलीयते ॥
सेनाध्यक्षप्रेशस्य कोपाङ्गोलायते धरा ॥ १९
मनुष्या इन्द्रनानीव वज्रे भर्त्यं भवन्ति च ।
न करोति दयां कोऽपि स्त्रीयभातरि काञ्जन ॥
दक्षिणे दंदशूकानां तेषां संवर्द्धते कुधा ॥ २०
सत्ये च कुर्वतां ग्रासं तेषां टप्पि न जायते ।
एकैकः स्त्रीयबाहोच्च मांसं भक्षयति स्यां ॥
इफ्रयीमि मिनःशिर्षं पर्यन्तीतः परस्परं ॥ २१
पुनराकाम्यतत्त्वे च यिष्णदामेकयोगतः ॥
न तु शाम्यत्वनेनापि क्रोधस्तस्य कथञ्चन ।
करस्तस्यात्ति विस्तीर्ण इदानीमपि पूर्ववत् ॥

10

१० दशमोऽध्यायः ।

१ अन्यायकारिणां दण्डनं ५ अभिभान्यशूरोयनरपतेरागमनकथनं १२ तस्य विनाशः
६० इत्थायेत्तोऽवशिष्टानां सोकानां रक्षणं १४ अशूरराजस्य सेन्यानामागमन-
वर्णनं ६६ तस्य विनाशकथनम् ।

आ व्यवस्थापकान् धिक् तान् अधर्मं स्थापयन्ति ये । १
राजाज्ञालेखकान् धिक् तान् लेशदाज्ञा लिखन्ति ये ॥
दीनान् निवारयिष्यन्तः सुविचारण्य मार्गतः । २
मत्वजानां दरिजाणां हरिष्यन्तोऽधिकारितां ॥
विधवानां स्त्रियां वित्तं लुठिष्यन्तच्च लोम्रवत् ।
अनाधानां हरिष्यन्तः सर्वसं तस्करा इव ॥
आ दिने फलदानस्य यूर्यं किं प्रकरिष्यत ॥ ३
परिष्वंसस्य काले वा सुदूरादाममिष्यतः ॥
साहाथ्यार्थं तदानीच्च प्रधाविष्यथ कं प्रति ।
कुत्र स्थाने च रक्षार्थं स्वप्रतापं निधास्थय ॥
नितान्तं बद्धलोकानामधस्तात् सोऽवनस्यति । ४
हतानाच्च मनुष्याणामधस्ताङ्गिपतिष्यति ॥
न तु शाम्यत्वनेनापि क्रोधस्तस्य कथञ्चन ।
करस्तस्यात्ति विस्तीर्ण इदानीमपि पूर्ववत् ॥

- ५ चा अश्रूरीयराजो इसौ दण्डो मल्लोपसाधकः ।
लगुडस्तत्वारस्यच्च मत्संरमविधायकः ॥
- ६ मया कपटिनों जातिं प्रति स प्रेषविष्यते ।
मदीयामर्षयाचाणां विरुद्धच्च नियोच्यते ॥
- ७ कर्त्तव्यं लुगुणं तेन हर्त्तव्यानि धनानि च ।
मर्हितव्या मनुष्याच्च मार्गस्यः कर्हसो वथा ॥
- ८ न तु तस्यानुमानो इयं न तस्येदं मनोगतं ।
मति नीशधितुं तस्य बङ्गी जातीच्च कर्त्तितुं ॥
- ९ यस्मात् स वक्ष्यमात्या मे किं न सर्वे नरेश्वराः
यदत् कर्कमिश्रं तदत् कल्प्यो किं न जिता मया ।
यथार्पदं इमातं किं न तथैव वशीकृतं ।
दशा दम्भेशकस्येव श्रोमिदोणस्य नास्ति किं ॥
- १० श्रोमिदोणस्य मूर्त्तिभ्यो मूर्त्तिभ्यो यिरुशालमः ।
अतिमात्रं व्यशिष्यन्त येषां तच्चितमूर्त्तयः ।
राष्ट्राण्णसारदेवानां तान्यहार्षीत् करो मम ॥
- ११ श्रोमिदोणं मया यदत् जितं देवैः समाकुलं ।
तथा किं न यिरुशालम् जिष्यते विग्रहैः सह ॥
- १२ कर्त्तव्यं प्रभुना यत्तु कर्म सीयोनपर्वते ।
यिरुशालमि पुर्याच्च सकलं तत् प्रसेत्यति ॥
- १३ अश्रूरीयमहीशस्य चिन्तगर्वस्य यत् फलं ।
अर्छदयेच्च यत् तेजो मया तन्नियहीष्यते ॥
- १४ यस्मात् स भाषते कर्म मम बाहो वर्त्तेन च ।
मञ्जानेन च संसिद्धं तीक्ष्णबुद्धिरहं यतः ॥
- १५ देशानां सारयाम्यन्तान् कोषांत्तेषां हरामि च ।
तन्निवासिमनुष्यांच्च वीरवत् पातयामि च ॥
- १६ अधरं खोयहस्तेन जातीनां वसु नीडवत् ।
वक्षाणामीव कृतस्त्राच्च समग्रहं वसुन्धरां ।
- १७ को इपि नालोडयत् पद्मं कूजन् वा व्याददान्मुखं ॥
- १८ काष्ठच्छेत् विरुद्धं किं कुठारो गर्वितो भवेत् ।
किं वेत्ति करपत्रं वा सं श्रेष्ठं करपत्रिणः ॥
- १९ यैः समुत्थाप्यते दण्डस्तान् स किं चालयिष्यति ।

काष्ठाच्छ्रेष्ठं नरं वा किं यद्गिरुत्यापयिष्यति ॥	
सेनाधीशः प्रभु र्यस्तु तेनैव प्रभुना ततः ।	१६
मध्ये तदीयपीनानां क्षणता प्रेषयिष्यते ।	
चक्रमिज्ज्वालेवुच्च ज्वाला तच्छ्रद्धोऽुष्मो ज्वलिष्यति ॥	
इस्त्रायेलस्थ यो दीपः स भविष्यति वक्त्रिवत् ।	१७
पवित्रस्तस्य राजा यः शिखावत् स भविष्यति ॥	
तेन प्रज्वलनं गत्वा चैकस्मिन् दिवसे तदा ।	
सर्वं एव ग्रसिष्यन्ते तस्य कण्ठकगोद्धुराः ॥	
तदक्षीहिण्यरण्यस्य सैन्योदयानस्य च प्रभा ।	१८
आप्राणमांसपर्यन्तं वक्त्रिना घंसयिष्यते ।	
तेन स क्षयरोगीव क्षयगत्तो भविष्यति ॥	
तदरण्ये ऽवशिष्टाच्च स्नास्यन्ति खल्पशाखिनः ।	१९
तेषाच्च लेखितुं सह्या बालकेनापि शक्ष्यते ॥	
इस्त्रायेल्यवशिष्टा ये चाता याकूववंशजाः ।	२०
नावलम्बिष्यते तैर्हि पुनः स्वताडकस्तदा ।	
इस्त्रायेलः पवित्रस्तु राजा यः परमेश्वरः ।	
सत्यत्वाश्रितचेतोभिरुवलम्बिष्यते स तैः ॥	
प्रत्यावर्त्तिष्यते शेषः शेषो याकूब एव सः ।	२१
ईश्वरं प्रति विकान्तं प्रत्यावर्त्तिष्यते पुनः ॥	
हे ईस्त्रायेलं जनास्ते ये रामुद्रसिकतोपमाः ।	२२
अवश्यं शेषभागो हि तेषां प्रत्यागमिष्यति ।	
प्रलयो निच्छितः सर्वं धर्मेण झावयिष्यति ॥	
प्रलयं निच्छितं यस्मात् स सेनाधीश्वरः प्रभुः ।	२३
कृत्स्नाधा अवने मध्ये तदा सम्यादयिष्यति ॥	
तस्माद् ब्रूत इदं वाक्यं स सेनाधीश्वरः प्रभुः ।	२४
हे मदीयजनाः सर्वं सीयोनाद्रिग्मिवासिनः ।	
मा भीता भवताशूरात् स यच्चा वो इनिष्यति ।	
मित्तीया इव दण्डच वः प्रत्युत्यापयिष्यति ॥	
खल्पकाले गते किन्तु मम कोपः शमिष्यति ।	२५
मम क्रोधस्तस्यैव नाशमुत्पादयिष्यति ॥	
सेनाध्यक्षः परेषम्ब्र प्राययिष्यति तं कशां ।	२६

ओरेवाङ्गौ मिदीयानं यथा घोरप्रमापणं ॥
 स्त्रीयदण्डं विस्तार्य समुद्रस्थोपरि प्रभुः ।
 मिसर्देशे यथा यूर्बं तथैवोत्थापविष्टति ॥

१७ तस्मिन् दिने तत्र खन्यात् तस्य भासः पतिष्ठति ।
 त्वद्यग्नीवातो युगं तस्य तदानोच्च सरिष्टति ।
 अभिषेकप्रभावेन भज्जं यास्यति तद् युगं ॥

१८ शश्वो इयपुरं ग्राष्य मियोरुं प्रति जग्मिरे ।
 मिम्मसे तैः खसामयी रक्षणार्थं समर्पिता ॥

१९ दुर्गमार्गं त्वरित्वा तैर्गवायां याप्यते निशा ।
 रामा विकल्पते तस्माद् गिव्यच्छैला पत्तायते ॥

२० हे गङ्गीमाभिधे कन्ये विक्रीष्णोच्चस्तरेण हि ।
 पृष्ठोतु लायिशा रावम् अनाथोता च दुःखिनी ॥

२१ परिभास्यति मन्त्रेना गेवीमीया द्रवन्ति च ॥
 अद्यैव स रिपु नौब उपस्थास्यति निच्छितं ।

२२ सियोनाख्यकुमार्याच्च निवासो यो धराधरः ।
 तं यिरुशालमः शैलं प्रत्युद्गाज्ज भविष्यति ॥

२३ पश्य किन्तु परेशः स प्रभु वाहिन्यधीश्वरः ।
 लोकारण्यस्यशाखानां भीमं करोति कर्तनं ॥
 त्रुमाखाच्च सुदीर्घाणाम् उच्छेदो जायते ततः ।
 नियायन्ते च तेनैव प्रांश्वो इपि पलाशिनः ॥

२४ उच्छिद्यन्ते च लोहेन काननस्य लता व्यपि ।
 पात्यते च बलिष्ठेन लिवानेनोपमं वनं ।

11 एकादशोऽध्यायः ।

१ ग्रीष्मैयराजत्वस्य निर्णयः ६ तदौयं फलं १० अन्यलोकानां जयनं यिङ्गदीयानां रक्षणच्च ।

१ त्रुवाद् यिष्ठयवंशस्य शाखिकैका जनिष्टते ।
 तन्मूलेभ्यः सतेजस्काः प्रस्तवः प्रभविष्टति ॥

२ तस्मिन् परेश्वरस्यात्मा चाधिष्ठानं करिष्टति ।
 स आत्मा प्राच्छतावुद्दीर्णन्त्वावीर्यदोत्था ।

ज्ञानस्यैश्वरभक्तेष्व भवत्येकक चाकरः ॥
 पारमेश्वरभक्तयां स तीक्ष्णव्राणो भविष्यति ॥
 नैव लोचनयो दृष्ट्या विचारं स करिष्यति ।
 नैव वा कर्गयेः श्रुत्या स विधास्यति श्रासनं ॥
 स करिष्यति धर्मेण दीनानां धर्मनिश्चयं ।
 देशसंवासिनमाणां याधार्थेन च पालनं ॥
 स्त्रीयवक्त्रश्चदण्डेन स भूमिं ताङ्गिष्यति ।
 मारुतिष्यति दुष्टच्च स्वेष्ठनिर्गतवायुना ॥
 धर्मस्त्वलटिदेशस्य बन्धनं हि भविष्यति ।
 तथा ओग्निस्थलं तस्य सत्यता वेष्टिष्यति ॥
 मेषवत्सेन सार्ड्दच्च वको वासं करिष्यति ।
 शिशुच्छागेन सार्ड्दच्च चित्रव्याप्रः शूयिष्यते ॥
 स्थारयन्त्येकत्र वत्सस्व सिंहो मेषस्व मांसलः ।
 सुकुद्रो बालकस्तेषां नायकस्व भविष्यति ॥
 धेनुका भल्कुकी चापि प्रणयेन चरिष्यतः ।
 एकत्रैव शूयिष्यन्ते श्वावका उभयोक्तयोः ।
 मरगराजस्तदा गोवत् पलालाशो भविष्यति ॥
 चक्रिणो विवरे क्रीडां करिष्यते स्तानन्धयः ।
 स्वकरं फणिनो गर्त्ते व्यक्तस्तन्यो निधास्यते ॥
 कस्यन कस्यचिदिंसां कस्यचिद् वा विनाशनं ।
 द्वात्मे मम पवित्राद्वौ कथञ्चित्प्र करिष्यति ॥
 यस्तादपो यथा द्वात्म्बं द्वादयन्ति महार्णवं ।
 तथा पारेश्वरं ज्ञानं पूर्यिष्यति मेदिनीं ॥
 यिशब्दस्य च यो ब्रह्मो जातीनां तिष्ठति धजः ।
 तमेवानुसरिष्यन्ति तत्काले सर्वदेशिनः ।
 तद्विअमस्थलं तस्माद् भविष्यत्यतिशोभनं ॥
 अशूरान्मिसराचापि पश्चेषात् कूशरेश्वरः ।
 एलमाच्छिनियाराच्च सामुद्रदीपमण्डलात् ।
 हमाताचावप्तिष्ठा या भविष्यन्ति निजप्रजाः ।
 प्रभुत्तासां हि श्रेष्ठांशं निष्कृतुं तद्विने पुनः ।
 दितीयं वारमेव सं करं विस्तारयिष्यति ॥

१२

तिमित्तं सर्वजातीनां व्यजच्चात्यापयिष्यति ।
इस्वायेलो विकीर्णानां मनुष्याणां स सञ्चयं ।
चतुर्हयो धरायाच्च दिग्भ्य एव करिष्यति ।

१३

यिष्ठदायाच्च विक्षिप्तान् मानवान् संग्रहोष्यति ॥
तदेष्टायिम ईर्ष्यापि तिरोधानं गमिष्यति ।

१४

यिष्ठदातो दुरात्मा च समुच्छिन्नो भविष्यति ॥
यिष्ठदां प्रति चेष्टायिम् ईर्ष्यां नैवाचरिष्यति ।
इष्टायिमि च दौरात्म्यं यिष्ठदा न करिष्यति ॥
श्येनवत् तौ पिलेष्टीयान् पाञ्चालानाक्रमिष्यतः ।
पूर्वदिक्स्थन्यां वित्तं मिलित्वा च हरिष्यतः ॥

१५

करिष्यत इदोमे च मोयावे च करार्पणं ।
यहीष्यन्ति तयोऽचाक्षाम्मोनीयकुलोद्धवाः ॥
चविखातच्च मिखोयं परमेष्टो उभिष्ठयते ।

१६

चालविष्यति हस्तच्च फराते चण्डवायुना ।
तं नदच्च प्रहारेण सप्तखातं विधास्यति ।
सपादुकमनुष्याणां सुतार्थच्च करिष्यति ॥
ततस्तदीयलोकानामशूराद् यो ऽवशेष्यते ।
शेषभागस्य तस्यैव क्षते पन्था भविष्यति ।
इस्वायेलो मिसर्देष्टाद् याचाकाले यथाभवत् ॥

12

१२ दादशेष्टायियः ।

रक्षार्थं परमेश्वरस्य प्रशंसनं ।

१

दिने वस्त्रिन्दं वाक्यमुदाहारिष्यते त्वया ।
परेष्ट त्वामहं स्तौमि त्वमासोः कुपितो मयि ।
निवृत्तः किन्तु कोपस्ते त्वयैवाहच्च सन्त्वितः ॥
ईशः पश्य मम चाता निर्भयो विश्वसिष्यहं ।
परमेष्टो बलं गानं चाणच्चाप्यभवनम् ॥
चाणोत्सादपि युआभि हृष्टैरुद्गृह्यतां जलं ॥
तस्मिन् दिने च युश्माभिरिदं वाक्यं गदिष्यते ।
यूयं परेष्वरं स्तुध्वं तप्तास्त्रा कुरुतार्थनं ।

२

३

४

सर्वजातीयलोकांच तस्य ज्ञापयत् क्रियाः ।
 उद्भवं तस्य नामेति तान् स्मारयितुमुद्यताः ॥
 परेषां स्तुत गानेन प्रांशुकर्मा यतो इति सः ।
 कृत्स्नायामवनावेतत् ज्ञायन्तां सकला जनाः ॥
 हर्षनादेन गाय त्वं हे सियोननिवासिनि ।
 इस्त्रायेलः प्रविचो राट् तव मध्ये यतो महान् ॥

13

१३ त्रयोदशोऽध्यायः ।

१ अधिवाविलं भविष्यद्इप्स्य निर्णयः इ लोकानां द्वुःखं १३ वाविलस्य सर्वविनाशस्थ ।

लब्धदर्शनेनामोसमुतेन यिशायियेन प्रकाशितं वाविलस्य
भाग्यं ।

द्वचैरभूषिते शैले यूयं स्थापयत् अञ्जं ।
 गोपुराणि पुरीगानां प्रविशेयुरभी यथा ।
 तथोच्चेत्स्तान् समाह्रय स्तकरैः कुरुतेज्जितं ॥
 मन्त्रिरूपितयोद्भूम्य आदेशं दत्तवानहं ।
 क्रोधं मे सफलं कर्तुं प्रफुज्जानभिमानतः ।
 मामकानेव तान् वीरान् खयमाह्रतवानहं ॥
 पर्वतेषु मनुष्याणां बहूनां श्रूयते रवः ।
 महाया जनतायाच्च तत्र दृश्यत आकृतिः ॥
 जातिसङ्घस्य राष्ट्राणां सो इति कोलाहलश्वनिः ।
 सेनाथक्षः परेषो हि योद्भुं सेनां परीक्षते ॥
 धंसितुं वसुधां कृत्स्नां दूरदेशाद्भो इन्ततः ।
 खकोपास्त्राणि सङ्कुच्य समायाति परेष्वरः ॥
 यूयं विलयतासत्रं परेषस्य दिनं यतः ।
 सर्वशक्तिमता तत्र प्रेष्यते सर्वनाशकं ॥
 सकलानां करौ तस्मात् शैथिल्यं प्रगमिष्यतः ।
 सर्वमर्त्यस्य चित्तच्च साध्वसेन गलिष्यति ॥
 भविष्यन्ति भयार्तास्ते व्यथायस्ताः सयातनाः ।
 चालयिष्यन्ति चाङ्गानि यथा प्रसवकारिणी ॥
 परिद्रव्यन्ति चान्योऽन्यं विस्मयोत्कुञ्जलोचनाः ।

९

भविष्यन्त्यभिजिक्तेव ते सर्वे लोहिताननाः ॥
बीक्ष्यत्वं परमेशस्य दिनमायातुमुद्यतं ।

निर्दयं कोपसंयुक्तं दीपितं क्रोधवक्त्रिना ॥
कृत्वा वसुन्धरा तेन नितान्तं धंसयिष्यते ।

उच्छेत्यन्ते च तन्मध्यात् पापिनस्तन्निवासिनः ॥
स्वगार्भीर्धादिनामानि नक्षत्राणि विहायसि ।

१० नैव प्रकाशयिष्यन्ति खकीयोज्वलतां तदा ॥
सूर्यस्त्रोदयकाले इपि सान्ध्यकारो भविष्यति ।

चन्द्रमास्त्र निजज्योतस्तां तदा नैव प्रदास्यति ॥
तदा घर्वत्तयिष्येहं मर्त्यं पायस्य दण्डनं ।

प्रापयिष्यामि दुर्वृत्तान् दोषाणामुचितं फलं ॥
दर्पयुक्तमनुव्याप्तां शमयिष्यामि दृष्टतां ।

११ दोहिणामभिमानस्त्र नमयिष्याम्यहं तदा ॥
मनुव्याप्त करिष्यामि बज्जमूल्यं सुवर्णतः ।

नरमेव च दुष्प्राप्यम् ओफीरीयहिरण्यतः ॥
सेनाथक्षयरेशस्य महाकोरपे प्रकाशिते ।

१२ तदीयक्रोधवक्त्रेस्त्र दिवसे समुपस्थिते ।
कम्पयिष्याम्यहं व्योम भूः स्वस्यानाचलिष्यति ॥

१३ मनुव्याप्त स्वजातीयान् एकैको इनुगमिष्यति ।
स्वकीयदेशमेकैकः सम्बलायिष्यते नहः ।

१४ द्राविता हरिणी यदत् मेष्ठे वा रक्षिवर्जितः ॥
यः कश्चिक्षयते शेषः सो इसिविङ्गो भविष्यति ।

१५ यो विजम्बिष्यते तत्र स खड्गेन पतिष्यति ॥
प्रायत्रं शत्रुभिस्तेषां द्वेष्यन्ते शिशवो भुवि ।

१६ गेहास्त्रुषिष्यते वित्रं हरिष्यन्ते स्त्रियो बलात् ॥
पश्य तेषां विरुद्धस्त्र मादीयान् चौदयाम्यहं ।

१७ ते हौप्यं नहिं मन्यन्ते नैव तुष्यन्ति काञ्चने ॥
तरुणाः पातयिष्यन्ति नृणां तेषां शरासनैः ।

१८ नैव कारिष्यते तैस्त्र कृपा गर्भफलं प्रति ।
नैत्रे भविष्यतस्तेषां बालकेष्वपि निर्दये ॥

१९ राष्ट्राणां सुकुटं वाविल् कस्त्रीयानां शिरोमणिः ।

धंसिष्यते परेष्ठेन सिदोमामरयोः समा ॥
न पुनस्त्वच बत्यन्ति नराः के उपि कदाचन । १०
नाश्रयिष्यति तत् कस्त्रिद्वापौरुषपरम्परं ॥
नैव तत्त्वारबोधो उपि सदृशं स्वापयिष्यति ।
मेषान् न शाययिष्यन्ति तत्र वा मेषरक्षिणः ॥
तत्र किन्तु पूर्विष्यन्ते जन्तवो मरुवासिनः । ११
वेश्मानि पूरुषिष्यन्ते प्राणिभिः परिदेवकैः ॥
आश्रयिष्यन्ति तत् स्यान् शावका उद्युपक्षिणां ।
दीर्घलोमै वैनच्छागैस्त्वच वृत्यं करिष्यते ॥
अट्टालिकास्त्रानाथासु मिथो गास्यन्ति जम्बुकाः । १२
सुखभोगिमनुष्याणां प्रासादेषु च पद्मग्राः ।
कालस्तस्याः समीपस्थो न विलम्बिष्यते दिनं ॥

14

१४ चतुर्दशोऽध्यायः ।

१ रसायेलं प्रति परमेश्वरस्य दद्या ३ वाविलं प्रति इसायेलः स्वाधाकथनं २४ अशु-
रायान् प्रति भविष्यदण्डः २५ पिलेष्टोयानां भविष्यदण्डस्य ।

चनुकमिष्यते नूनं याकूबं परमेश्वरः । १
इस्यायेलीयवंशं स पुनस्त्वानुयहोष्यति ॥
तान् जनान् स्त्रीयदेशस्त्रं नीत्वा विश्वामयिष्यति ।
तांस्त्रालभ्य विदेशीयाः सत्यन्ते याकुबान्वये ॥
लोका हस्तैस्त्रं सन्धृत्य तान् नेष्यन्ति निजस्थानं । २
इस्यायेलीयवंशस्त्रं परमेश्वरस्य नीरुतिः ।
तान् स्वदासान् स्वदासीस्त्रं नीत्वा प्रयोक्ष्यते स्ववत् ।
येषां वन्दय आसंस्तान् रोधयिष्यन्ति वन्दिवत् ।
प्रभुलभ्य करिष्यन्ति स्वकीयतांडकेषु ते ॥ ३
यस्मिन् दिने परेशस्त्वां लोशादुद्देशते उपि च ।
कथुदायकदास्याच तीव्राद् विश्वामयिष्यति ॥ ४
तदा वक्ष्यसि दृष्टान्तं वाविलीयवृपं प्रति ।
कीदृक् शास्त्रति स लोका सा च सर्वामयी पुरी ॥
अभाङ्गीत् प्रापिनां यद्यिं राज्ञां दण्डं परेश्वरः ॥ ५

- ६ जनानाहम्भसौ कुद्र आवातेनाविसर्जिना ।
जातीरशाच्च कोपाद्यो द्वाहेणानियतेन सः ॥
- ७ विश्रामन्वधुना शान्ता सेवते कृत्स्मेदिनो ।
ततः सर्वं च सर्वं हि हर्षाद् गातुं प्रवर्त्तते ॥
- ८ त्वामुहिश्य प्रहृष्ट्यन्ति देवदारुणि सर्वशः ।
एरसाभिधसालाञ्च लिवानेनगिरौ स्थिताः ॥
- ९ यावत् त्वं पतितः श्रेष्ठे तावदस्मान् निकर्त्तितुं ।
क्वैत्ता नैव समायाति वागियं तैच्च गद्यते ॥
- १० अधःस्यः परलोकोऽपि त्वयैश्चपतीक्षया ।
सकम्पर्खां प्रति प्रेतान् उज्जित्रान् विदधाति हि ॥
- ११ सकलानग्रानेव नरकोक्तिवासिनां ।
सर्वजातीयभूपालान् उत्पापयति चासनात् ॥
- १२ आलपन्तच्च सर्वे तां प्रभाषन्त इदं वचः ।
क्षीणो वयमिव त्वं किम् अस्माभिच्छाभवः समः ॥
- १३ तव श्री यन्त्रवादच्च परलोके ऽवतारितं ।
कीटाः शश्या तवाधःस्या क्रमयश्कादनं तव ॥
- १४ कीटकृत्वं नभसो भवते हे ज्योतिररुणात्मज ।
पतितोऽसि भुवि छिन्नो हे जातीनां निपातक ॥
- १५ त्वयावादि पुरा त्वेतत् समारोच्याम्यहं दिवं ।
करिष्ये खासनं प्रोच्यम् ऐश्वर्यागणादपि ॥
- १६ उत्तराया दिशः प्रान्ते निवत्यामि सभागिरौ ।
भविष्याम्येश्वितुख्यो मेष्वोच्यसमाश्रितः ॥
- १७ प्रातालमेव कुण्डस्य तब्दं त्वन्ववरोच्यसि ।
तां दृष्टा यत्तो वीक्ष्य सर्वे र्विचारयिष्यते ।
- १८ किमसौ स नदो येन पुरा क्षाणिष्कम्यत ।
येन च सर्वराष्ट्राणां विक्षेपः संवधीयत ॥
- १९ येनारणीक्षता पृथ्वी तत्पुर्यच्च निपातिताः ।
येन वन्दिमनुद्याच्च न विष्वस्ता मृहं प्रति ॥
- २० अन्यदेशीयलोकानां यावन्तो भूमतो मृताः ।
सत्कृतः शश्यते तेषाम् एकौकः स्त्रीयवेशमनि ॥
- २१ श्रवागाराद् वहिस्त्वन्तु द्विसो गर्हितश्चवत् ।

हतानामभवो वस्त्रं विज्ञानामसिना वृणां ।

खाताभ्यस्तवतीर्णानां पादमद्वितदेवकः ॥

श्वागारस्य तैः सार्ज्जम् चंशी त्वं न भविष्यसि ।

२०

नाशयित्वा खदेशं यत् त्वया खीयप्रजा हताः ।

न सर्त्त्यः पुन वैशो दुर्वत्तानां कदाचन ॥

तत्सन्तानबधो भृयात् पितृणां दोषकारणात् ।

२१

न चेदवाप्य दृढिं ते वशीकृत्य च मेदिनीं ।

कृत्वं सम्यूरयिष्यन्ति नगरै भूमिमण्डलं ॥

२२

भाषते भारतीमेतां सेनाध्यक्षः परेश्वरः ।

तद्विपद्मो ऽहमुत्थाय नाम श्रेष्ठच्च वाविलः ।

कुलं वंशच्च लोप्यामीत्युक्तिः सेनापतेः प्रभेः ॥

२३

अहं तां शक्तिकोराद्युं विधास्यामि सदोमयं ।

तस्या विध्वंसमार्जन्या करिष्यामि च मार्जनं ।

भाषते भारतीमेतां सेनाध्यक्षः परेश्वरः ॥

२४

स प्रभुः एतनाध्यक्षः श्लैतदपि भाषते ।

कल्पितं यन्मया तद्वि भवितव्यं न संशयः ।

मया यन्मन्त्रितं तच्च समवाप्यति सिङ्गतां ॥

भंकाशूरं खदेशे ऽहं मर्दिष्यामि निजातिषु ।

२५

मत्वजाभ्यो युगं तस्य तदैवावसरिष्यति ।

तासाच्च खान्धतस्य धुक्तदा निपतिष्यति ॥

२६

धरां कृत्वामधीयं हि मन्त्रणा मन्त्रिता मया ।

एष एव च हस्तो मे विलीर्णः सर्वजातिषु ॥

२७

सेनाध्यक्षपरेश्य मन्त्रणां को निवासयेत् ।

विलीर्णं तेन हस्तच्च कः पुनः परिवर्तयेत् ॥

यस्मिन् वर्षे चाहसो राजा ममार तस्मिन्निदं भाग्यसूचकं

२८

वचनं प्रचकाशे ।

त्वदाधातकदण्डस्य भङ्गो ददभवत् ततः ।

२९

तं हे देश पिलेष्टीय मा कुरुष्व महोत्सवं ॥

मूलतः सर्पवंशस्य फणो यस्माच्छनिष्यते ।

खविसर्पिविषास्यच्च फलं तस्य भविष्यति ॥

१० दीनपुत्राचरिष्ठन्ति शयिष्यन्ते उधनाः सुखं ।
कुधया मारयिष्यामि मूलकं तावकन्त्वहं ।
अवग्निश्चत्वांशो वः स तयैव हनिष्यते ॥

११ कन्द त्वं हे पुरहार परिदेवत्वं हे पुरि ।
हे पिलेष्ट्रीय देश त्वं सर्वथा यास्यसि च्यां ॥
उत्तराया दिशो यस्माद् धूम आयात्यनीकवत् ।
तदीयश्चेणभुक्तानां को उपि नात्ति एथर्जनः ॥

१२ भिन्नदेशीयदूतेभ्यः किं नु दातव्यमुत्तरं ।
परमेशः सिर्यानस्य भिन्निमूलमतिष्ठिष्यत् ।
तस्मादेव प्रजास्तस्य दुर्गता आश्रयन्ति तत् ॥

15

१५ पञ्चदशोऽध्यायः ।

च्छूरीयस्य भूपतेरागमनात् सोयानो भविष्यद्वृद्धशा ।

मोयावदेशस्य भाग्यं ।

१ निशायामारमोयावं विनष्टं घंसयिष्यते ।
निशायां कीरमोयावं विनष्टं घंसयिष्यते ॥

२ आरोहनत्वं यास्यन्ति तज्जना देवमन्दिरं ।
दीवोनत्वं गमिष्यन्ति तुङ्गस्थानेषु रोदितुं ॥

३ निवौ च मेदिवायाच्च मोयावो विलपिष्यति ।
सर्वेषां मुण्डितो मुण्डः सर्वेषां इस्त्रु कर्त्तिं ॥

४ प्राणवस्त्राः करिष्यन्ति ते मार्गेषु गमागमौ ।
गृहएष्टे च हट्टे च सर्वेषां श्रोत्यते रुतं ।

५ क्रन्दनत्वं मनुष्याणां मन्दिरादवरोहतां ॥

६ हिंस्नोनमिलियाली च चीत्कारं प्रकरिष्यतः ।
दूरस्यं यहसं यावत् तयोः संश्रोत्यते रवः ॥

७ आर्चनादं करिष्यन्ति मोयावस्यास्त्रधारिणः ।
निजप्राणेषु तस्यापि भारवोधो भविष्यति ॥

८ मोयावमधि मच्चित्तं कुरुते परिदेवमं ।
त्रिहायणीव यास्यन्ति सोयारं तत्पत्तायिताः ॥

९ आरोहन्तो विलापेन लूहीतस्यायनं गिरिं ।

नाशात् पथि रुदन्तच्च होरोणायिमगमिति ॥
निमीमस्य जलघाया भूमिरूपो भविष्यति । ६
शुक्रघासस्तु शैख्यको वर्जितो हरिताङ्गुरैः ॥
निजोपार्जितवित्तानां शेषं सर्वस्वमेव च । ७
स्ववन्त्या आरवाख्यायाः पारं वच्यन्ति ते ततः ॥
मोयावस्य च सीमानं चीलारः परियास्यति । ८
इग्लायिमपुरं यावत् श्रोष्यते तस्य रोदनं ।
वेरेलीमपुरं यावत् श्रोष्यते तस्य रोदनं ॥
शेणितैः पूरयिष्यन्ते दीमोनस्यजलाश्रयाः । ९
पुनः पुन र्मया दुःखं दीमोने वर्तयिष्यते ॥
रक्षितेषु मोयावस्य मनुष्येषु च केशरी ।
पञ्चास्तुतस्य देशस्थावर्षिष्येषु नरेषु च ॥

16 १६ पोडशोऽध्यायः ।

१ साहाय्यार्थिनो मोयावस्य प्रार्थना ३ तदीशाहङ्कारहेतोस्तस्य दण्डनं ।

मरो र्मध्येन सेलातः सीयोनस्य गिरिं प्रति । १
युधाभिः चितिपालाय करो मेषः प्रहीयतां ॥
चर्णोनोत्तरणस्याने मोयावीयाः स्त्रियस्तदा । २
स्यास्यन्ति शून्यनीडत्वात् भान्यन्ती पक्षिणी यथा ॥
विघ्नं मन्त्रणां यूयं प्रयुग्म्बच्च सुशीलतां । ३
मध्याङ्गे च निजच्छायां कुरुच्चं च्छण्डोपमां ।
नरान् प्रच्छादयोदासान् मा सूचय पलायितान् ॥
मोयावो ऽहं ममोदासाः प्रवसन्तु त्वया सह । ४
भव त्वं संश्रयस्तेषां हिंसकस्य समक्षतः ॥
पीडकः पश्य लुप्तोऽस्ति हिंसा शेषच्च गच्छति ।
पादावातिनराः सर्वं उच्चिद्यन्ते च देशतः ॥
भविष्यति हितैषिलात् तव सिंहासनं स्थिरं । ५
दायूदः शिविरे यस्त्र तत्रासीनो भविष्यति ।
शास्त्रा न्यायानुसारी स सत्वरो दण्डनायकः ॥
मोयावस्य वयं दर्पमश्रौद्धातीव दर्पिष्यः । ६

गर्वं तस्याभिमानश्च कोपच्चालीकदभिनः ॥
० मोयावमधि मोयावः परिदेविष्यते ततः ।
साकल्यमेव यत् तस्य परिदेविष्यते हि तत् ॥
कोरहरेश्चतस्यापि द्राक्षाजान् पियुकानधि ।
मनुष्या विलपिष्यन्ति सर्वथा विपदाहताः ॥
८ हिंश्वानस्य भविष्यन्ति केदारा हततेजसः ।
सिवमाया गोस्तनीवक्षी नरेन्द्रै ईतपञ्चवा ॥
व्याप्य यासेरपर्यन्तं मरोः सीमां प्रविश्य च ।
विस्तीर्णं विटपास्तस्या व्यवक्राम्यन् पुराण्यं ॥
९ यासेरीयविलापेन सिवमाया गोस्तनीलतां ।
विलपिष्याम्यहं तस्मात् हे हिंश्वान् इतियालि च ।
मदीयनेत्रोयेन निषेद्ये च युवामहं ॥
फलानां सञ्चये यस्मात् शस्यानामपि कर्त्तने ।
१० पिलावृष्टिवदुत्कोशो युग्मनम्ये पतिष्यति ॥
उद्यानेभ्यस्तदानन्द आमोदञ्चापयास्यतः ।
न गानं गोस्तनीक्षेत्रे न नादो वा भविष्यति ॥
११ न मर्दिष्यन्ति कुण्डेषु रसार्थं द्रवकाः फलं ।
हृष्णनादो मया तेषां यतः संवारयिष्यते ॥
तस्मान्मोयावमुद्दिश्य नाडी मे वक्षकी यथा ।
कीरहेरसमुद्दिश्य मम हृच्छ ध्वनिष्यति ॥
१२ उच्चस्थानन्तु मोयावो यदा गन्तुं खलमिष्यति ।
तदा स प्रार्थनां कर्तुं देवागारं प्रवेत्यति ।
किन्तु सा तस्य चेष्टापि सफलान भविष्यति ॥

पूर्वमूर्चे परेषेन मोयावमधि वाग्सौ ॥
१३ अध्यना परमेशस्तु वाणीमेतां प्रभाषते ।
मृत्यस्य वत्सरैस्त्वये व्यतीते वत्सरतये ।
मोयावस्य यदैश्वर्यं तन्निन्दाहं भविष्यति ॥
इदानीं सुमहत् तस्य लोकारण्यच्च भाति यत् ।
१४ तस्य शेषो लघुः खल्यो निस्तेजाच्च भविष्यति ॥

१७ सप्तदशोऽध्यायः ।

१ अरामं शोभिरोणच्च प्रति भविष्यद्वाक्यं इ अवशिष्टलोकानां देवार्चापरित्यजनं
१२ इच्छायेलः शत्रुणां दुःखस्त् ।

17

दमेशकस्य भाग्यं ।

दमेशकं पुरं पश्य पुरत्वाद् ब्रह्मयिष्यते । १
 पवित्रानां गृहाणाच्च शिलासाश्च भविष्यति ॥
 अरोदेशीयपुर्यच्च मनुष्यैः परिवर्जिताः । २
 मेषशाला भविष्यन्ति भेषाः शस्यक्षयविघ्नकाः ॥
 इफ्रायिमोयनीवच्च दुर्गम्हीनो भविष्यति । ३
 दमेशकाद्यहासस्य शेषच्च राज्यवर्जितः ॥
 इच्छायेलान्वयस्त्वेव तयोः श्रीच्च भविष्यति ।
 सेनाधक्षः परेशो यः स इदं भाषते वचः ॥
 याकूबस्यापि यत् तेजस्तत् तदा यास्यति क्षयं । ५
 तदीयमांसलत्वं यत् तत्त्वं काश्चेभ्ये भविष्यति ॥
 शस्यन्तेच्चे यथा क्लेशा नालानां क्लेशनं भवेत् । ६
 यथा च बाज्जना तस्य मञ्चरीणां निकर्त्तनं ।
 रिफायीमाख्यकैदार्थे कणिशानाच्च सच्चयः ॥
 स्वत्यः शेषस्तु तत्रापि समवाश्यति रक्षणं । ७
 जितवृद्धे फलानीव फलानां पातनात् परं ॥
 दृश्यन्ते शिखरस्याये हे वा चीणि फलानि वा ।
 फलिनलस्य शाखासु सन्ति चत्वारि पञ्च वा ।
 इच्छायेलः प्रभु वीक्षमेतद् वक्ति परेष्वरः ॥
 अनुद्रव्यन्ति यदेन सख्यास्तदा नराः । ८
 इच्छायेलः पवित्रो यो राट् तं प्रवृद्धदृश्ययः ॥
 सकरै निर्मिता वेदो नानुद्रव्यन्ति ते तदा ।
 नैव वालोकयिष्यन्ति वस्तु स्वाङ्गुलिभिः क्वतं ।
 नैवाश्वेराख्यदेव्या वा न वा सूर्यस्य विग्रहान् ॥
 वृक्षस्याये इवशिष्टं यत् क्षिप्ते वा घोरकानने । ९
 भविष्यन्ति समाख्येन दण्डाः पुर्यस्तदा तव ॥
 इच्छायेलीयवंशानाम् अये वक्षासु शत्रुभिः ।

तासु तवाखिलो देशः समुच्छिन्नो भविष्यति ॥

१०

ईश्वरं नानुसंसूत्य त्वया स्वच्छाणकारकं ।

११

नानुचिन्थं च तं पैलं तु ध्यं श्राक्तप्रदायकं ।

सोप्यन्ते पञ्चवा रम्याः परदेशोद्ग्रावा लताः ॥

सोपणीयदिनस्यान्ते वारणी च प्रदास्यते ।

प्रातःकाले लतायाच्च पुष्पमुत्पादयिष्यते ॥

तदुत्पन्नफलं किन्तु सुदूरं प्रोडुयिष्यते ।

दिवसे कष्टसंयुक्ते निरुपायवश्याकरे ॥

१२

आ बङ्गनां मनुष्याणां सङ्घस्य श्रूयते ष्वनिः ।

गर्जनं क्रियते तैस्य तोयानां गर्जनं यथा ।

जनानां श्रूयते नादो नदतामविनादवत् ॥

जनता कुरुते नादं महासागरनादवत् ।

ईशेन भर्त्तिवा इरं सम्प्रवायिष्यते तु सा ॥

यथा च गन्धवाहेन बुधं पैलोपरि स्थितं ।

चक्रवालेन वा चक्रं तथा विज्ञावयिष्यते ॥

१४

सन्ध्यायां पश्य लोकानाम् उपस्थास्यति साधसं ।

श्रुतुः किन्तु प्रभातात् प्राक् नास्तित्वं समवाप्यति ॥

अयमेवाधिकारः स्याद् अस्मद्वित्तापहरिणां ।

अभ्यांशस्यायमेव स्याद् अस्मद्वित्तिलोठिनां ॥

18

१८ अष्टादशोऽध्यायः ।

परमेष्वरीयशब्दूणां विनाशा राज्यद्विष्य ।

१

भाः कूशखोतसां पारे स्थिते भृः पक्षमर्मरे ।

२

दृतप्रेषिणि धेनेन नडनौभि र्जलोपरि ॥

हे द्रूताल्परिता वात लम्बाङ्गान् मुग्धतान् नरान् ।

३

जातिष्वात्पत्तिकालाद्वि सदा चासकरों प्रति ॥

४

महाप्रक्तिविशिष्या सा पादाभ्यां श्रुतुमर्हिका ।

तस्या देशस्य बङ्गीभि निम्नग्राभि विभज्यते ॥

हे जगद्वासिनः सर्वे हे भूलोकनिलायिनः ।

पर्वतेषु पताकायां स्यापितायां प्रपश्यत ।

तूरीधनौ च सञ्चात आकर्ष्यत यत्नतः ॥
 यस्माद्भां भारतीमेतामुक्तवान् परमेश्वरः ।
 विश्रामं सेवमानोऽहं निरीक्षिष्ये निजालये ॥
 व्यानामुपरिष्ठाद्वि यथा निर्मल आतपः ।
 फलपाचकरौद्रे वा मेघः सशिशिरो यथा ॥
 परिणामात् पुरा किन्तु कुसुमे पूर्णतां गते ।
 फले पुष्पत उत्पन्ने पक्षताच्च प्रगच्छति ॥
 स लविचेण शाखानां प्रकरिष्यति कर्त्तनं ।
 पञ्चवाच्च समुच्छिद्य दविष्यति निर्जितं ॥
 निमित्तं हिंस्काणाच्च पक्षिणां गिरिवासिनां ।
 निमित्तं वन्यजन्तूनां व्यक्षन्ते ते च सर्वशः ॥
 ग्रीष्मं तेष्ववतिष्ठन्तो यापयिष्यन्ति पक्षिणाः ।
 यापयिष्यन्ति हेमन्तं सर्वे चारण्यजन्तवः ॥
 तस्मिन् काले मनुष्यास्ते लम्बाङ्गा मुण्डितत्वचः ।
 जातिरुपत्तिकालाद्वि सदा चासकरी सूता ॥
 महाशक्तिविशिष्टा च पादाभ्यां शत्रुमर्दिका ।
 यस्या देशश्च बड्डीभि निम्नगामि विभज्यते ॥
 सेनाथक्षपरेशस्य नाम यत्रावतिष्ठति ।
 गिरौ तस्मिन् सियोनाख्य उपस्थाप्यातियत्नतः ।
 सेनाथक्षपरेशाय वितरिष्यन्त्युपाधनं ॥

१८ ऊनविंशोऽध्यायः ।

१. सिसरीयदुःखस्य कथनं ११ राज्ञां मूर्खलकथनं १८-समाजस्य भविष्य-
दाक्षकथनच्च ।

19

मिसरदेशस्य भाग्यं ।

परिशो द्रुतमेधेन मिसरं पश्य यास्यति ।
 तस्य साक्षाच्च मिसीया देवा यास्यन्ति वेपथुं ।
 मिसरस्यान्तरे स्त्रीयं हृदयश्च गलिष्यति ॥
 शूहयिष्यामि मिसीयान् मिसीयाणां विरुद्धतः ।
 ततो भाचा सह भाता बन्धुना सह बान्धवः ।
 पुर्या सार्द्धं पुरीराज्यं राज्येन सह योत्थते ॥

१ प्राणाच्च परिशोच्यन्ति मिसरस्यान्तरे तदा ।
 तदीयमन्त्वणा चापि मया विलोपयिष्यते ॥
 ततस्ते उनुगमिष्यन्ति व्यलीकान् देवविषयान् ।
 अस्यष्टवादिलोकांस्च भौतान् मायाविनो उपि च ॥
 २ मिसरन्वर्पयिष्यामि कठोरखामिनः करे ।
 शासनं तस्य राजा च पराक्रान्तो विधास्यति ।
 वाक्यमेतत् प्रभु ब्रूते सेनाथ्यक्तः परेत्वरः ॥
 ३ समुद्रे चेष्टते तीर्थं नदी शोच्यति निर्जीवा ॥
 भविष्यन्ति च तत्रायाः सरितः पूतिगम्यिकाः ।
 झासं यास्यन्ति शोषज्ञ मिसर्देशस्य निष्ठगाः ।
 ४ तस्माद्वाज्या च छण्डा च परिष्ठाने भविष्यतः ॥
 ५ गोपचारो जलासन्नः संस्थितो यो नदीतटे ।
 तथा वीजाकृता भूमि या नदीमाटका सृता ।
 ६ तस्माकल्यं हि शुष्कत्वात् धूलीभूय विलेष्यते ॥
 तस्मात् सुदीर्घनिश्चासनं प्रकरिष्यन्ति धीवराः ।
 शोचिष्यन्ते नराः सर्वे नद्यां वडिशपातिनः ।
 ७ ग्लास्यन्ति च नराः सर्वे तोये जालवितानकाः ॥
 सुमार्जितातसीसूचै वर्ष्णं निर्मितमते च ये ।
 ८ ऊयते च दुकूलं यैस्ते भविष्यन्ति लज्जिताः ॥
 ये नरास्तम्भतुल्यास्ते भविष्यन्ति विमर्दिताः ।
 अवसन्नमनखाच्च सर्वे वेतनजीविनः ॥
 ९ मूढा एव भविष्यन्ति नायकाः सोयने स्थिताः ।
 फिरौणो मन्त्रिणो विज्ञाः सर्वे निर्बोधमन्त्वणाः ॥
 अस्म्यहं विदुषां वंशो वृद्धराजकुलोद्धवः ।
 १० इति वाचं कथं यूथं फिरौणं निगदिष्यथ ॥
 कुच ते तव विद्वांसो उधुना त्वां ज्ञापयन्तु ते ।
 सेनाथ्यक्तपरेशेन मिसरं प्रति या छाता ।
 मन्त्वणा सावगन्तुं तैः शक्यते तत् प्रकाश्यतां ॥
 ११ बालिशा एव सज्जाता नायकाः सोयने स्थिताः ।
 मोक्ष्य नायकाः सर्वे चाभवन् भममोहिताः ।
 मिसरच्च कुलाध्यक्षाः कुर्वन्त्युन्मार्गगामिनः ॥

तत्र पर्यासभावस्य परमेश्वेन मित्रितः ।	१४
मिसरः छल्लकार्यं च क्रियते तैः परिभ्रमो ।	
नरो यदन्मदीन्मत्तः स्त्रीयवान्ते परिभ्रमो ॥	
न शोर्षेण न पुच्छेन न तालेन न लेन वा ।	१५
साध्यं किञ्चन कार्यं हि मिसरस्य भविष्यति ॥	
तस्मिन् काले च मिस्रीया भविष्यन्त्यबलोपमाः ।	१६
तांस्ताडिवितुमुद्घाहोः सेनाध्यक्षपरेश्वितुः ।	
हस्तचालनतो भीतान् कम्पत्तानाक्षमिष्यति ॥	
मिस्रीयै र्दिङ्गदादेशो मन्त्यते च भयद्वारः ।	१७
केनाप्युच्चारिते तस्य नाम्नि श्रोता त्रसिष्यति ॥	
सेनाध्यक्षपरेश्वेन प्रति तान् या निरुपिता ।	
चाशङ्काकारणं तेषां मन्त्रगां सा भविष्यति ॥	
किनानीयोक्तिवादीनि सेनाध्यक्षपरेश्वितुः ।	१८
नाम्ना शृणुपथकारीणि पञ्चसंख्यपुराण्य तु ।	
तस्मिन् काले भविष्यन्ति तत्र भीसरनीष्टति ।	
छंसंजगरमेकस्य नामधेयं भविष्यति ॥	
तस्मिन् काले परेश्वस्य कृते भीसरनीष्टति ।	१९
मध्यभागे हि यज्ञार्थं वेदिरेका भविष्यति ॥	
तथा तस्यैव देशस्य सीमायाः पार्वतः स्थितः ।	
एको भविष्यति रुम्भः परेश्वस्तरणार्थकः ॥	
सेनाध्यक्षपरेश्वस्य चिङ्गवत् साच्चिवच तत् ।	२०
तत्र मिसरदेशेऽपि मत्तीनाश्वासयिष्यति ॥	
परमेश्वरमुद्घिशं पीडकानां वृणां भयात् ।	
कृतावां प्रार्थनायां तैः स चातारं प्रहेष्यति ।	
तं रुम्भ्य च विक्रान्तं रक्षां तेषां विधास्यति ॥	
मिस्रीयेभ्यः परेश्वेन दत्ते परिचये तदा ।	२१
परिज्ञास्त्वा मिस्रीया मनुष्याः परमेश्वरं ॥	
नैवेद्यै र्बिलिदानैश्च ते करिष्यन्तुपासनं ।	
परेश्वाय प्रतिज्ञाय भविष्यन्ति यतत्रताः ॥	
मिस्रीयान् परमेश्वाह्वय स्वस्यान् करिष्यति ।	२२
परमेश्वरमुद्घिशं परावर्तितमानसैः ।	

१३

कृतां तैः प्रार्थनां पूरणवन् स तान् स्वस्यान् करिष्यति ॥

मिसरादशुरं गन्तुं तदा वर्त्मनि निर्मिते ।

अशुरो मिसरं गत्वा मिसरस्याशुरं तथा ।

एकाच परमेशस्य सेवामुभौ करिष्यतः ॥

मिसरोऽपुर इखायेल् जातिचयमिदं तदा ।

नराश्रितावने मर्याद्या आश्रीःयाचं भविष्यति ॥

सेनाध्यहपरेणीन तस्मै प्रददताशिष्वं ।

वक्ष्यते भव धन्यस्त्वं है प्रजे मम मीसर ।

त्वनप्यशुर मत्सृष्टु त्वमिहायेल् च मङ्गन ॥

20

२० विंशतिमोऽध्यायः ।

मिसरस्य भाविदङ्गः ।

१ अशदोदे तर्चनखागमनवत्सरे उर्धतः सर्गीणाख्येनाशूरीयराजेन
प्रेषितः स तर्चनो यदाशदोदस्य विरुद्धं युद्धं विधाय तद् वशीचकार,
२ तदा परमेश्वर आमोससुतेन यिशायियेन वाक्यमेतदुच्चारयामास, एहि
खक्टिदेशाच्छाणवस्तुं मुच्च स्वपादाभ्यां पादुके वियुञ्ज च । ततः स तदेव
३ भूत्वा परिच्छदहीनः शून्यपादस्य गमागमौ कृतवान् । अयस्तं परमे-
श्वर उवाच ।

मम दासो यिशायीयो नगपादोऽपरिच्छदः ।

इदं वर्षचयं यावत् कूशमीसरदेश्योः ।

अद्भुतबद्धयं भूत्वा यथाकारीदृ गमागमौ ॥

४ तथैव बन्दिमिसीयान् कूशीयांच्च रणे छतान् ।

अशूरीयो महीपालस्वालयिष्यति यूथवत् ॥

याबालस्थरिवान् सर्वान् नगपादान् दिग्म्बरान् ।

अनाच्छवकटियोथान् मिसरस्य कलङ्गिनः ॥

५ निजाश्चाभाजनं कूशं स्नाघायाच्च मीसरं ।

दृष्टा यास्यन्ति नैराश्यं विवर्णत्वच्च मानवाः ॥

६ तस्मिन् काले वदिष्यन्ति चैतदेशनिवासिनः ।

अशूरीयस्य भूपस्य हस्ताद् रक्षार्थिभिः पुरा ।

अस्माभिरुपकाशार्थं याशाभूमिः समाच्छ्रिता ।
इयं पश्य दशा तस्या रक्षा नक्षु कर्त्त भवेत् ॥

21

२१ एकविंशोऽध्यायः ।

१ वाविसो भाविदङ्गः ११ दूसादेशस्य भावयं १६ आरवदेशस्य भावयस्य ।

समुद्रासन्नमरो भाग्यं ।

दद्विणोत्पद्मभज्ञावत् महावेगसमन्वितं । १

मरुस्यानात् किभायाति पश्य देशाद् भयद्वरात् ॥ २

दर्शनं सुकठोरं तदिति वार्ता भया श्रुता । ३

आचरन्ति शठाः प्राण्यं विनाशस्य विनाशकाः ॥ ४

पुरीमाक्राम हे एलम् हे मादीयावरुन्धि तां । ५

कृत्स्वं निवारयिष्यामि वन्दीनां परिदेवनं ॥ ६

एतेन कटिदेशो मे लाप्यते वेदनातुरः । ७

प्रसवव्यथया तुल्या माच्छोपाक्रामति व्यथा । ८

तोदाच्छ्रवणहीनोऽहम् उद्देशाद् दृष्टिवर्जितः ॥ ९

मम विङ्गलचित्तस्य रोमाच्छात् चासितस्य च । १०

उत्सवीयैव या सन्ध्या सा तेनाकारि भीषणा ॥ ११

आसने रचितं भोज्यं रक्षां कुर्वन्ति रक्षकाः । १२

भोजनं पश्य पानञ्च सर्वपौरैर्विधीयते । १३

समुक्तिष्ठत सेनान्यः फलकान्यभिषिञ्चत ॥ १४

यस्मान्मां भारतीमेनां प्रतिभाषितवान् प्रभुः । १५

त्वया संख्याप्तरं रक्षी यत् पश्येत् तद् ब्रवीतु सः ॥ १६

सादिनो यदि पश्येत् स हयारूढनरद्यं । १७

खरारूढान् मयारूढान् यद्यात् तर्हि पश्येतु सः ॥ १८

अपरं सोऽवददक्षो प्रोच्छशब्देन सिंहवत् । १९

हे प्रभो निवेदाहमत्रास्मि संस्थिते दिवा । २०

रक्षास्याने ममैतस्मिन्नविष्टे च रात्रिषु ॥ २१

पश्य सादिन आयान्ति हयारूढनरद्यं । २२

पतिता पतिता वाविलिति तेनोदितं पुनः । २३

भग्नास्य शशुग्रा तस्याः सकला देवमूर्त्यः ॥ २४

१० हे ममोदूखलाक्षव्यपूतधान्यसमाः प्रजाः ।
इच्छायेलः प्रभोरेव सेनाथ्यक्षपरेशितुः ।
वक्त्रेणोर्तां यदश्रीर्वं तद् युश्मान् निगदाम्यहं ॥

११ दूमादेशस्य भाग्यं ।
सेयीरादुच्चशब्देन कस्ति एच्छति मामिदं ।
रक्षिन् कः प्रहरो राजे रक्षिन् कः प्रहरो निषः ॥
१२ रक्षी ब्रूते दिनारम्भ आयावायाति च क्षपा ।
यदि जिज्ञासवो यूर्यं जिज्ञासव्यं पुनः पुनः ।
खस्यानं गच्छतेदानीं पञ्चादायात मां प्रति ॥

१३ आरवदेशस्य भाग्यं ।
सार्थवाहा दिदानीया यूयमारवनीदृति ।
आश्रियथ कान्तारं रजनीयापनार्थिनः ॥
१४ तेमानिवासिनो लोकाः साक्षात् कर्तुं लघातुशान् ।
तोयं वच्यन्ति पूपैश्च यहीयन्ति पलायितान् ।
१५ जात्वा पलायमानांत्तान् निस्त्रिंशपङ्किसमुखात् ।
निष्कोषस्य क्षपाणास्य कोदण्डस्यायतस्य च ।
समरक्षेशभारस्य समुखाच्च प्रधावतः ॥
१६ प्रभु र्मामुक्तवानेतद् भृतकस्येव वत्सरे ।
व्यतीते पश्य केदारो लुप्ततेजा भविष्यति ॥
१७ केदारोद्भववीराणां यानि सन्ति धनूषिं च ।
तेषामपि तदा शेषः खल्पसंख्यो भविष्यति ।
इच्छायेलः प्रभु र्यस्मादेतद् वक्ति यरेश्वरः ॥

22

२२ द्वाविंशोऽध्यायः ।

१ धिरुशालमो भाविदुःखं १५ शिवस्य पदधंशः २० इलियाकीमस्योन्नतियः ।

दर्शनोपत्यकाया भाग्यं ।

१ किं जातं तव यत् कृत्स्ना गृह्यप्रष्टानि गच्छसि ॥
२ कोक्षाहस्तेन पूर्णा त्वं नगरी च महाखना ।

हर्षाविद्वा पुरी चासी हन्त्यन्ते तव ये नराः ।
 नैव विद्वा हृपाणेते न वा सन्ति रणे मृताः ॥
 पलायन्ते पुरोगास्ते बधन्ते चापवर्जिताः । ३
 यावन्तल्लव मध्ये च त्रियन्ते सर्वं एव ते ।
 नरा एकत्र बधन्ते दूरं पलायिता अयि ॥
 अतो वच्छि निवर्त्तधं तीव्रं क्रन्दित्यते मया । ४
 खजाते राजकन्धाया विनाशः समजायत ।
 तस्मान्मे सान्त्वनां कर्तुं मा विधद्धं परिश्रमं ॥
 नादस्य पदपातस्य विज्ञवस्य च वासरः । ५
 दर्शनोपवकामध्ये यस्मात् समुपतिष्ठति ॥
 सेनाथक्षपरेण प्रभुना स निरुपितः ।
 प्राचीरस्य निपातस्य चाहिष्टद्वे धरेषु च ॥
 एतमो दृततूणो उत्ति रथिपादातसादिभिः । ६
 चनाच्छादितचर्मा च कीरः पश्योपतिष्ठति ॥
 रथपूर्णाच्च दृश्यन्ते तव श्रेष्ठा उपवकाः ।
 पुरुद्वारसमीपे च हयारुद्धा अवस्थिताः ॥
 नेत्रवस्ते यिहदाच्च ततो दूरीकृते सति । ७
 तं यत्राद् वर्गेहास्यामस्त्रशालां निरीक्षसे ॥
 यूयं दायूदपुर्वाच्च बज्जिद्राण्यपश्यत ।
 निम्नस्थिततडागस्य समगृहीत वारि च ॥
 यिरुप्लालसि चाकार्यं गणनां सर्ववेष्मनां । १०
 प्राचीरं सुदृष्टीकर्तुं वासस्यानान्यभाङ्गं च ॥
 पुरातनतडागस्य तोयानां सञ्चयाय च । ११
 मध्ये भित्तिदध्ये यूयमखनिष्ठु जलाशयं ॥
 यस्तत् कल्पितवान् दृशात् स युधाभिर्न वीक्षितः ।
 प्रभुना परमेशेन सेनाथक्षेण मानवाः । १२
 चाहृयन्त दिने तस्मिन् प्राकाय रोदनाय च ।
 मुण्डनाय च मुण्डस्य प्राणसंवेष्यनाय च ॥
 पश्य तथाप्यपातिष्ठत् महानन्दो महोत्सवः । १३
 गोहत्या मिष्वहत्या च मद्यपानामिषादने ।

कर्तव्यं भोजनं पानं श्रो उसाभिस्यच्यते तनुः ॥

१४ ततो उशिष्वदेतन्मां सेनाथक्षः परेश्वरः ॥

युग्माकं मरणं यावद् दोषो उयं नापमार्ह्यते ॥

इति वाक्यं प्रभु त्रैते सेनाथक्षः परेश्वरः ॥

१५ सेनाथक्षपरेश्वेन प्रभुनैतदवादि च ।

शिवुख्यो उसौ गृहाध्यक्षो मन्त्री गत्वा त्वयोच्यतां ॥

१६ अत्र तावकमास्ते किं तव को वाच विद्यते ।

यत् त्वं स्वार्थं श्वागारम् अत्र तक्षितवानसि ॥

हे अतीवोऽन्नते स्थाने स्वश्वागारतक्षक ।

स्वार्थं सुदृढश्वेते च वासस्थाननिरूपक ॥

१७ हे बलिन् परमेश्वर्द्वां भूमौ सम्पातविष्यति ।

स्वयमेव च सम्यक् लां सङ्कोचिष्यति वस्त्रवत् ॥

१८ गोलीकरिष्यति त्वाच्च घूर्णयन् सूत्रकोषवत् ।

सुविस्तारितभूमौ च चेष्यति वर्तुलं वथा ॥

१९ त्वं मरिष्यसि तचैव नीतः श्रीसूचकै रथैः ।

स्वकीयखामिगेहस्य क्लाङ्कश्च भविष्यसि ॥

२० मया पदच्युतस्य त्वं स्थानभयो भविष्यसि ॥

समाङ्गायामि तस्मिंस्य दिवसे मम सेवकं ।

२१ इलियाकीमनामानं हिल्कियस्य शरीरजं ॥

तदस्त्वेण समाच्छाद्य दत्त्वा त्वच्छृङ्खलं कट्टा ।

तस्य हस्ते उपरिष्यामि तावकीनपराक्रमं ॥

२२ ततः स एव लोकानां यिरूपालमवासिनां ।

यिह्वदावंशजानाच्च तातरूपो भविष्यति ॥

२३ खन्ये तस्यार्पयिष्यामि दायूंशीयकुञ्जिकां ।

उद्धाटने छते तेन को उपि रोढुं न शक्षति ।

२४ रोधने च छते तेन को उपि नोद्धाटयिष्यति ॥

नागदन्तमिवाहं तं निधास्ये च दृष्टे स्थले ।

२५ ततः स यिद्गोचस्य भविता गौरवाश्रयः ॥

नरैस्तिविगोचस्य निखिलच्चैव गौरवं ।

पुत्रपैत्रादिवंशस्य सर्वच्च द्युद्रभाजनं ।

आकुतूष्ठपर्यन्तं तचैवोक्तम्बयिष्यते ॥

पुनरेतद् वचो ब्रूते सेनाध्यक्षः परेश्वरः ।
तदा दृष्टे खले बद्धो नागदन्तः सरिष्यति ॥
पतितस्य ततस्तस्य क्षेदनं समविष्यति ।
यश्च तत्रार्पितो भारः सो इषुच्छेदं गमिष्यति ।
खयं यस्मादिदं वाक्यं भाषते परमेश्वरः ॥

१५

23

२३ त्रयोविंशोऽध्यायः ।

१ कम्दीयमानुषैः सोरस्य भविष्यद्विनाशः १५ पुनरुत्तिष्ठ ।

सोरस्य भाग्यं ।

कुरुतार्चरवं यूयं पोतास्तश्शीर्णगामिनः ।
यस्मात् सोरपुरो लुप्ता निर्गृह्या द्वारवर्जिता ।
एतत् किञ्चीमदेष्टीयै नाविकान् प्रति कथ्यते ॥
मौनीभवत भो यूयम् उपदीपनिवासिनः ।
सीदोनोयबणिगिभस्तं पूर्णासीरविगामिभिः ॥
प्रारोहत् तत्कृते वीजं शिष्हारीयं महोदधै ।
नीत्वनदीतटे क्षिव्रं भ्रस्यस्मासीद् धनं तव ।
तत्त्वासीः सर्वजातीनां पण्डितानं निषेवितं ॥
लज्जिता भव हे सीदोन् सागरेणोहिताद्रवात् ।
सागरस्य कलचेण यस्माद् वागियमुच्यते ॥
न गर्भवेदना प्राप्ता न कृतः प्रसवो मया ।
न कृतं वा कुमाराणां कुमारीणाच्च पालनं ॥
पुरा मीसरदेष्टस्य वार्त्तायाः अवणे यथा ।
तथा सोरस्य वार्त्तायाम् अवाप्यन्ति यथां नराः ॥
महासागरपारस्यं तश्शीर्णाभिधनोदृष्टं ।
रुदन्तो यात हे यूयम् उपदीपनिवासिनः ॥
प्राक्कालात् स्थापितेयं किं युग्माकं क्षादिनी पुरी ।
प्रवासार्थं सुदूरं सा खपञ्चामपनीयते ॥
यस्याः सांयाच्चिका भूषा बणिजो लोकविश्रुताः ।
राजकिरोटदाची च यासौ सोराभिधा पुरी ।

१

२

३

४

५

६

७

८

९

- कल्स्याः प्रातिकूल्येन द्वतवान् मन्त्रणामिमां ॥
 ९ द्वत्सं सौन्दर्यजं गर्वम् चशुचीकर्तुमिच्छता ।
 भूलोकविश्रुतान् सर्वान् तुच्छोकर्तुञ्च वाच्छता ।
 सेनाथ्यक्षपरेणेन मन्त्रणा सा निरुपिता ॥
- १० हे तर्शीशाभिधे कन्ये तं भिस्तीयनदी यथा ।
 तथा देशमतिक्राम राजपृष्ठलवर्जितं ॥
- ११ समुदस्योपरि खीयं हस्तं विस्तृतवान् प्रभुः ।
 सकलानि च राज्यानि सकम्पानि करोति सः ॥
 बणिक्पुरीमधीमाञ्च प्रादादाज्ञां परेश्वरः ।
 नरैस्तदीयदुर्गाणां सर्वनाशो विधीयतां ॥
- १२ सो इवादीत् न पुन यूयम् उक्षासं प्रकरिष्यथ ।
 भवेत् कन्ये सिदेनाख्ये लमुत्याय जलाध्वना ।
 कित्तीमं याहि तत्रापि विश्रामं लप्यसे नहि ॥
- १३ कस्दीयनीहृतं पश्य नासीज्ञातिरसौ पुरा ।
 स देशः किन्त्वशूरीयैरपितो इरण्यवासिषु ॥
 उच्चयन्त्वाणि निर्माय तै नरैस्तत्र संस्थितैः ।
 सा पुरी क्षुब्धप्रासादा शिलाराशिः करिष्यते ॥
- १४ कुरुता चैखरं द्यूयं पौत्रात्मशीणगामिनः ।
 यस्मादवाप्यति धंसं युधाकं दृढ आश्रयः ॥
- १५ तदानीं राज्ञ एकस्य राजत्ववस्थानिव ।
 वत्सरान् सप्ततिं यावत् सोसी भंशिष्यति स्मृतेः ॥
 शप्तते व॑त्सराणान्तु श्रेष्ठे वाराङ्गना यथा ।
 तथा सोरपुरी गीतं गातुमुपक्रमिष्यति ॥
- १६ वीणां धृत्वा पुरे भास्य हे वेश्ये स्मरणाच्युते ।
 यत् स्मर्येद्यात्तदर्थच्च सुवाच्ये गाय निर्भरं ॥
- १७ वर्षाणां सप्ततेरन्ते परेणेनाभिवीक्षिता ।
 सोरपुरी खलाभाय परावर्त्तिष्यते पुनः ॥
 सार्जन्त्वा सकलै राज्यैः एधिवीमण्डले स्थितैः ।
 वेश्यावद् व्यवहारं सा तदानीमाचरिष्यति ॥
- १८ परेणस्य छते पूतो लाभ उपार्जितल्लया ।
 तदा सच्चेष्यते नैव न वा राशीकरिष्यते ॥

स जाभः परमेशस्य समुखे वसतां वृणां ।
प्राप्यस्तेभो भर्ण भव्यं हठं वस्तुच्च दास्यति ॥

24

२४ चतुर्विंशोऽध्यायः ।

१ इसायेषो भविष्यद्दण्डः २३ अवशिष्टलोकानां सुखं शबूणां विनाशस्य ।

- पश्य परेश्वरो देशं शून्यीकुर्वन् प्रबाधते । १
 अधीमुखच्च छात्वा तं विद्युनोति निवासिनः ॥
 यथा प्रजा तथा यथा यथा दासस्तथा प्रभुः । २
 यथा दासी तथाथक्षा यथा क्रेता तथा बणिक् ।
 ऋणयाह्वी यथा तद्दृ ऋणदाता भविष्यति ।
 अधमर्णी यथा तद्दृ उत्तमर्णी भविष्यति ॥
 सम्बृ शून्योक्तो देशो हृतद्रव्यो भविष्यति । ३
 वाणीमेतां स्वयं यस्माद् भाषते परमेश्वरः ॥
 शैचन्ती शुच्यति क्षौणी जीर्णन्ती शुच्यति क्षितिः । ४
 धरावासिप्रजानाच्च प्रोचांशो याति जीर्णतां ॥
 निवासिनां प्रदावाताद् देशो गच्छमेध्यतां । ५
 व्यवस्था लङ्घिता यस्माद् विपर्यक्तो विद्युच्च तैः ।
 छतं सदातनस्यापि भञ्जनं नियमस्य तैः ॥
 शापग्रस्तस्तो देशो दोषाकान्ता निवासिनः । ६
 देशवासिनरा दग्धाः प्रियन्ते स्वत्प्रानवाः ॥
 रसः प्रोचति गोस्तन्या द्राक्षाया जीर्णते लता । ७
 चित्तहर्षप्रिया लोकाः सुदीर्घं स्तनयन्ति च ॥
 शान्तस्तालो मृदङ्गानां निहतो हर्षिणां रवः । ८
 वीणाया वादघोषोऽपि कुचापि श्रूयते नहि ॥
 गीतवाद्येन लोकाच्च मदपानं न कुर्वते । ९
 मदिरा तत्प्रद्विच्च तिक्ष्णस्वादैव मन्यते ॥
 नगरं भग्नतां प्राप्य शून्यस्यानमजायत । १०
 सर्वगृहाणि रुद्धानि प्रवेष्टुं कोऽपि न क्षमः ॥
 प्रथि द्राक्षारसाभावात् श्रूयते परिदेवनं । ११

- सर्वानन्दस्तमोभूतो हर्षो देशाद् वहिकृतः ॥
१२ नगरे शिष्यते धंसो दारं क्षिङ्गं निपात्यते ॥
- फलेषु जितदृक्षस्य पातितेषु यथा भवेत् ।
१३ कृते ज्ञात्वापलानां वा सच्चये श्रेष्ठसङ्ग्रहः ।
जातीनां मध्यतस्तद्दृढे देशे शिष्यो भविष्यति ॥
१४ ते च श्रेष्ठा नरा उच्चैः करिष्यन्त्युत्सवधनिं ।
परमेशस्य माहात्म्यात् ते गास्यन्ति समुद्रतः ॥
- १५ तस्मादरुणादिक्ख्यैच्च स्तूयतां परमेश्वरः ।
इच्छायेणीयवंशस्य यः प्रभुः परमेश्वरः ।
तस्य संस्तूयतां नाम सामुद्रदीपवासिभिः ॥
१६ धार्मिका मनुजा धन्या इतिवाक्यसमच्चितं ।
गीतस्य पृथग्मो गानं एथिथाः प्रान्ततो वर्यं ॥
किन्तव्यं वच्चि हा द्वीणः द्वीणो ऽहं हा हतो ऽस्म्यहं ।
आचरन्ति शृणाः प्राण्यं प्राण्यमेवाचरन्ति ते ॥
- १७ विद्यन्ते युग्मदर्थच्च हे नरा देशवासिनः ।
चासो गर्त्तच्च पाशच्च चय एते निरुपिताः ॥
१८ यः पलायिष्यते चासात् स गर्त्त निपतिष्यति ।
य उत्थास्यति गर्त्ताच्च स पाशेन धरिष्यते ॥
अर्जुं द्वाराणि मेघानां यास्यन्त्युद्वाटनं यतः ।
धरामूलानि यास्यन्ति तदानीं परिकम्पनं ॥
१९ भिद्यते भिद्यते द्वौणी दीर्घते दीर्घते धरा ।
उल्कटेनैव कम्पेन कम्पते पश्च मेदिकी ॥
२० मन्त्रवच्छलति द्वौणो दोलायते च दोलवत् ।
खीयपातकभादात् सा पतत्युत्थातुमक्षमा ॥
- २१ प्रोच्चस्थानीयसेनायै प्रोच्चस्थाने यथा फलं ।
नरलोकस्थानेभ्यो नरलोके तथा फलं ।
उचितं परमेश्वरं तदानीं वितरिष्यते ॥
२२ कूपे वन्दिवदेकत्र रुद्धाः स्थास्यन्ति ते ऽर्गलैः ।
दीर्घकालात् परं तेषां विचारच्च भविष्यति ॥
२३ तदा लज्जिष्यते चन्द्रो भास्त्ररच्च चपिष्यते ।
यस्मादद्वौ सिद्धोनाख्ये यिरुशालमपत्तने ।

प्रकरिष्यति राजत्वं सेनाधक्षः परेश्वरः ।
तत्राचीनन्दणां साक्षात् प्रतापच विभास्यति ॥

25

२५ पञ्चविंशोऽध्यायः ।

१ जयात् परमेश्वरस्य प्रशंसनं ६ खोषस्य राज्यस्थापनं ६ तदीयमानवानां सुखम् ।

हे परेश त्वमीशो मे करिष्यामि तव स्तवं । १

नाम ते कीर्तयिष्यामि स्वाच्छर्व्यकर्मकारिणः ।

प्राचीना मन्त्रणा यास्ते सत्याः सन्ति द्वाच्च ताः ॥

त्वमकार्षीः पुरीं राशिं दुर्गच्च खण्डसच्चयं । २

परदेशीयराजानां पुरीं पुरीत्वविच्युतां ।

न भविष्यति निर्माणं पुनस्तस्याः कदाचन ॥

तस्माद् बलवती जातिस्त्वत्स्मानं करिष्यति । ३

नगरं भेष्यति ततो विदेशीयदुरात्मनां ॥

दुर्बलस्य नरस्य त्वमभवः शरणं यतः । ४

दस्तिस्य मनुष्यस्य शरणं त्वं हि सङ्कटे ॥

चाश्रयस्थानमाङ्गावे क्रायायाः स्थानमातपे ।

प्राचीराकामकाङ्गावैस्तुत्ये वायौ दुरात्मनां ॥

पशाणां दम्यते शब्दस्त्वया यीशो मरी यथा । ५

क्रूराणां क्षीयते गानं योग्योऽभवच्छायया यथा ॥

निभित्तं सर्वजातीनाम् एतस्मिन् धरणीधरे । ६

सेनाधक्षपरेशेन भोज्यमासादयिष्यते ॥

तद् भोज्यं पिशितैः खादु सत्यद्राक्षारसेन च ।

पिशितैः सारसंयुक्तै द्राक्षारसैच निर्मलैः ॥

येन प्रच्छदवस्त्रेण क्वादन्ते सर्वजातयः । ७

यथा तिरखरिणा च क्वादन्ते सर्वदेशिनः ।

स महीधर एतस्मिन् तावुभौ संहरिष्यति ॥

स च मृत्युं जयग्रस्तं सर्वथा संहरिष्यति ।

प्रभुः परेश्वरस्वाश्रु सर्ववक्त्रात् प्रमार्घ्यति ॥

स्वप्रजानामवज्ञाच्च कृत्स्नोर्बीतोऽपनेष्यति ।

यतो हेतोरिमां वाणीं खयं वक्ति परेश्वरः ॥

६ तदा लोका वदिष्यन्ति पश्चासावस्त्रदीश्वरः ।
असौ प्रतीक्षितोऽस्माभिरसौ नस्तारिष्यति ॥
परमेश्वर एवासावस्त्राभिर्यः प्रतीक्षितः ।
सानन्दा उल्लिखिष्यामस्त्राणे तेन कृते वयं ॥
१० परमेश्वरस्य हस्तोऽस्मिन् पर्वते विश्वमिष्यति ।
मोयावः किञ्चु तेनैव महिष्यते निजस्थले ।
पश्चालो मर्द्यते यद्वत् सारपङ्के पदाहतः ॥
११ तरणार्थं यथा स्थायी खबाह्न वितनोति च ।
तद्वदेव खबाह्न स तन्मध्ये वितनिष्यति ।
हस्तच्छलेन साकन्तु गर्वस्तस्य दमिष्यते ॥
१२ उच्चप्राचीररूपं ते दुर्गं निपातयिष्यते ।
नीचं भूस्पृयजःस्पृक् च परेश्वेन करिष्यते ॥

26

२६ षड्विंशोऽध्यायः ।

१ एतद्वद्वहेतोः परमेश्वरस्य प्रश्नसनं १६ परमेश्वरे स्वप्रजानाम् आश्रयप्राप्तिः ।

१ तदैतद् गास्ते गीतं यिह्वदादेशवासिभिः ।
एकं नगरमस्त्राकं विद्यते सुमहाबलं ।
प्राचीरपरिखावच चाणं स्थापयतीश्वरः ॥
२ पुरद्वाराणि मोचन्तां युद्धाभिर्द्वाररक्षणः ।
सत्यतापालिका तर्हि धर्मजातिः प्रवेद्यति ॥
३ त्वदालभिमनस्त्रं त्वं रक्षन् सुखं विधास्यसि ।
यतो हेतो र्मनुष्यः स त्वामेव अद्विधाति हि ॥
४ यूयमनन्तकालार्थं अद्वद्धं परमेश्वरं ।
प्रभौ परेश्वरे यस्तात् प्राप्यते शाश्वताश्रयः ॥
५ यतः सोऽनमयत् प्रोच्चां नगरीमूर्ढ्वासिनां ।
भूमौ तां पातयित्वा च रजोलोनां करिष्यति ॥
६ चरणैर्धनहीनानां पादपातेष्व दुःखिनां ।
नृणां पादाहता सम्यक् नगरी सा भविष्यति ॥
७ सरलो युज्यते प्रश्ना मनुष्ये धर्मसेवके ।
हे न्यायिन् धर्मिनो मार्गं त्वं समानं करिष्यसि ॥

त्वद्विचारपथे उस्माभिस्त्वं परेश प्रतीक्षितः ।	८
मनोवाङ्कितमस्माकं नाम ते स्मरणात् ते ॥	
क्षणदायां मनोवाङ्का त्वां प्रत्युत्पद्यते मम ।	९
प्रात् र्ममान्तरात्मा च कुरुते उच्चेषणं तव ॥	
त्वदीयशासने यस्मात् सति मह्यां प्रकाशिते ।	
धर्मशिक्षामवाप्यन्ति न दा भुवनवासिनः ॥	
शिक्षामनुग्रहीतो उपि नैव गृह्णाति दुर्जनः ।	१०
प्रकृताचारदेशे उपि दुराचारं करोति सः ।	
परमेशस्य माहात्म्यं वीक्षितुञ्च न वाच्छति ॥	
परेश त्वलरः प्राचस्त्वे नैर्है वर्णक्षते नहि ।	११
वीक्षणं किन्तु तैलस्य कर्त्तव्यं नात्र संशेवः ॥	
खप्रजासु तदोद्योगात् ते भविष्यन्ति लज्जिताः ।	
त्वदैशियासको वक्त्रः संहरिष्यति तानपि ॥	
अस्मदर्थं परेश त्वं शान्तिं निरूपयिष्यसि ।	१२
अस्माकं सर्वकार्याणि साध्यन्ते उस्मत्कृते त्वया ॥	
अन्ये उस्मानशिष्वन् नाथा अस्मत्वभो परेश्वर ।	१३
केवलं त्वयसादाचाराभिस्त्वन्नाम कीर्त्यते ॥	
न जीविष्यन्ति ते प्रेता नैवोत्यास्यन्ति ते मृताः ।	१४
त्वया विचार्यं ते लुप्ताः स्मृतिस्त्वेषात् नाशिता ॥	
वर्द्धितं खप्रजाटन्दं खप्रतापः प्रकाशितः ।	१५
सर्वदिक्षु च देशस्य सीमा विस्तारिता त्वया ॥	
त्वज्जना अभ्यगच्छस्त्रां सङ्कटे हे परेश्वर ।	१६
अकुर्वन् प्रार्थनां नीचैस्त्व दगडेन शासिताः ॥	
यथा गर्भवतो नारी सूतिकाले समागते ।	१०
यथिता व्याकुलीभूय काकूतिं कुरुते मृशं ।	
दशास्माकं तथैवासीत् त्वयवच्चं परेश्वर ॥	
सगर्भैर्याकुलीभूयास्माभि वीयुरसावि हि ।	१८
न सिद्धं नीवतस्वाणं जन्म वा भूमिवासिनां ॥	
जीविष्यन्ति तव प्रेता उत्यास्यन्ति शब्दा मम ।	१९
हे रजःशायिनो यूयं जागृत्वा कुरुतोत्पवं ।	
यस्मात् तावक्तनीहारः प्रातर्नीहारसन्निभः ।	

नीरुता च प्रभोतेभ्यो जन्म दायिष्यते पुनः ॥
 १० मत्वजे स्वगृहस्यान्त र्याहि हारं बधान च ।
 कोपस्व यावदत्येति द्वयां तावत् तिरोभव ॥
 ११ यतः पश्य विनिर्गत्य स्वस्यानात् परमेश्वरः ।
 फलं पश्यनिवासिभ्यो उपराधस्य प्रदास्यति ॥
 प्रकाश्यिष्यति द्वौणी शोणितं भुवि प्रतिरं ।
 न च तच्च हतान् लोकान् पुनराच्छादयिष्यति ॥

27

२७ सप्तविंशोऽध्यायः ।

१ परमेश्वरस्य द्राचार्येचरक्षणगीतं ० तस्य आसेरभिप्रायः १२ मदीयराज्यस्य दृष्टिः ।

१ लियाथनाभिधानाय सर्पाय द्रुतगामिने ।
 लियाथनाभिधानाय सर्पाय वक्तगामिने ।
 स्वकीयदृष्टखड्डेन वृहता प्रबलेन च ।
 परमेश्वरो दिने तस्मिन् प्रदास्यत्युचितं फलं ।
 समुद्रवासिनागच्च व्यक्तप्राणं विधास्यति ॥
 २ तस्मिन् काले पुरीमेतां गोस्तनोच्चेचसन्निभां ।
 मत्वा यूयमिमां वाचं तामुदिश्य प्रगायत ॥
 ३ तद्रक्षो परमेश्वरो उहं तां सिञ्चामि प्रतिक्षयं ।
 यच्च को उपि न तां हिंसेत् तद् रक्षामि दिवानिशं ॥
 ४ न कुर्यामि पुनर्ल्लस्यै कञ्चिच्चेत् समराय च ।
 करण्टकान् गोक्कुरांच्चापि महिरुद्धं समाक्षिपेत् ।
 तर्हीहं तान् समाक्रम्य ज्वलयिष्यामि सङ्घर्षः ॥
 ५ मामेव शरणं गत्वा स शत्रुत्ववलम्बतां ।
 सन्धिं कुर्यान्मया सार्द्धं सन्धिं कुर्यान्मया सह ॥
 ६ याकूबो भाविकालेषु बद्धमूलो भविष्यति ।
 विशेषभिष्यत इस्तायेऽतदानीं पुर्वपक्षवैः ।
 छत्वां भूमण्डलच्चैव फलैरापूर्यिष्यति ॥
 ७ स्वकीयताडको यद्वत् तदत् किं सो उपि ताडितः ।
 नशः स्वेन हता यद्वत् तद्वद् वा सो उपि किं हृतः ॥
 ८ मितशास्या विद्युत्यैव स तथा विवदिष्यते ।

दिने पूर्वींयवायोलां चण्डवातेन नेष्टति ॥
 यतेनैवापाधस्य याकूबस्य प्रमाण्यते ॥
 तदीयदोषलोपेन फलच्छैतस्य सेत्यति ॥
 वेदोनां सर्वपाषाणे चूर्णकर्कशण्डवत् ।
 तेन निपातिते देव्या आश्वेरायास्य मूर्तयः ।
 सूर्यदेवस्य च लम्भा उत्थास्यन्ति पुन नैह ॥
 सुष्ठुष्ठु नगरं किन्तु छंसस्थानं भविष्यति ।
 वासस्थानं परित्यक्तं बनवन्नरवर्जितं ॥
 वत्सालत्र चरिष्यन्ति विश्वमिष्यन्ति तत्र च ।
 भक्षणेन च तत्रत्यान् संहरिष्यन्ति पक्षवान् ॥
 तच्छाखाः शुष्कतां प्राप्य प्रभंच्यन्ते च भानवैः ।
 व्रजित्वा तत्र योषिद्धिः कारिष्यन्ते च भस्त्रसात् ॥
 बुद्धिहीना यतः सन्ति भनुयाल्लिवासिनः ।
 तस्मात् खद्यापि यस्तेषां स तान् नैवानुकम्पते ।
 निर्मातापि क्षपां तेषु न करोति कथच्चन ॥

तदानीं परमेष्ठेन आफरातप्रवाहतः ।
 मिष्वीयनिम्नगां यावद् यनात् सञ्चेष्यते फलं ।
 इस्वायेल् संग्रहीष्यच्च यूयमेकैकशक्तदा ॥
 वृहत्तूरोष्वनिस्तम्भिन् काले च आवयिष्यते ।
 तं अत्वाशूरदेशो ये नष्टकल्पा नराः स्थिताः ।
 मिसर्नैविति यावन्तो विकीर्णाः प्रवसन्ति च ॥
 सकलास्ते समागम्य यिरुशालमपत्तनं ।
 पवित्रे पर्वते तस्य प्रणांस्यन्ति परेश्वरं ॥

28

२८ अष्टाविंशोऽध्यायः ।

१ इष्वायेलो भविष्यद्धः ५ लोकानां भान्तिः १५ सत्यभित्तेः स्थापनं स्वप्नाभित्ते
 दिनाश्वनं २३ विवेक्तं विनयय ।

धिक् त्वां हे इष्वायीमस्य मत्तानां दर्पभूषण ।
 मदोन्मत्तमनुष्याम् उर्बदोपव्यकोपरि ।
 तस्य रम्यकिरीटे च स्थापित स्त्रानपुव्यक ॥

- १ प्रभुनानेष्टते पश्य वीर एको महाबलः ।
दृष्टि यथा शिलायुक्ता भज्ञा वा सर्वनाशिनो ।
विपुलाभ्यजतोयानि भूषावकानि वा यथा ।
स वीरः स्त्रीयहस्तेन भूमै तत् पावयिष्यति ॥
- २ अदो यदिक्षुयीमस्य मत्तानां दर्यभूषणं ।
पादद्वयेन तत् तस्य तदानो भर्द्यिष्यते ॥
मदोन्मत्तमनुष्ठाणाम् उर्वरोपव्यक्तोपरि ।
तस्य रम्यकिरीटे यत् स्थापितं स्त्रानपुष्पकं ॥
तदुडुम्बरदक्षस्य फलेन मंसाते समं ।
फलसङ्गाहकालात् प्राक् पक्वं वीक्ष्य नरेण यत् ।
यावत् करतले भाति तावत् तूणे निर्गीर्यते ॥
- ३ भविष्यति तदानीच्च सेनाध्यक्षः परेश्वरः ।
सप्तज्ञासमुदायस्य मध्ये शेषन्तरां कृते ।
श्रीभादायी किरीटच्च मुकुटच्छातिसुन्दरं ॥
विचारायोपविष्टस्य चात्मा विचारशिद्धकः ।
बलच्च द्वारपर्यन्तं सङ्गामप्रतिघातिनां ॥
भास्यन्तीमे ऽपि मध्येन सुरया सञ्चलन्ति च ।
याजकभाविवक्तारो भास्यन्ति सुरया जिताः ॥
सर्वे मध्ये निमज्जन्ति सुरया सञ्चलन्ति च ।
भास्यन्ति दर्शनाख्याने विचारे प्रस्तुतव्यन्ति च ॥
भोव्यासनानि सर्वाणि वान्तेनैव मलेन च ।
परिपूर्णानि दृश्यन्ते किञ्चित् स्थानं न शिष्यते ॥
स कं शिद्धयति ज्ञानं कं वा बोधयति श्रुतं ।
किं दुग्धादिरसान् बालान् किं वा त्वक्स्तनान् शिशून् ॥
- ४ यतो विधि विधिः पञ्चाद् विधिः पञ्चात् पुन विधिः ।
सूचात् परं पुनः सूचं सूचं सूचात् परं पुनः ।
एकस्मिंस्च स्थले स्थलं स्थलमन्यस्थले पुनः ॥
इखलदागधराभ्यां स वैदेशोक्त्या च जिङ्गया ।
एतैरेव नरैः सार्द्धं संलापं प्रकरिष्यति ॥
- ५ विश्वामस्थानमत्तिविश्वामयत सथमान् ।
एतत् ज्ञानिहरं स्थानमिति तेनोदितं पुरा ।

- किन्तु तद् वचनं ओतुं तेषामिच्छाभवन्नहि ॥ १३
 परेषस्य यद् वाक्यं तच तेषां वृणां क्षते ।
 जातं विधि विधेः पञ्चात् विधेः पञ्चात् पुन विधिः ॥
 सूचात् परं पुनः सूचं सूचं सूचात् परं पुनः ।
 एकसिंच स्थले स्वत्पं स्वत्पमन्यस्थले पुनः ॥
 तस्माद् गमनकाले ते स्वलिङ्गन्ति प्रशङ्खुखाः ।
 भग्नाङ्गाः पाशबद्धास्थ धरिष्यन्ते न संशयः ॥
 अत एव परेषस्य वाक्यं पृष्ठगुत निन्दकाः ॥ १४
 वृणां ग्रास्तार एतेषां यिरुपालमवासिनां ॥
 यूयं ब्रूथ क्षतो इस्माभि नियमो मृत्युना सह ॥ १५
 परस्तोकेन सार्वज्ञ समयो इस्ति निरूपितः ॥
 न स्पृच्यति प्रपत्यास्मान् उत्पातः प्रलयोपमः ।
 मृषोक्तावाश्रयप्राप्ताः प्रच्छन्नास्वान्वते वयं ॥
 अभुः परेष्वरस्तस्माद् भाषते भारतीमिमां ॥ १६
 स्यापयिष्यामि पाषाणं सीयोने भित्तिमूलवत् ॥
 परीक्षितः स पाषाणः कोणार्थं समञ्जसः ।
 महार्दी भित्तिमूलार्थं यथायोग्यं दण्डीकृतः ।
 तत्र यः अदधानः स न भविष्यति चञ्चलः ॥
 प्रयोग्ये सूचवन्नायं तत्र धर्मज्ञ लम्बवत् ॥ १०
 स मृषोक्तावश्रयः किन्तु शिलावृष्टापनेष्यते ।
 तत्र प्रच्छादनस्थानं तेऽयैरास्तावर्यिष्यते ॥
 मृत्युना सह युग्माकं नियमो लोपमास्यति ॥ १८
 परस्तोकेन सार्वज्ञं वः समयः स्यास्यते नहि ॥
 प्रलयोपम उत्पातो यदा च प्रपत्यिष्यति ।
 महिष्यधे तदा यूयं तेन भूमौ प्रलोटिताः ॥
 वारं वारं प्रपत्यैव स युग्मानपनेष्यति ॥ १९
 प्रातः प्रात दिवा रात्रौ यतः स प्रपत्यिष्यति ।
 चासेनैव च वागेषा बोधगम्या भविष्यति ॥
 प्रथनं विस्तृताङ्गेन क्रस्ता खड्डोपरोत्थति ।
 गात्रसंवेष्टनं क्षुद्रः कम्बलो वारयिष्यति ॥
 उत्पास्यति परेष्वच्च पिरासीमगिरौ थथा ॥ २१

- कोपिष्यति पुन र्थद्वृगिविद्योनाख्यकन्दरे ।
खकार्यं तेन कर्त्तव्यं तत्तु कार्यं विलक्षणं ।
स्वापारस्व कर्त्तव्यः स व्यापारस्वसमवः ॥
- १२ इदानीमत्र युश्माभिर्मैव निन्दा विधीयतां ।
न चेद् द्विकरिष्यन्ते युश्माकं यन्त्यगानि हि ॥
सेनाथक्षपरेण छत्वामेवावनिं प्रति ।
निरूपितस्य नाशस्य वाक्यं यस्मान्मया श्रुतं ॥
- १३ सम्यगाकर्ण्य युश्माभिः श्रूयतां मम भारती ।
मनो निधाय युश्माभिर्मम वाक्यं निश्चयतां ॥
- १४ हालिको वपनार्थी किं वह्वति प्रव्यहं हलं ।
मत्तिकां दारथन् निवं कोटीशेन भिनत्ति वा ॥
- १५ तेन भूमिं समीक्षय कीर्यन्ते किं तिला नहि ।
रोप्यन्ते जीरकास्तेन गोधूमः पक्षिष्यप्यते ।
स्वस्यले शितशूकस्व छिन्नशूकस्व सीमनि ॥
- १६ स यथोचितमादिष्टः शिक्षां प्राप्तो निजेष्वरात् ॥
तिलेषु स्यूलकास्तेन मर्हनं युज्यते नहि ।
- १७ नैव वा शाकटं चक्रं घूर्णते जीरकोपरि ।
तिला यच्छैव ताद्यन्ते तथा दण्डेन जीरकाः ॥
- १८ पूर्यार्थं चूर्णते शस्यं सर्वदा तु न मद्यते ।
चक्रं तस्योपरिष्ठाच्च शाकटं चालयन्नपि ।
- १९ न चूर्णयति तच्चस्यं खकीयाश्वेः छष्टीबलः ॥
विधिरप्ययमुत्पदः सेनाथक्षपरेष्वरात् ।
- २० अद्भुता मन्त्यगा तस्य कौशलस्व महत्तमं ॥

29

२० उनचिंशोऽध्यायः ।

१ यिषुग्रालमो भविष्यद्वङ्गः ८ लोकानामज्ञानलं १५ लोकानां दुष्टलं,
२८ साधुलोकानां सुखं ।

१ अर्हीयेल अर्हीयेल सन्तापस्ते भविष्यति ।
दायूदा शिविरं यत्र स्थापितं त्वं हि तत् पुरं ।
वर्षा वर्षेषु युज्यन्तां पर्वचक्षु घूर्णतां ॥

अहं सेव्याम्यरोयेलं खेदं खेदोऽनुयास्यति । १
 स्यास्यसि त्वन्वरीयेलच्छ्रिरीश्य पूर्ववत् ॥
 वेश्यिष्ये शिविरेण तां प्रबाधिष्ये च योद्भिः । २
 अवरोधकयन्वाणि स्थापयिष्यामि च त्वयि ॥
 नमीभूय तदा त्वच्च कथयिष्यसि भूमितः । ३
 रजसो मध्यतो नीचं वच्चोत्पत्यते तव ॥
 समुत्पास्यति भूमध्यात् प्रेतस्येव तव खरः ।
 रजसो मध्यतो वाणी तव पञ्चशिष्टोरिष्व ॥
 भविष्यति तवारीणां समूहः सद्यमरेणुवत् । ४
 दुरात्मनां समूहस्य यतिगच्छतुषेषमः ।
 अकस्मादेव सद्यस्य घटनेवं प्रसेत्यति ॥
 सेनाध्यक्षपरेणोचितं दायिष्यते फलं ।
 वचनिर्दीप्तभूकम्येष्वकवातप्रभञ्जनैः ।
 सर्व्यासिकया चापि जिङ्कया जातवेदसः ॥
 अरोयेलेन सार्वद्वयं युथन्ते ये विदेशिनः । ५
 तत् पुरं तस्य दुर्गच्च प्रबाधन्ते च सेनया ।
 ते भविष्यन्ति रात्रीयस्यप्रदर्शनसन्निभाः ॥
 यः क्षुधातुरु आत्मानं स्वप्नेऽप्नन्तं समीक्षते ।
 प्रबुद्धस्यान्तरं तस्य यथते नीरसं यथा ॥
 यो वा वृषार्च आत्मानं स्वप्ने पिवन्तमीक्षते ।
 प्रबुद्धस्यान्तरं तस्य यथा खेदेन शुष्यति ।
 सायोनगिरिणा सार्वद्वयं युथन्ते ये विदेशिनः ।
 तेषां कृत्स्नसमूहस्य दशा तादृग्भविष्यति ॥ ६
 विलम्ब्य विसमयं यात विलम्ब्य गच्छतान्तरां ।
 मत्ता यूधं न मद्येन चञ्चलास्त्रं न हालया ।
 निन्द्राजनकमात्मानम् अवतार्य परेश्वरः । ७
 युद्धाकं सर्वनेत्राणि तदानीं मोक्षयिष्यति ।
 भाविवक्तुं च मूर्ढ्नो वा दर्शकांस्त्रं स घोक्ष्यति ॥
 युद्धाद्युद्धा तदा सर्वे शास्त्रं तद्वद् भविष्यति । ८
 मुद्राङ्कितस्य पञ्चस्य कस्यचिद्वचनं यथा ॥
 तस्मिन्द्रभ्यस्तपाठाय पठेयुक्ता समर्पिते ।

१२

स ब्रूते नैव शक्तोमि मुद्राङ्गितमिदं यतः ॥
किन्त्वनभ्यस्तपाठाय पठेलुक्षा समर्पिते ।

१३

यच्चे सो ऽपि प्रतिब्रूते पठितुं नहि वेद्यहूँ ॥
प्रभु र्वक्ति जना एत आयान्त्यास्यै र्मदन्तिकं ।
अथर्वैव सम्मानम् आचरन्ति च मां प्रति ॥

१४

किन्त्वन्तःकरणं तेषां दूरं मत्तो ऽवतिष्ठते ।
मद्वतिष्ठ मनुव्याख्याम् उपदेशो ऽनुशिष्टितः ॥
तस्मात् पश्य जनानेतान् प्रव्याचारमहूँ पुनः ।
अव्याच्यर्थं करिष्यामि सर्वेषां विस्मयास्पदं ।

१५

ज्ञानिनां नन्द्यति ज्ञानं धीमतां लोप्यते च धीः ॥
परेशाद् गाढबुद्धीन् धिक् मनव्याच्छादनार्थिनः ।
अन्यकारे स्वकर्माण्य द्रष्टवा येरिदमुच्यते ।

१६

को ऽस्मान् शक्तोति सन्त्रष्टुं को ऽस्मान् शक्तोति वेदितुं ॥
आः कीटग् वा विलोमत्वं कुलाकः किं मृदा समः ।
कर्म कर्त्तरि किं ब्रूयात् नासौ मां छतवानिति ।
स्वष्टिव वलु वा व्वर्ष नास्यतौ बुद्धिमानिति ॥
अतीवाल्यक्षणे ऽतीते लिवानोन् परिवर्त्तिः ।
किं न संस्तुत उद्यानम् उद्यानच्छाटवीतम् ॥

१८

धर्मशास्त्रस्य वाक्यानि श्रोत्यन्ते वधिरैलदा ।
वीक्षिष्यन्ते ऽन्यनेत्राणि विना ध्वान्तं विना तमः ॥

१९

वर्धविष्यन्ति चानन्दं नमश्शीलाः परेश्वरे ।
इस्त्रायेतः पवित्रे च रात्रि तोच्यन्ति दुर्गताः ॥

२०

यस्माद्वच्यति दुर्वृत्तो लोपं वास्यति निन्दकः ।
उच्छेत्यन्ते च सर्वे ते ये पापार्थं सचेतनाः ॥

२१

एकस्य वचसो दोवान्नरं कुर्वन्ति दोषिणः ।
पुरद्वारे ऽनुयुज्ञानम् उन्मादे पातयन्ति च ।

२२

धार्मिकस्व वहिष्क्रव्य प्रकुर्वन्ति दिग्म्बरं ॥
इत्राहीमस्य निष्क्रृता ख्यातो यः परमेश्वरः ।
स इदं वचनं ब्रूते याकूबीयान्वयं प्रति ॥
नैव लज्जिष्यते याकूब् पुनव्वारमितः परं ।
न पुनस्याननं तस्य विवरणत्वमवास्यति ॥

मत्कराभ्यां कृतं कर्म सन्ति तदंशजा यतः । २३
 मन्माम मन्यमानस्तान् स द्रच्छति निजान्तरे ॥
 याकूबस्य पवित्रो राट् पवित्रो मंस्यते ह्व तैः ।
 इच्छायेलो य ईशः स मंस्यते तै भर्यङ्गरः ॥
 भान्तात्मभि र्मनुष्यैच्च तदा बुद्धिरवाप्यते । २४
 ये विलपन्त्यसन्तोषात् तैच्च शिद्धा ग्रहीष्यते ॥

30

३० त्रिंशत्तमोऽध्यायः ।

१ उपकारार्थं मिसरगमनात् स्तोकानां भविष्यदङ्गः द दैश्वरीयकथाया अवज्ञानस्य
 फलं १८ दैश्वरीयानुप्रवस्थ वर्णनं २० अश्वरीयराजस्य विनाशस्य ।

पुचान् धिक् सत्यथभष्टान् इति ब्रूते परेश्वरः । १

ममादेशं पारत्यज्य ते प्रकुर्वन्ति मन्त्रणां ।

अन्विष्यन्ति सहायांच्च ममात्मानं विहाय ते ।

पातकस्योपरीत्यच्च ते सच्चिन्वन्ति पातकं ॥

फिरौणस्य बलादेव बलघ्रासेः प्रतीक्षया । २

क्षायायां मिसरीयायां शूरणस्य च वाङ्गया ।

मामपृष्ठा मिसर्देशं प्रति याच्चाच्च कुर्वते ॥

फिरौणस्य बलात् किन्तु लज्जा तैः समवाप्यते । ३

क्षायायां मिसरीयायां शूरणाच्च विवर्णता ॥

तेषां नायकवर्गे च सोयने समुपस्थिते । ४

तेषां प्रेषितदूतेषु हानेषमागतेषु च ॥

जातेरनुपकारित्वात् सर्वेषां झी र्जनिष्यते । ५

यतः सा नैव साहाय्यं नोपकारं करोति वा ।

किन्तु सा केवलं लज्जाम् अवज्ञाच्च प्रयच्छति ॥

दक्षिणगामिपशूनां भाग्यं ।

सिंहो यत्रास्ति सिंहो च फणी खसर्प्यहिस्तथा । ६

मध्यतो नीवृतस्तस्य क्लेशकष्टप्रदायिनः ।

निबद्धं खरएषेषु धनमुथ्रुकुत्सु च ।

अनुपकारिणों जातिं प्रत्येते नैयते नरैः ॥

व्यलीकाः सन्ति मित्रीया निष्कला उपकारिणः । ७

वच्चि तान् नाम वृत्ताहम् उपवेशाभिमानिनः ॥

८ लनु गत्या कथामेतां लोकानामेव समुखे ।

फलके लिख सम्यग् वा मुद्रितां कुरु पुस्तके ।

तिष्ठेद् भाविदिनं यावत् निवासाक्षी भवेच सा ॥

९ यतो इवाधो इस्ययं वंशः पुत्रास्ते इच्छतवादिनः ।

सन्तानाः परमेशस्य शास्त्रं श्रीतुमनिच्छवः ॥

१० माप्नुत दर्शनानीति ते वदन्ति प्रदर्शकान् ।

ऐश्वर्यकांच्च भाषन्ते मा ब्रूध्यं सरलं वचः ।

ब्रूध्यं स्थिरध्वचांस्यस्मान् वीक्ष्यध्यं मोहिदर्शनं ॥

११ युग्माभिस्यज्यतां पन्था चट्टजुवर्त्म विहीयतां ।

इस्तायेलः पवित्रो राट् अस्मत्तच्चापसार्थतां ॥

१२ इस्तायेलः पवित्रो राट् तस्मादेतत् प्रभाषते ।

मम वाक्यं निराकाश्य दौराक्ष्ये इनार्जवे च यत् ।

यूयं कुरुथ विश्वासं तत्र प्राप्तावलम्बनाः ॥

१३ तस्माद् युग्मात्कृते दोष एष तद्दृ भविष्यति ।

उच्चभित्ते यथा क्षिङ्ग्रं प्रलम्बं पतनोदयतं ।

सद्या निमेषमाचेण तस्या भङ्गो भविष्यति ॥

१४ भविष्यति च भग्ना सा कुलालस्य घटो यथा ।

यं विलोक्य नरा भयं चूर्णयन्ति वृपां विना ।

चुक्षीतो वक्त्रिमुद्भर्तुं खातादादातुमनु वा ।

मध्ये तदीयखण्डानां शक्तलं शिष्यते नहि ॥

१५ इस्तायेलः पवित्रो राट् प्रभुः परेश्वरो इवीत् ।

परिवर्त्तन शान्त्या च यूयं रक्षामवास्यथ ।

धैर्याद् विश्वासदार्ढाच्च प्रक्षिमन्तो भविष्यथ ।

एतस्यां मन्त्रणायान्तु यूयं न पर्यतुष्यत ॥

१६ अब्रूध्यच्च हयारुडाः पलायिष्यामहे वयं ।

तस्मात् पलायनं यूयम् अवश्यं प्रकरिष्यथ ॥

वयं याचां करिष्यामो जविभि वाहनैरिति ।

ततो हेतो भविष्यन्ति जविनो वो इनुधावकाः ॥

१७ एकस्यैव तिरस्कारात् सहस्रेण पलायनं ।

पश्चानाच्च तिरस्कारात् सकलै वः करिष्यते ॥

यूधं ततो इव शेष्य एव गिरिष्टहे धनो यथा ।
प्रताका वा यथा काच्चित् पर्वतस्योपदि स्थिता ॥

युद्धानव्यहीतुन्तु परमेश्वः प्रतीक्षते ।

१८

स चोच्छिष्टति युद्धासु करुणां कर्त्तुमुद्यतः ॥

न्यायकारीश्वरो वस्त्रात् खायते परमेश्वरः ।

यावन्तत्तमपेक्षन्ते धन्यस्ते सन्ति मानवाः ॥

सीयोनीयप्रजे त्वच्च यिरुग्णालमि वत्यस्ति ।

१९

त्वदीयरोदनं नैव चिरस्यायि भविष्यति ॥

कृते त्वयार्त्तरावे स त्वयि स्तेहं करिष्यति ।

तं निश्चयैव तुभ्यं स उत्तरं वितरिष्यति ॥

अन्नं क्लेशे जलं त्रैहि युद्धभ्यं दास्यति प्रभुः ।

२०

न स्यास्यन्ति पुनर्व्यासं प्रच्छन्नास्तव शिक्षकाः ।

त्वदीयलोचने किन्तु शिक्षकान् ब्रह्मतत्त्वव ॥

२१

गन्तये दक्षिणे पार्श्वे त्वया वा दक्षिणे तरे ।

खयच्चात् तव कर्णाभ्यामिदं संश्रोष्यते वचः ।

अयं प्रकृतमार्गो इति युद्धाभिर्गम्यताभिति ॥

यूधं खप्रतिमानाच्च क्वादनं रौप्यनिर्मितं ।

२२

खर्णकोषध्य मूर्त्तीनाम् अपविचीकरिष्यथ ।

दूरीभवेति वाचा च मलवद् विकरीष्यथ ॥

स दृष्टिं तव वीजाय भृम्यसाय प्रदास्यति ।

२३

तुभ्यं क्षेत्रजमन्न दुस्युलं रससंयुतं ।

चरिष्यन्ति च विस्तीर्णं स्याने त्वत्प्रश्वस्तदा ॥

मृत्तिकां तव कर्षन्ति ये बलीबद्धगद्भाः ।

२४

ते भिष्टं भत्यमत्यन्ति चालनीसूर्यशोधितं ॥

पतिष्यन्ति च दुर्गाणि भहावद्यदिने यदा ।

२५

तदाद्रीणामुद्याणाम् उत्तानाच्च भृभतां ।

उपरिष्टात् जलाकीर्णा नद्यः स्वोष्यन्ति वेगतः ॥

उषांश्वोः प्रभया तुल्या श्रीतांश्वो भविता प्रभा ।

२६

भविता च प्रभोषांश्वोस्तदा सप्तगुणाधिका ।

प्रभया सप्तध्वाणाम् एकत्रौक्षतया समा ॥

भन्त्यते परमेश्वेन खप्रजानां द्वतं तदा ।

स्त्रीयप्रहारजच्चापि ब्रणं खस्यं करिष्यति ॥
 २० दृष्टात् पश्य समायाति महानामा परेश्वरः ।
 दीप्त्यते तस्य कोपाभिर्धूमभालां समुत्क्षपन् ।
 रोषपूर्णी च तस्योऽस्त्रौ जिङ्गा यासकवक्त्रिवत् ॥
 २८ ज्ञवते तस्य वायुच्च कण्ठस्पर्शिप्रवाहवत् ।
 यस्त्रात् संहारचालन्या स जातीच्छालयिष्यति ।
 आस्यै भान्तिखलीनच्च लोकानां स प्रदास्यति ।
 ३५ युथाकं भविता गानं पर्वारमनिश्चीव च ।
 परेशस्य गिरिं गन्तुम् इखायेलोऽचर्लं प्रति ।
 वंशीवादिनरैः सार्जं यो मनुष्यः प्रगच्छति ।
 तस्येवान्तरिक्तो हृषीं युथाकं समविष्यति ॥
 ४० अतिप्रचण्डरेष्येण ग्रासकानजिङ्गया ।
 उदवच्छेण वृच्छ्या च शिलायाः पतनेन च ॥
 परमेश्वः खनादस्य भीमत्वं आवयिष्यति ।
 स्वाहोरवतारच्च मनुष्यान् दर्शयिष्यति ॥
 ४१ अशूरः प्राप्यति अंसं परमेशस्य नादतः ।
 स च खक्योदगणेन तं शत्रुं ताडयिष्यति ॥
 ४२ परमेशेन तस्मिंच्च यो दण्डो वर्तयिष्यते ।
 तस्य दैवस्त्रूपस्य दण्डस्य सर्वचालने ।
 वीणामृदङ्गवायस्य समयोगो भविष्यति ।
 वैरिणा तेन सार्जं स योत्यते रणसङ्क्ले ॥
 ४६ तोफताख्यस्त्रानं यत् तत्वाक्तालान्तिरूपितं ।
 राज्ञः क्षते सुसञ्जं तत् सुविस्तोर्णमधोगतं ॥
 बज्जकाष्ठा च तत्त्वाच्च चिता दीपिष्यतेरां ।
 निश्वासेन परेशस्य गन्धकस्रोतसा यथा ॥

31

३१ एकनिंशोऽध्यायः ।

- १ मिसरि प्रत्याशाकरणात् लोकान् प्रति भर्तुनं दृश्वरं प्रति परावर्तितुं विनय-
 कथनम् अशूरीयाणां विनाशकथनच्च ।
- २ धिक् तान् ये मिसरं देशं यान्ति साहाय्यदाच्छदा ।
 स्त्रीयरक्षार्थमश्वांच्च ये कुर्वन्त्यवलम्बनं ॥

तेषां रथेषु विश्वासो यतस्ते बङ्गसंख्यकाः ।
 तेषां सादिषु विश्वासो यतस्ते बलवत्तमाः ॥
 इस्तायेलः पवित्रो राट् तैस्तु नैवावलोक्यते ।
 नैव वा परमेश्वस्य क्रियते तैर्गविषयाणां ॥
 ज्ञानवान् किन्तु सोऽप्यस्ति स चानेष्यत्यमङ्गलं ।
 नैव स स्तीयवाक्यानि निष्फलानि विहास्यति ॥
 दुर्व्वचानाच्च सन्तानान् सहायांश्च कुकर्मणां ।
 स विपक्षवदुत्थाय निखिलं प्रतिरोत्थति ॥
 मनुष्याः सन्ति भिस्तीया ईश्वरा नहि सन्ति ते ।
 मांसमेव हयास्तेषाम् आत्मानो नहि सन्ति ते ॥
 द्वाते तस्मात् परेष्ठेन स्वहस्तस्य प्रसारणे ।
 स्खलिष्यत्युपकारी चोपकृतश्च प्रतिष्यति ।
 समवाप्यन्ति संहारम् एकदा सकलाच्च ते ॥
 मामुदिश्य कथामेताम् अववीत् परमेश्वरः ।
 मृगेन्द्रो युवसिंहो वा गर्जनमेषे धृते यथा ॥
 स्खविरुद्धं समाह्रतां दृष्टा रक्तकसंहृतिं ।
 न शब्दाच्छङ्कते तेषां कलहाच्च न सीदति ॥
 सेनाध्यक्षपरेष्ठेन तथा सीयोनपर्वतं ।
 भूधरच्चाधि तत्रयम् अवतीर्य प्रयोत्थते ॥
 स्खनीडं पक्षिणी यद्वत् डयमाना समन्ततः ।
 यिरुणालम्युरौ तद्वत् सेनाध्यक्षः परेश्वरः ।
 परिवेश्यते सम्यग् वेशिला चोद्धरिष्यति ।
 उपस्थाय च कारणात् तस्या रक्तां करिष्यति ॥
 इस्तायेलीयसन्ताना यमयाच्चुः पराङ्मुखाः ।
 सुदूरं प्रगता यूर्यं पुनरायात तं प्रति ॥
 तदा युश्माकमैकेकः पापार्थे स्वकरैः द्रृताः ।
 स्खर्णदौष्मयो र्मृत्तीर्गर्हित्वा दवयिष्यति ॥
 न रादन्त्यस्य खड्डेन तदाशूरः प्रतिष्यति ।
 मनुष्यादितरस्यासिस्तच्च व्यापादयिष्यति ॥
 निखिलंशाच्च जनास्तस्य करिष्यन्ति पत्नायनं ।
 भविष्यन्त्युत्तमास्तस्य योज्ञारः करदायिनः ॥

९ वासात् स परमेशस्य गिरेरग्रं गमिष्यति ।
तस्याथक्षा ध्वं द्वङ्गा भविष्यन्ति भयाकुलाः ॥
अग्निर्यस्यास्ति सीघोने चुक्षो च यिष्ठालमे ।
परमेशेन तेनैव भारतीयं निगद्यते ॥

32

३२ द्वानिंशोऽध्यायः ।

१ खोषीयराजत्वस्य मङ्गलकथनं ६ देशसाधः पतनं पुनरुद्धतियः ।

२ धर्मार्थं पश्य राजत्वं महोपालः करिष्यति ।
न्यायार्थं करिष्यन्ति शस्तारो देशप्राप्तानं ॥
३ नर एकत्र वाचायाः काले सङ्गोपनस्यात् ।
धारासारस्य काले चाश्रयस्थानं भविष्यति ॥
४ प्रस्त्रवन्ति मरुस्याने जलस्त्रोतांसि वा यथा ।
वृहच्छैलस्य वा क्षाया प्राप्ता निःखेहनीवति ॥
५ दर्शकानाच्च नेत्राणि प्राप्त्यन्ति क्षीणतां नहि ।
परिश्रोत्यति सूक्ष्मत्र श्रोतृणां अवणेन्त्रियं ॥
६ ज्ञानाय प्रतिभोत्स्यते चच्चलानां मनांस्यपि ।
सखलद्वाक्यस्य जिङ्गा च स्यद्दं वक्तुं लविष्यते ॥
७ न च मूढो महात्मेति नाम्ना विख्यास्यते पुनः ।
न स्तोत्रन्ति वदान्योऽयमिद्युक्ता कृपणं नराः ॥
८ मूढतां भाषते मूढचित्तं तस्यास्ति पापकृत् ।
अद्यमें कर्तुमिच्छुः स द्रोहं वक्तुं परेष्वरे ।
९ क्षुधात्मं क्षुधया हन्तुं पेथं हर्तुं लघातुशात् ॥
कृपणस्याशया हिंडाः स च मन्त्रयते क्षेलं ।
१० दीनो यावद् वदेत्यायं तावद् दुःखितमानवान् ।
कृपणः स्वमृषावाक्ये विनाशयितुमिच्छति ॥
११ महात्मा किन्तु माहात्म्याज्ञातां मन्त्रयते क्रियां ।
माहात्म्योत्तमं आचारे स च पर्यवतिष्ठते ॥
१२ हे निच्छिन्तास्त्रियो यूयं शुणुतोत्थाय मङ्गचः ।
हे कन्या निर्भया यूयं सम गृह्णोत भारतोः ॥
१३ गते वर्षाधिके काले यूयं भेष्यथ निर्भयाः ।

पलानां सच्चयो यस्मात् तदा लोपमवास्यति ।	
शस्यसंग्रहकालच्च पुन नैव भविष्यति ॥	११
यूयं चस्यत निश्चिन्ता यूयं विभीत निर्भयाः ।	
वस्तु वजत नमाच्च कटौ बधीत कर्पटं ॥	१२
स्तनान् इमच्च केदारं पलिङ्गाच्च शोचत ॥	१३
मदेशीयवणां भूमौ प्रदोक्ष्यन्ति हि कण्टकाः ।	१४
गोचुरा हर्षयुक्तायाः पुर्याः कीडागृहेषु च ॥	
प्रासादो भविता शून्य आकीर्णा वक्ष्यते पुरी ।	१५
सदुर्गमोपलं नित्यं गुहादारं भविष्यति ।	
खराणां प्रभदस्यानं ब्रजानां चरणस्यलं ॥	१६
शेषे किन्तूर्ज्ञते इसासु खथमाका निवेद्यते ।	
तदानीच्च मरस्यानम् उद्यानं समविष्यति ।	१७
उद्यानच्छाटबोतुल्यं मनुष्यै गणयिष्यते ॥	
मरौ निवत्यति न्याय उद्याने चेशभक्ताता ॥	१८
ईश्वरभक्तायाच्च कार्यं शान्ति भविष्यति ।	१९
फलं भक्तेच्च विश्वामो निर्भयत्वच्च शाश्वतं ॥	
शान्तियुक्ते निवासे हि निर्भयेषु च वेशसु ।	२०
निःशङ्केष्वाश्रमेष्वे निवत्यन्ति मम प्रजाः ॥	
अटयास्तु निपाताय शिलादृष्टि भविष्यति ।	२१
नतावस्थामवासुच्च नतीकारिष्यते पुरी ॥	
सर्वस्यां साम्बुभूमौ यै युग्माभिर्वैजमुप्यते ।	२२
प्रेष्य गोखरयोः पादान् वूर्धं धन्या भविष्यत ॥	

33

३३ चयस्तिंशोऽध्यायः ।

१ शूलां भविष्यदङ्गः १३ साधुलोकानां कल्याणच्च ।	
धिक्त्वाम् अहृतविक्ते यो कुरुषे वित्तहारणं ।	१
परै न वक्तिते यस्तु कुरुषे परवच्चनं ॥	
सिद्धवित्तापहारस्य वित्तं हारिष्यते तव ।	
समाप्तवच्चनं त्वाच्च वच्चयिष्यन्ति मानवाः ॥	
परेषानुगृहाणास्मात् त्वमस्माभिः प्रतीक्षितः ।	२

प्रतिप्रभातमस्माकं बाङ्गवत् त्वं भव स्यां ।
 विष्णुलाले त्वमस्माकं परिचाता भव स्यां ॥
 १ समारोहस्य शब्दाद्वि पलायन्ते विदेशिनः ।
 तवोत्थितिं समालोक्य विकीर्यन्ते उच्चजातयः ॥
 २ द्वयाणि संहरिष्यन्ते युद्धाकं शलभैरिव ।
 नरैस्तान्याक्षमिष्यन्ते घस्तरैः शूककीटवत् ॥
 ३ ऊर्जस्याननिवासो तु परमेश्वर उग्रतः ।
 स एव न्यायधर्माभ्यां सीयोनं पूर्विष्यति ॥
 ४ स च तावककालस्य स्मैर्यहेतु र्भविष्यति ।
 परिचाणनिधिच्चाभिः बुद्धे ज्ञानस्य चाकरः ।
 परमेश्वस्य या भक्ति धर्मशाला हि सा तव ॥
 ५ तेषां वीरै वर्हिः पश्य हाहाकार उदीर्यते ।
 तीव्रं सन्ध्यर्थिभि दूरैः क्रन्दनञ्च विधीयते ॥
 ६ शून्यानि सन्ति वर्त्मानि परिका विरमन्ति च ।
 सन्धिलङ्घी पुरी निन्दन् द्वयाय मन्यते नरं ॥
 ७ जीर्यन् युष्यति देशस्य लिवानोन् लज्जते द्वयात् ।
 शारोणं मरणा तुल्यं म्नाने बाशनकर्मिणे ॥
 ८ उत्थासाम्यधुनैवाहमिति ब्रूते परेश्वरः ।
 अधुना शिर उत्थाप्य भविष्यामि समुन्नतः ॥
 ९ इतगर्भासूणै यूयं नालानेव प्रसोद्यथ ।
 युद्धान् खकीयनिश्चासो वक्षिवच्च प्रधच्यति ॥
 १० जातयच्च भविष्यन्ति कर्करापाकसन्निभाः ।
 क्षिद्विकरणकसङ्काशा ज्वलिष्यन्त्यन्तेन वा ॥
 ११ यन्मयाकारि तच्छ्रेतुं द्वारस्था यूयमर्हथ ।
 यूयच्च हे समीपस्था बुधध्यं मत्यराक्रमं ॥
 १२ पापास्त्रस्यन्ति सीयोने कम्पो गृह्णाति पापासान् ।
 संहारकान्ते वस्तुं को उस्तुतुल्यः क्षमो भवेत् ।
 १३ वस्तुं वानन्तदाहेषु को उस्तुतुल्यः क्षमो भवेत् ॥
 १४ यो नरः कुरुते धर्मं सारस्येन च भाषते ।
 जनपीडनजं लाभं ग्रहीतुच्च विगर्हते ॥
 अपसारयति च्छिप्रम् उलोचस्पर्शनात् करं ।

हृत्याया मन्त्रणां पूरुषवन् स्वीयकर्णी रुणदि च ।

अनिच्छुः कुक्रियां द्रष्टुं खनेत्रे च निमीलति ॥

वत्स्यत्यूर्ज्जे मनुष्यः स पौलटुर्गे कृताश्रयः ।

१९

चब्रदानं छातं तस्मै तेऽयदानञ्च नैत्यिकं ॥

द्रश्यतत्त्वव नेत्रे च स्खसौन्दर्यान्वितं नृपं ।

२०

ताभ्याद्वालोकयिष्यन्ते नीढतो दूरवर्त्तिनः ॥

२१

पूर्वचासस्य चिन्ताच्च तव चित्तं करिष्यति ।

त्विपिकर्त्ताधुना कुच कुच वा करमापकः ।

दुर्गाणां गणनाकारी लेखकः कुच वा गतः ॥

चस्पष्टोचारणाद् येषां वचः ओतुं न शक्यते ।

२२

येषां सखलितजिङ्गानं कथा बोडुं न शक्यते ।

त्वं तान् निर्विनयान् लोकान् नैव वीक्षिष्यसे तदा ॥

समालोकय सीयोनम् च स्माकं पर्वणां पुरीं ।

२३

द्रश्यसि खीग्रनेत्राभ्यां त्वं धिरूपालमं तदा ।

शङ्काहीनमिवावासं निष्कलं पटवेष्म वा ॥

न समुत्पाटयिष्यन्ते कीलात्तस्य कदाचन ।

नैवापसारयिष्यन्ते सकलात्तस्य रज्जवः ॥

अस्मदर्थं प्रतापी तु स्यं तव परेश्वरः ।

२४

नदीनां भविता स्थानं विस्तीर्णस्वीतसां स्थलं ॥

चालिता बङ्गदण्डैक्तु नैका तत्र न यास्यति ।

प्रतापर्णवयानं वा तत् स्थानं न तरीष्यति ॥

परेषः प्राङ्गिवाको नः परेष्ठा विधिदायकः ।

२५

परेषश्चास्ति राजा नः स चास्मान् तारयिष्यति ॥

हे शत्रो शिथिलीभूताः पश्य त्वदीयरज्जवः ।

२६

न धरन्ति स्थिरं कूपं नौवस्त्रं वा सुविस्तृतं ॥

ततो विभूष्यते लोकै लुठितं त्वच्महार्धनं ।

अथहारिष्यते वित्तं तव पङ्गुनरैरपि ॥

अहं रोगीति वाक्यम् तन्निवासी न वच्यति ।

२७

पापमुक्ता यतः सन्ति मानवात्तन्निवासिनः ॥

34

३४ चतुस्त्रिंशोऽध्यायः ।

वैरिणां माविद्धः ।

- १ हे विदेशिनरा यूयं संश्लोकुपतिष्ठत ।
हे नराः सर्वजातीया युद्धाभिरुचिर्वधीयतां ॥
मही खपूरकैः सार्वं वाक्यमेतत् पृष्ठगोतु हि ।
जगता जगदुत्पन्नैः सकलैस्त्र निश्चयतां ॥
- २ यतः क्रोधः परेशस्य वर्तते सर्वदेशिषु ।
तेषां निखिलवाहिन्यां तस्य रोषस्य वर्तते ।
वर्जनीयांस्त्र तान् कृत्वा स वधायार्पयिष्यति ॥
- ३ सखलित्वा निपतिष्यन्ति तेषामस्त्राहता जनाः ।
मृतानां कुणपेभ्यस्त्र दुर्गम्भो निर्गमिष्यति ।
इवीभूता भविष्यन्ति तेषां रक्तेन भूधराः ॥
- ४ विलयं यास्यति व्योमः कृत्वा नक्षत्रवाहिनी ।
कुञ्जितो भविताकाशो वर्तुलोकृतलेख्यवत् ॥
त्राक्षातः श्रीर्गयत्राणि शुक्रं वौडुम्बरात् फलं ।
यथा तद्वत् खतः कृत्वा पतिष्यत्युडुवाहिनी ॥
- ५ मम यस्त्रहासः स स्वर्गं तीक्षणीकृतोऽभवत् ।
वर्जनीयानकार्षं यान् मनुष्येष्वेव तेषु सः ।
इदोमाभिधदेशो च विचाराय पतिष्यति ॥
- ६ परेशस्य निस्त्रिंशः परिपूर्णोऽस्ति श्रोणितैः ।
पूर्णः स मेषवत्सानां क्वागानाद्वापि श्रोणितैः ।
मेदसा च सूपीनः स मेषाणामन्त्रमेदसा ॥
- ७ परेशस्य कृते यज्ञो वस्त्रायां समविष्यति ।
बलीनां बज्जसद्व्यानां हत्या चेदोमनीहति ॥
- ८ तैः सार्वं निपतिष्यन्ति खड्डा गावो बृष्टैः सह ।
तेषाच्च श्रोणितैः भूमिः परिषिक्ता भविष्यति ।
रेणुस्त्र मेदसा तेषां समवाप्यति पीनतां ॥
- ९ प्रतीकारदिनं तद्वि परेशस्य भविष्यति ।
सीयोनीयविवादे स फलदानस्य वत्सरः ॥
- १० तत्रव्यस्त्रेतसामाप्तो भविष्यन्ति शिलाजतु ।
तस्य देशस्य धूलिस्त्र गन्धकाश्मा भविष्यति ।

भविष्यति च तत्रया भूमि ज्वलच्छिलाजतु ॥
न दिवा न जपायां वा सा निर्वाणमवाप्स्यति ।

यावदनन्तकालच्छ धूमस्तस्या उदैष्यति ॥

शुब्कः स्थास्यति देशः स चापौरुषपरम्परं ।
न कदाचन कस्त्रित् तं पाञ्चो वातिक्रमिष्यति ॥

टिट्टिभृशल्यसस्तस्य भविष्यन्त्यधिकारिणः ।

पैचकैङ्गाकैच्छ तत्र वासः करिष्यते ॥

वितनिष्यति तत्रैव शून्यतां मानरज्जुवत् ।

प्रयोग्यते च संक्षीभं लम्बवत् परमेश्वरः ॥

कुलीनाः कुच नैकोऽपि राज्यादानाय विद्यते ।

अध्यक्षास्तस्य यावन्तः सकला नास्तितां गताः ॥

करुणकानां बनं तस्य प्रासादेषूद्घविष्यति ।

गोक्कुराः पीतपर्णस्य प्रसोद्यन्तुच्चभित्तिषु ॥

स देशः पन्नगानाच्च वासस्थानं भविष्यति ।

विहारच्छ करिष्यन्ति सुखं तत्रोषुपद्धिणः ॥

मरुस्यजन्तुभिः सर्वं मिलिष्यन्ति च जन्मुकाः ।

ग्राणिनो दीर्घलोमान आकास्यन्ति परस्परं ॥

आश्रयं केवलं तत्र लप्यते च निशाचरः ।

विआमसेवनार्थच्छ तत्रैव प्राप्यति स्थलं ॥

पर्णिनो च विलं प्राप्य तत्राङ्गानि प्रसोष्यते ।

शिश्रूंस्य तत उत्पाद खच्छायायां भरिष्यति ।

सभां तत्र करिष्यन्ति गृध्रा एव ससङ्गिनः ॥

यश्च दृष्टा परेशस्य युथाभिः पञ्चतामिदं ।

अभावो मध्य एतेषां नैकस्यापि भविष्यति ।

एतेषां मध्य एकैकः खसखायमवाप्यति ॥

चादेशोऽयं परेशस्य मुखतो निर्गते यतः ।

तस्यैवात्मा खयं तेषां सङ्ग्रहच्छ करिष्यति ॥

तेनैव गुटिकापातः क्षते तेषामकारि हि ।

तेनैव रज्जुहस्तेन दायभागो व्यधायि च ॥

नियं ते तस्य देशस्य भविष्यन्त्यधिकारिणः ।

निवृत्यन्ति च तन्मध्य आपौरुषपरम्परं ॥

१०

११

१२

१३

१४

१५

१६

१७

35

३५ पञ्चनिंशोऽध्यायः ।

खोषीयराजत्वस्त्रोत्तमत्वं सुखस्त्रं ।

- १ प्रान्तरं शुक्खभूमित्वं महानन्दमवाप्यतः ।
उक्षसिथ्यति धन्वा च प्रकुक्षः पद्मिनी यथा ॥
- २ लप्यते स प्रफालत्वम् उक्षासाच्च प्रगाम्यति ।
जिवानोनगिरेस्तेजस्तस्मै दायियते यतः ।
कर्मिल्ग्नारण्योः श्रोभा तस्मिन् समर्पयियते ॥
- ३ परमेशस्य तेजस्त्रै तत्रत्वै ईक्ष्यते नरैः ।
असमदीयेश्वरस्यैव श्रोभा वीक्षियते च तैः ॥
शिथिलौ यौ करौ यूदं तौ द्विकर्तुमर्हय ।
रखलिते जानुनी चापि सबलीकर्तुमर्हय ॥
- ४ ब्रूत चोन्मनसो लोकान् वीरयद्यं स्त निर्भयाः ।
प्रतिभाति समीपस्थाय खद्यं युग्माकमीश्वरः ॥
समाधाति प्रतीकार उचितं फलमीश्वरात् ।
स खद्यं समुपस्थाय युग्मान् निस्तारयिष्यति ॥
- ५ नेत्राण्यनुष्टाणां यास्यन्त्युच्छीलनं तदा ।
वधिराणां वृणां कर्णा भविष्यन्ति निरग्न्ताः ॥
- ६ मृगवत् खेष्यते खेष्टो जिङ्गा मूकस्य गास्यति ।
स्तोष्यन्ति प्रान्तरे चायः सरितस्त्रै मरुस्यले ॥
- ७ मृगवट् भविता वापि धन्वा चोत्सुमयस्तदा ।
नागानां वसतिस्थाने शैयनार्थं निषेविते ।
धमनादिट्ठाकीर्णो गोप्रचारो भविष्यति ॥
- ८ भविता तत्र वर्त्मकं खास्यते पूतवर्त्म तत् ।
न यास्यत्वशुचिस्तेन शुचीनां तद् भविष्यति ।
यः पात्त्वा मन्दधीः सोऽपि नैव भान्तो भविष्यति ॥
- ९ तत्र न स्थास्यते सिंहेष्टो हिंस्तजन्तु न यास्यति ।
नैकोऽपि प्राप्यते तत्र परिक्रीता हि याचिकाः ॥
- १० नराः प्रव्यागमिष्यन्ति परमेश्वरे भोचिताः ।
गोत्रा यास्यन्ति सीयोनं ते उक्षायानन्दमौलयः ।
प्राप्यतः सुखहर्षो तान् ज्ञेशार्ती चाप्रयास्यतः ॥

36

३६ षट्चिंशोऽध्यायः ।

१ यिष्णालम् प्रति सन्हेत्रोवस्थाक्रमाणां ११ रब्शाके निर्दकथम् हिष्कियं प्रति
तत्प्रकाशनच ।

हिष्कियदाजस्य चतुर्दशे वत्सरे उशूरीयः सन्हेत्रीबो राजा यिष्ण- १
दायाः प्राचीरवेष्टितानां सर्वनगराणां विरुद्धम् आगत्य तानि वशी-
चकार । अनन्तरम् अशूरीयो राजा बड्डभिः सैन्यसामन्तैः सार्व- २
रब्शाकिं लाखीश्नगराद् यिष्णालमे हिष्कियस्य नृपस्य समीपं
प्रेषयामास ; स चोर्द्धेष्टितायाः पुष्टिरिष्णाः प्रणाल्यां रजकक्षेत्रस्य
मार्गं उवस्थितवान् । ततो हिष्कियस्य एत इलियाकीमनामा राज- ३
गृहाधक्षः शिव्नो लेखक आसाफस्य पुत्रो योयाहनामा पुरावृत्त-
रचकच्च तं साक्षात् कर्तुं वहि जर्मुः । ततो रब्शाकिस्तान् जगाद्, ४
यूयं हिष्कियम् इमां कथां भाषध्वम्, अशूरीयो भूपति महाराजः
कथयति, त्वं यं विश्वासं करोषि स कीटशो विश्वासः ? अहं ब्रवीमि ५
संग्रामाय या मन्त्रणा यत्त बलं तत् शब्दमात्रं । अधुना त्वं कस्मिन्
विश्वस्य मदोयाधीनतां त्वक्तवान् असि ? पश्य त्वं तस्यां भन्ननलरूपायां ६
यष्ट्याम् अर्थात् मिसरि विश्वसिधि ; किन्तु यः कस्त्रित् ताम् आलम्बते
तस्य इस्तस्तया विद्धः द्वत्युक्तच्च भवति, खीयश्वरणागतान् सर्वान् ७
प्रति मिष्वीयः फिरौन् राजा ताटशः । त्वं यदि मां वदसि वयं स्तप्रभौ ८
परमेश्वरे विश्वसिमस्तर्हि स क्रिमसौ नहि यस्य प्रांशुस्थानानि वेदीच्च
दवधित्वा हिष्कियो यिष्णदीयान् यिष्णालमनिवासिनश्च मनुष्यान् ९
भाषितवान् यूयं केवलम् एतस्या वेद्याः सम्मुखे भजध्वं ? इदानीं त्वं १०
मम प्रभुनाशूरीयराजेन सह पर्णं कुरु ; त्वं यद्यारोहिलोकान् प्राप्तुं
शक्नुयास्तर्हि द्वे सहस्रे हयानहं तुभ्यं दास्यामि । तस्मिन् असाध्ये सति ११
मम प्रभोरतिक्तुद्राणां स्तवानां मध्य एकं सेनापतिमपि कथं जेष्ठसि ?
किन्तु त्वं रथानां हयानाच्च हते मिसरि विश्वसिधि । परमेश्वरीयाङ्गां १२
विना देशमिमम् उच्छेत्तुं किमहम् इदानीमागमं ? त्वं तं देशं गत्वा
विनाशयेति परमेश्वरेणैवाहम् आज्ञापितः ।

तत इलियाकीमः शिव्नो योयाहस्य रब्शाकये कथयामासुः, प्रार्थ- १३
यामहे वयम्, अरामोयभाषया निजदासान् सम्भाषतां यतो वयं तां
बुध्यामहे, प्राचोरोपरि स्थितानां लोकानां कर्णगोचरे इस्तान् यिष्णदि-
भाषयान् सम्भाषतां । रब्शाकिस्तान् प्रत्युवाच, मम प्रभुः किम् एत- १४

द्वाक्यकथनार्थं केवलं तव स्वामिनं लाज्जं प्रति मां प्रेषितवान्? अभी ये लोका युधाभिः सर्वे स्वां स्वां विष्टां भोक्तुं सं सं मूलं पातुज्ज प्राचीरो-
१३ पविष्टाः सन्ति तेषां सर्वेषामपि सञ्जिधिं किमहं न घेस्तः? तदन-
न्तरं रब्धाकिरुच्छिठन् उच्चकै यिहृदिभाषया वदितुम् आरब्धवान्,
स जगाद्, यूयं भहाराजस्यार्थाद् अशूरीयस्य वृपते: कथां पृष्ठात् ।
१४ राजा कथितवान्, हिल्कियो युधान् न प्रवच्यतु, यतो मम कराद्
१५ युधान् रक्षितुं स न शक्नोति । तथा परमेश्वरो इस्मान् अवश्यम्
उद्धरिष्यति, नगरमिदं कदापि नाशूरीयस्य राज्ञो हस्ते समर्पयिष्यत
१६ इति कथयिला हिल्कियो युधान् परमेश्वरे न विश्वासयतु । हिल्कियस्य
कथां मा पृष्ठात्, यतो अशूरीयो राजा कथितवान्, यूयं मया सन्धाय
मदन्तिकमायात्, युधाकम् एकको जनच्च सानि सानि द्राक्षापालान्य-
१७ डुव्वरफलानि च भद्रातु सखपुष्करिणा जलच्च पिवत् । पञ्चादहम्
आगत्य युधाइश्वरत् शस्यं द्राक्षारसो भद्रं द्राक्षाद्वेचच्चैते युक्तं कमपि
१८ देशं युधान् नेष्यामि । परमेश्वरो इस्मान् उद्धरिष्यतीति वाक्येन हिल्कियो
युधान् न वच्यतु । अन्यदेशीयानां देवा अशूरीयस्य वृपते हस्तात्
१९ किं सं सं देशम् अरक्षन्? हमारार्पदीया देवाः कुच? सिफर्वयिम-
देशीया देवाः कुच? देवाः किं भद्रीयहस्तात् श्रेमिरोणम् अरक्षन्?
२० यदेतेषां देशानां देवानां मध्ये कोऽपि मम हस्तात् सदेशं रक्षितुं
नाशकोत् तर्हि यिहृवा मम हस्तात् किं यिहृशालम् मोचयिष्यति?
किन्तु लोका निरुत्तराः सन्तोऽविष्टन् एकस्या अपि वाचः प्रत्यक्षरं
२१ नोक्तवन्तः, यतस्तमुत्तरं मा ब्रूतेति ते राज्ञा प्रागाज्ञापिताः । अनन्तरं
हिल्कियस्य पुत्र इलियाकीमो राजगृहाधिपतिः शिव्नो लेखक आसा-
फस्य पुत्रो योयाह इतिहासरचयिता च सदस्ताणि किञ्चा हिल्कियस्य
समीपम् आगत्य रब्धाके र्वाकानि तं ज्ञापयामासुः ।

37

३७ सप्तचिंशोऽध्यायः ।

- १ यिश्वायियं प्रति हिल्कियस्य लोकप्रेरणं द हिल्कियं प्रति यिश्वायियस्य प्रत्यक्षरं
१४ सन्दिरे हिल्कियस्य प्रार्थनं २१ सन्देहोबस् अधि यिश्वायियस्य भविष्यदाक्षं
२५ सन्देहोबस्य तदीयसैन्यानाच्च विनाशनच्च ।
- १ राजा हिल्कियस्यानि वावदानि शुल्वा निजवस्ताणि किञ्चा शूण-
२ वसनं परिधाय च परमेश्वरस्य सन्दिरं जगाम । अपरं परिहितशाण-

वसनान् राजगृहाधिपम् इलियाकीमं शिवन् लेखकं प्राचीनयाजकांस्ता-
माधसुतस्य भविष्यद्दक्षु यिशायियस्य समीपं प्रेषयामास । ततस्ते तं ३
जगदुः, हिक्कियो उकथयत्, अद्यतनं दिनं लोशभर्त्सनापमानानां दिनं,
यतो बालकप्रसवस्य समय उपस्थितः किन्तु प्रसवाय शक्ति नास्ति । रब्- ४
शाके: प्रभुरशूरीयो वृपतिरमरस्येश्वरस्य निन्दार्थं यं रब्शाकिं प्रेषित-
वान् तस्य वाक्यानि तव प्रभुना परमेश्वरेण श्रूयन्तां, तव प्रभुः परमेश्व-
रानि श्रुत्वा समुचितं फलं तस्मै ददातु; अतएव त्वम् अवशिष्टलोकानां ५
मङ्गलं प्रार्थयस्तु । इत्यं हिक्कियस्य वृपस्य दासगणे यिशायियस्य ६
समीपमुपस्थिते सति यिशायियस्तान् अवदत्, युद्धाकं खामिनं वदत,
परमेश्वरो उकथयत्, त्वं यानि वचास्यश्रौषी वैश्वाशूरीयस्य राज्ञो दासा ७
माम् अनिन्दन् तेभ्यो मा भैषीः । पश्य मया तन्मध्यम् एक आत्मा ८
प्रवेश्यिष्यते, स काञ्चित् वार्तां श्रुत्वा सं देशं परावृत्य यास्यति ततो ९
इहं तं खदेशे खड्डेन नाशयिष्यामि ।

ततः परम् अशूरीयो राजा लाखीश्वरनगराद् प्रस्थितवान् इति वार्तां १०
निश्चय रब्शाकिः परावृत्य लिब्नानगरम् अवरुक्तता तेन राज्ञा सार्वे
मिलितवान् । तदानीं कूशदेशीयो राजा तिर्हुकस्त्वया सह संयामयि- ११
तुम् आगच्छति वार्तामेतां स श्रुतवान्, ततः स हिक्कियस्य समीपं
दूतान् प्रहित्य कथितवान्, यूथं यिष्ठदीयं हिक्कियं वृपं वदत, यिरुशा- १२
लमम् अशूरीयराजस्य करेन समर्पयिष्यत इति वाचा तव विश्वासभूमि-
रीश्वरस्त्वां न वच्छयतु । पश्य सर्वदेशानां विनाशायाशूरीयराजै यद्यद् १३
अकारि तत् त्वं श्रुतवान् अवरुक्तं कथम् उद्धरिष्यसे? मम पूर्वपुरुषै विर्भ- १४
नाशितानां गोषणहारणरेत्सुफदेशीयानां तिलसरनिवास्येदनवंशीया-
नाच देवाः किं तानुदधरन्? हमातस्य राजा कुच? अर्पदस्य राजा १५
च कुच? सिफर्वयिमनगरस्य हेनाया अव्यायाच्च राजानो वा क्व?

ततो हिक्कियो दूतानां हस्तात् तत् पञ्चं गृहीत्वा पपाठ; पञ्चात् १६
परमेश्वरस्य मन्दिरं गत्वा परमेश्वरस्य समुखे तद् विस्तारयामास ।
तदा हिक्कियः परमेश्वराय प्रार्थनामेतां न्यवेदयत्, हे किरुवयो मर्थ- १७
वासिन् इखायेल ईश्वर सेनाध्यक्षं यिहोवाः केवलस्त्वमेव एथिवाः १८
सर्वशाज्यानामोश्वरः, सर्वः एथिवी च त्वया सख्जाते । हे परमेश्वर १९
कर्णो निधाय पृणु, हे परमेश्वर सच्चक्षुषी उच्चीत्यावलोकय । अमरे- २०
श्वरस्य निन्दार्थं सन्हेशीवेन या या: कथाः प्रहितास्ताः पृणु । हे २१

परमेश्वर, सब्बम् अशूरीया राजानः सर्वजातीयान् तेषां देशांच्च व्यना-
श्यन् तेषां देवांच्चामौ न्यक्षिपन् यतस्ते नेश्वराः किन्तु मानुषाणां हस्त-
क्षतानि काष्ठमयानि प्रस्तरमयाणि च वस्तूनि, तस्मात् ते तान् नाश्वित-
२० बन्तः । हे अस्माकं प्रभो परमेश्वर साम्रातं तं तस्य हस्तादृ अस्मान्
उद्धर, तेन हे यिष्ठावास्त्वमेवाद्वितीय ईश्वरो इसोति एथियाः सर्व-
राष्ट्रीया जना ज्ञास्यन्ति ।

२१ ततः परम् आमोषस्य पुत्रो यिष्ठायियो हृष्टिक्यं प्रति कथामेतां
प्रेषयामास; इस्त्वायेः प्रभुः परमेश्वर इमां कथां कथयति, त्वम्
अशूरीयं सन्हेत्रीर्बं वृपतिमधि मह्यं यन् न्यवेदयस्तन्मयाश्रावि ।

२२ तमधिं परमेश्वरः कथामेतां कथयति ।

सीयोनाख्या कुमारी लां विह्वसन्त्यवमन्यते ।
तव पञ्चादृ यिष्ठालम् कन्या धूनोति मस्तकं ॥

२३ कस्य त्वं निन्दनं कस्य तर्जनं वा विधत्तवान् ।

कमुदिष्ठोच्चशब्दस्त्वम् उच्चटिष्ठि संस्थितः ।
इस्त्वायेः पवित्रो राट् अवज्ञातो इभवत् त्वया ॥

२४ प्रभुमेव सदासैखं निन्दनेतदभाषधाः ।

स्त्रयानां समूहेन गिरीणामुक्तिरां शिखां ।

लिवानोनस्य दुर्गम्यं स्थलञ्चारुष्टवानहं ॥

प्रांश्रूत्स्त्रैरसान् क्वेतुं देवदारुवराणि च ।

अग्रमुच्चतमं तस्य रम्योद्यानच्च याम्यहं ॥

२५ खनन् पिवामि तोयानि किञ्च पादतलै र्मम ।

गच्छन्ति सकला नद्यो मिस्त्रीयाः शुक्तामिति ॥

२६ किं नाश्रावि त्वया त्वेतत् मयेदं प्राक् निरूपितं ।

प्राचीनेष्वेव कालेषु कल्पनेयं मया द्वता ॥

अधुना साध्यते सा च त्वं जोर्णायलराश्वित् ।

पुरीणां दृष्टदुर्गाणां ध्वंसनार्थं नियोजितः ॥

२७ स्त्रयहस्तास्त्रासां जनास्त्रासत्प्राचिताः ।

याताः क्वेचस्थघासेन हरिच्छ्रद्धेण वा समाः ।

लग्नै वा गृहप्रस्त्रै बालश्चयवनेन वा ॥

२८ जाने इहन्तूपवेशं ते जाने निष्क्रमणं तव ।

तव प्रवेश्नं जाने कोपोद्विक्षु मां प्रति ॥

यतस्वं कुद्धवान् मह्यं तद्रूपं च श्रुतो मया ।
लोहग्रन्थि मर्या तस्मात् त्वद्वासरादां प्रदास्यते ॥
त्वदीयाधर्योश्चापि खलीनच्चार्पयिष्यते ।
येन पथा त्वमायातः पुनर्स्तेनापनेष्यसे ॥

१६

हे हिष्किय त्वदर्थन्तु चिङ्गमेतद् भविष्यति ।

१०

यच्छस्यं स्वयमुत्पन्नम् अस्तिन् वर्षे तदत्यते ।

मनुष्यैस्तत उत्पन्नं शस्यच्चागामिवत्सरे ॥

वृतीये वत्सरे तृष्णा युष्माभिः शस्यकर्त्तन् ।

द्राक्षाक्षेचाणि कृत्वा च फलभोगः करिष्यते ॥

११

यिङ्गदा अवशिष्टो यो वंशो वृद्धिमवाप्य सः ।

भविता बद्धमूलो ऽध उपरिष्टात् फलप्रदः ॥

१२

यिरुशालमतः शेष एक उत्पत्यते यतः ।

रक्षाप्राप्तजनानाच्च श्रेणी सीयोनयर्वतात् ।

सेनाध्यक्षपरेशस्यानुरागात् तत् प्रसेत्युति ॥

अशूरीयवृपच्चाधि ब्रूते तस्मात् परेश्वरः ।

१३

नैव प्रवेच्यते तेन नगशीयं कथच्चन् ॥

वाणी न क्षीप्यते तत्र चर्म न दर्शयिष्यते ।

नैव तस्या विरुद्धं वा तेन स्तुपः करिष्यते ॥

येन पथा स आयातस्तेनैवाप्यगमिष्यति ।

१४

पुर्णो नावेच्यतीमां स इति ब्रूते परेश्वरः ।

अस्याः पुर्याच्च रक्षायै वेश्यिष्यामि तामहं ।

१५

मदर्थं स्त्रीयदासस्य दायूदच्चानुरोधतः ॥

अनन्तरं परमेश्वरस्य दूतो ऽशूरीयाणां शिविरं गत्वा तेषां पञ्चा- १६
श्रीतिसहस्राधिकलक्षं लोकान् व्यनाशयत्; ततो ऽवशिष्टा लोकाः
प्रत्यूष उत्थाय तान् सकलान् मृतानपश्यन् । अत एवाशूरीयो राजा- १७
सन्हेश्वरोः प्रस्थाय निनिवीनश्च प्रत्यागत्य न्यवसत् । पञ्चात् स निग्रोक- १८
नाम्न इष्टदेवस्य मन्दिरे पूजयति तदानीम् अद्रम्मेलकश्चरेत्परनामकौ
तदीयपुत्रौ खड्डाभ्यां तं नाशयित्वाशटदेशं प्रति पलायेतां; तत एष-
हृदोनामा तस्यान्यः पुनर्स्तस्य पदे राजा बभूव ।

38

इट अष्टचिंशोऽध्यायः ।

१ वृत्त्ये वर्णाशां अतायां सत्यां प्रार्थनया हित्यित्यायुषो वर्द्धनं तस्मै चिक्कदानच्च
२ तन्निमित्तं गीतेन हित्यित्यस्य धन्यवदनच्च ।

३ तदानों हित्यित्यस्य मारके व्याधौ जात आमोषस्य पुत्रो यिशायियो
भविष्यदक्ता तमुपागत्य कथयामास, परमेश्वरः कथयति, त्वं खपरि-
४ वारायादेशं विधत्वं, यतस्वं मरिष्यसि न जीविष्यसि । ततो हित्यियो
५ भित्तेः समुखीभूय परमेश्वरं प्रति संप्रार्थ्य कथयामास, हे परमेश्वर,
विनये इहं सत्यतया सरलान्तःकरणेन च तत्समक्षं यादृशमहमाचरं,
तव दृष्टौ च यादृशं सलम्बाकरवं, तत् स्मर । ततो हित्यियो इतीव
क्रन्दितुमारेभे ।

६ तदा परमेश्वरस्य वाक्यमिदं यिशायियमुपतस्यौ, त्वं गत्वा हित्यिं
७ वद, तव पूर्वपुरुषस्य दायूदः प्रभुः परमेश्वर इति कथयति, मथा
८ तव प्रार्थनमआवि तव नेत्राम्बु चादर्शि, पश्याहं तवायुः पञ्चदश-
९ वत्सरान् वर्द्धयिष्यामि । किञ्चागूरीथराजस्य हस्तात् त्वाम् एतद्वगरच्च
१० रक्षिष्यामि नगरस्यैतस्य फलकस्त्रूपच्च भविष्यामि । परमेश्वरेण
११ स्तोत्रमेतद्वचनं सफलं कारिष्यते तस्मैतचिक्कं परमेश्वरात् त्वं प्राप्यसि ।
१२ पश्य सूर्यातपे खित आहसस्य कालबोधकयन्ते छाया यानंशान्
१३ अवातरत्, तेषां मध्ये दशांशान् यावत् तां पुनः परावर्त्तयिष्यामि ।
१४ अनन्तरं सूर्यकिरणः कालबोधकयन्ते यान् अंशान् अवतीर्ण आसीत्,
१५ तेषां मध्ये दशांशान् पुनः परावरते ।

१६ व्याधितस्य यिह्वदीयराजस्य हित्यित्यस्य व्याधेः सास्थ्रप्राप्तौ लिपिरियं ।
१७ मयोक्त्रामुच्चतां प्राप्ते मामकीनायुषो इयने ।

१८ येत्सोकस्य यद् द्वारं प्रवेष्यन्यं मथा हि तत् ।
१९ उद्गृत्तं वत्सराणां मे मत्तस्यापहस्तियते ॥

२० मयोक्त्रं जीवतां भूमै न ब्रच्यामि परेश्वरं ।
२१ जगत्त्रिवासिभिः सार्वं न वीक्ष्यिष्ये पुन नरान् ॥

२२ समुत्पाटितकीलच्च मामकीननिवेशनं ।
२३ मत्तो इप्सार्थ्यते दूरं मेषरक्षकदूष्यवत् ॥

२४ सदृशस्तुवायेन निजायुः सञ्ज्ञनदूष्यहं ।

२५ यथा दशासु वस्त्रच्च स कर्त्तिष्यति मां तथा ।

२६ अहोरात्रस्य मध्ये च सः ममान्तं विधास्यति ॥

मत्वाहं सिंहतुल्यं तम् उथां यावदचिन्तयं । १३
 मदीयास्थीनि सर्वाणि स प्रभं च्यति सिंहवत् ।
 अहोरात्रस्य मध्ये च स ममान्तं विद्धास्थति ॥

सारसो लोहप्रस्तो वा यथा कूजाम्यहं तथा । १४
 कपोतच्च यथा लद्धैर्इश्यामि कलध्वनिं ॥
 नेत्रे निष्ठेजसी जाते ऊर्ध्वदृष्टेः सदा भम ।
 हे परेश्वर पीड्ये ऽहं मम त्वं प्रतिभू भव ॥
 किं वदेयं प्रतिश्रुत्य तेन कार्यमकार्हि मे ! १५
 मनस्तापात् नन्मो ऽहं चरिष्टाम्यखिलाः समाः ॥

एतादृशप्रसादेन नरा जीवन्ति हे प्रभो । १६
 सर्वथा केवलं तेन मदीयात्मा च जीवति ।
 बलं दास्यसि मम्ह्यं त्वं त्वच्च दास्यसि जीवनं ॥

शान्तये पश्य तीव्रः स मनस्तापो ऽभवन्मम । १७
 त्वया प्रीत्वा भम प्राणा उद्गृता नाशगर्त्ततः ।
 सकला अपराधा मे एषुतच्च द्रवतास्त्वया ॥

न च्छ्रयात् परलोकस्त्वां मृत्युस्त्वाच्च न कीर्तयेत् । १८
 त्वत्स्यं न प्रतीक्षीरन् जना गर्त्तावरोहिणः ॥

जीवता जीवतैव त्वं स्तूयसे ऽद्य मया यथा । १९
 जनकाः स्त्रीयसन्तानान् त्वत्स्यं च्छापयन्ति च ॥

परमेश्वरो भम चाता यावज्जीवं ततो ऽन्वहं । २०
 वीणया भम गीतानि गास्यामस्त्रय मन्दिरे ॥

विश्वायियो जगाद्, जनास्त्रूर्णितोऽुभरफलपिण्डमादाय तस्य स्कोट- २१
 कोपरि व्यून्तु, तेन स जीविष्यति ।

हिष्कियस्य प्रचक्ष, परमेश्वरस्य मन्दिरमहं यद् गमिष्यामि तस्य २२
 किं चिङ्गम् ?

39

इति ऊनचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ हिष्कियस्याभिमानः २ तस्य देशस्य भाविदण्डस्य ।

तस्मिन् काले वलदवस्य पुत्रो मिरोदकवलदननामा बाबिलोयो १
 राजा हिष्कियस्य पीडायाः स्वास्थ्यप्राप्तेभ्य वार्तां श्रुत्वा दूतैस्तस्य समीपं
 पत्राणुपायनञ्च प्रेषयामास । ततो हिष्कियस्तेषु हर्षिता निजभाण्डागा- २

राणि रजतसुवर्णानि सुगन्धिद्रव्याणि बड्डमूल्यतैलानि निजास्त्रागाराणि
खकोषेषु स्थितानि सकलवस्तुनि च दर्शयामास । हिक्कियेन तेभ्यो यन्न
दर्शितं तादृशं किमपि वस्तु तस्य निवेशने छत्से राष्ट्रे च नासीत् ।

- ३ अनन्तरं भवियदादी यिशायिधो नरपतिं हिक्कियम् उपागत्य
पप्रच्छ, ते मनुजाः किमगदन्? ते च कसात् स्थानात् तव समीपम्
आगच्छन्? ततो हिक्कियो गदितवान्, एते दूरदेशाद् बाबिलान्मम
समीपम् आगच्छन् । स पप्रच्छ, एते तव निवेशने किं किम् अपश्चन्?
४ हिक्कियो जगाद्, मम निवेशने वद्यद् आस्ते तत् सर्वं ते दृश्यवन्तः ।
अहं तेभ्यो यन्न दर्शितवान् तादृशं किमपि त्रयं मम कोषमधे न
५ विद्यते । अनन्तरं यिशायिधो हिक्कियम् अब्रवीत्, त्वं सेनाथक्षस्य
६ परमेश्वरस्य वचो निशामय । पश्य तव पूर्वपुरुषादिभिरव्य वावत्
सच्चितं यद्यत् तव निवेशने विद्यते तत् सर्वं यस्मिन् काले बाबिलनगरं
नेष्यते तादृशः समय उपस्थान्यति तस्य किञ्चिदप्यवशिष्यते न स्थान्यति
० परमेश्वर इति वचनं ब्रवीति । अपरं तवौरससन्तानानां मथात्
कतिया नीता बाबिलीयराजस्य निवेशने क्षिङ्गपुरुषाः सन्तः स्थान्यति ।
८ ततो हिक्कियो यिशायिधं जगाद्, त्वं परमेश्वरस्य यद् वचो भाषितवान्
तद् उत्तमं । अपरं गदितवान्, मम राजत्वसमये मङ्गलं सत्यता च
भविष्यति ।

40

४० चत्वारिंशोऽध्यायः ।

२ शुभवार्तायाः कथा ह तस्याः प्रकाशनं १२ परमेश्वरस्य अतुल्यं १८ देवानाम्
चसारं ६० परमेश्वरोयलोकानाम् उपकारय ।

- १ सान्वयन्तां परिसान्वयन्तां युधाभिर्मामकप्रजाः ।
भाषते भारतीमेतां युधाकमीश्वरः स्वयं ॥
- २ यिरुशालममालप्य ब्रूत प्रीतिवचांसि च ।
उच्चैर्वदत ताच्चेदं समाप्तः समरस्तव ॥
- ३ अभवो दोषमुक्ता त्वं त्वच्च खपापकर्मणां ।
द्विगुणं लप्यसे चेमं परमेश्वरस्य हस्ततः ॥
- ४ मर्ही धीषयतः प्रीचैरस्त्वयं कस्यचिद्दृश्वः ।
युधाभिः परमेश्वरस्य सुगमीक्रियतां रुतिः ।

राजमार्गो इसदीशस्य सरलोक्रियतां महौ ॥
 उद्गतानि विधीयन्तां सर्वेनिष्ठस्थलानि च । ४
 गिरयो भूधरास्त्वा पि सर्वे निष्ठीभवन् हि ॥
 उच्चावच्च यत् स्थानं तत् प्राप्नोतु समानतां ।
 यच्च स्थानं दुरारोहं जायतां तत् समस्तं ॥
 प्रतापः परमेशस्य तदा प्रादुर्भविष्यति । ५
 सकलैरेककाले च नरैरालोकयिष्यते ।
 यतो वक्त्रात् परेशस्य वाक्यमेतद् विनिर्गतं ॥
 दोषयेति इवेणोक्ते सः एषो दोषयाणि किं । ६
 सर्वः प्राणी दण्डं सर्वा तस्य श्रीः क्षेत्रपुष्पवत् ॥
 दण्डं गच्छति शुष्कत्वं पुष्पञ्चाप्नोति जीर्णतां ।
 संस्युष्टं परमेशस्य मुखनिर्गतवायुना ।
 आः सद्यं जनसङ्घातस्तुणतुल्यो न संशयः ॥
 दण्डं गच्छति शुष्कत्वं पुष्पञ्चाप्नोति जीर्णतां ।
 असदीशस्य वाक्यन्तवनन्तकालेषु निष्ठलं ॥
 प्राशुमदिं समारोहं है शुभाख्यायिके सिद्धान् । ८
 दोषयोच्चैर्यिरुप्तालम् शुभवार्त्तप्रचारिके ॥
 उच्चैस्तरं कुरुत्वं मा बिभीहि कथच्चन् ।
 यिह्वदायाः पुरो ब्रूहि पश्य युधाकमीश्वरः ॥
 ईश्वरः पश्य युधाकं समायाति बलान्वितः । १०
 प्रभुत्वज्ञापि तस्यैव वाङ्गः सम्यादयिष्यति ॥
 पश्य तस्य भृतिष्ठापि सहिता तेन वर्तते ।
 तथा अमफलं तस्य विद्यते तस्य समुखे ॥
 मेघपालकवत् तेन स्वत्रजञ्चारयिष्यते । ११
 शावकांच्च संगटह्य वक्षति खीयवक्षसि ।
 स्तन्यदाचीच्च मेघोः स सदयं गमयिष्यति ॥
 खकीयकरकोषेण सर्वतोयानि को ममे । १२
 वितस्या वान्तरीक्षस्य परिमाणं चकार कः ॥
 धूलिं वसुन्धराया वा तुलायां सच्चिकाय कः ।
 तौलदण्डेन वाङ्गीणां गुरुतां निर्निर्णाथ कः ।
 पर्वतानां तुलायष्टा भारं वा निच्चिकाय कः ॥

- १६ आत्मानं परमेष्टस्य अवस्थापितवांश्च कः ।
मन्त्री वा तस्य भूत्वा कः शिक्षां तस्मै प्रदत्तवान् ॥
- १८ मन्त्रणां तेन एष्टो वा कर्त्तं बोधितवान् हितं ।
सुविचाराय वा तस्य को उभवत् पथदर्शकः ।
कर्त्तमशिक्षयज्ञानं बुद्धे वा मार्गमादिशत् ॥
- १५ मनुष्याः सर्वदेशीयाः कलसालम्बिविन्दुबत् ।
तुलायां यद् रजो लग्नं तुल्यास्तेनैव भान्ति च ।
दीपानामपि साकल्यम् अगुवत् स समुत्क्रिपत् ॥
- १६ इन्धनार्थं लिवानोनः पर्यामो जायते नहि ।
तच्चलं पशुसाकलं होमाय प्रचुरं नहि ॥
- १७ तत्पात्रात् सर्वदेशीया मनुष्या भान्त्यवस्तुबत् ।
असारत्वादसत्त्वाच्च न्यूनांस्तान् मन्यते च सः ॥
- १८ केन सार्डमतो यूधम् उपमास्यध्वमीश्वरं ।
प्रतिरूपस्त्रं किं तस्य तुल्यं निरूपयिष्यथ ॥
- १९ शिल्पिना निर्मितां मूर्तिं हेमावणोति हेमलः ।
कर्त्तोति खण्डकारस्त्रं तत्कृते रौप्यशङ्कलान् ॥
- २० उपहारन्तु दातुं यो नहि शक्रोति दुर्गतः ।
चञ्जरस्यैव काष्ठस्य रोचयित्वा स खण्डकं ।
- २१ निर्मातुं निच्छलां मूर्तिं दण्णीते दक्षशिल्पिनं ॥
ज्ञानं किं नास्ति युग्माकं ओत्रं वा किं न विद्यते ।
आदिकालाच्च युग्माभ्यं वाच्चा किं न निवेदिता ।
एथिवोमूलनिर्माणात् युग्माभिरवोधि किं ॥
- २२ मेदिनीमण्डलस्त्रीर्द्धं आसीनो उख्येक ईश्वरः ।
तद्विवासिनरास्तेन गण्यन्ते च प्रतङ्गवत् ॥
- २३ उक्षोच्च यथा तद्वद् गणनं विततान सः ।
तच्च विलारयामास निवासार्थकदूष्यवत् ॥
- २४ देशाधिपतयस्तेन क्रियन्ते सत्त्ववर्जिताः ।
एथिव्याः प्रासकास्तेन विधीयन्ते व्यलीकवत् ॥
- २५ अरोपिता इवानुमा भूमावबद्धमूलकाः ।
वायुना तस्य संसृष्टा शुष्कतामाप्नुवन्ति ते ।
हृताच्च चक्रवातेन विकीर्यन्ते तुषा इव ॥

उपमा मम युद्धाभिः केन सार्ज्ञे विधास्ति ।	१५
कस्याहं सद्ग्रीषो वा स्यामिति ब्रूते स धर्मवान् ॥	१६
ऊर्ज्ञे दृष्टा परीक्षध्वम् अमूल्यासाः ससर्ज कः ।	१७
तासां सम्पूर्णसङ्घानां व्यूहानं विदधाति सः ॥	
नामान्युच्चार्थं सर्वासाम् आङ्गानं स करोति च ।	
स बलाङ्गो महाशीर्थो नैकाप्यस्यनुपस्थिता ॥	
दृष्टिः परमेशस्य प्रच्छन्नात्ति गति र्भम् ।	१९
मम धर्मां मदीशस्य ज्ञानातीतश्च विद्यते ॥	
कुत एतादृशं वाक्यं हे याकृष्ण गद्यते लया ।	
हे इस्तायेल् किमर्थं त्वं वदस्येतादृशं वचः ॥	
किं नालर्भमि लया ज्ञानं किं नाश्चावि लया पुरा ।	२८
अनादिर्दीश्वरः द्वौष्ठाः सीमां खण्डा परेश्वरः ।	
न खान्ति याति न आन्ति सो ऽग्राधज्ञानसामरः ॥	
खान्ताय बलदाता स निःशक्तेः शक्तिवर्द्धकः ॥	२९
खान्ति यान्ति युवानोऽपि परिआन्ता भवन्ति च ।	३०
चरणौ तरुणानाच्च सखलनं जातु गच्छतः ॥	
लघुन्ते नवशक्तिन्तु परमेशप्रतीक्षिणः ।	
ऊर्ज्ञे समुत्पतिष्ठन्ति पक्षैस्ते गरुडा इव ।	
ते द्वाष्टन्ति विना खान्ति ब्रजिष्ठन्ति विना श्रमं ॥	

41

४१ एकचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ खलोकान् प्रति ईश्वरस्य निवेदनं ५ प्रतिमाया असारतं द ईश्वरस्य लोकानां
भयनिपेधः १० तेषां सुखं २१ खबसधि भविष्यदाक्षयच ।

हे द्वीपवासिनो यूयं मौनीभवत मां प्रति ।	१
सर्वजातीयज्ञोक्ते हिं नवशक्तिसमन्वितैः ।	
उपस्थाय स्ववक्तव्यम् एककाले निगद्यतां ।	
क्रियताच्च मिथोऽस्माभि विचाराय समागमः ॥	
केन सूर्योदयस्थानाद् असावुत्पादितो नरः ।	२
स्वयं धर्मस्त्वाह्वय करिष्यत्यनुगमिन् ।	
नानाजातीच्च तत्पात्रात् पराचीना विधास्ति ॥	

- राज्ञामुपरि राजतं तस्मिन्नेव समर्पयन् ।
 तत्खड्गस्य समक्षन्तरान् धूलितुल्यान् करिष्यति ।
 तदीयधनुषश्चाये प्रविकीर्णदण्डोपमान् ॥
- ५ खपदाभ्यां पथा येन स कदापि गतो नहि ।
 स शत्रूनुधावंतं कुशलेनोत्तरिष्यति ॥
- ६ इदन्वास्थाय को उकार्षीत् भाविकालान् पुराकथन् ।
 य आदिरन्तिमानाच्च सङ्गी सो उहं परेश्वरः ॥
- ७ भयं प्राप्यन्ति तद् दृष्टा नरा होपनिवासिनः ।
 भविष्यन्ति च विचर्ला धरणीप्रान्तसंश्लिताः ।
- ८ उपस्थाय करिष्यन्ति सकलाच्च समागमं ॥
 उपकुर्वन्त एको उन्यं ते वच्यन्ति स्थिरो भव ॥
- ९ तद्रकः स्वर्णकारच्च सञ्चगाश्चासयिष्यति ।
 अयोधनेन सुञ्चक्षणां प्रतिमाच्च करोति यः ।
- १० स्तुर्मिताडयितारं स तथैवाश्चासयिष्यति ॥
 इदमुत्तमसिवेव सन्धानश्चाधि वच्यति ।
- ११ मूर्तिच्च निच्छलां कर्तुं कीजि दृढीकरिष्यति ॥
 हे मत्सेवक इष्वायेल् याकूब् सयाभिरोचित ।
- १२ हे मत्सियकृतो बन्धोरिब्राह्मीसस्य सन्तते ॥
 पृथ्याः सीम्नि गृहीत्वाह्मम् चाङ्गयं त्वां धरान्ततः ।
- १३ भारतोमवदच्छेमां त्वं ममैवासि सेवकः ।
 मयैव रोचितो यस्त्वं त्वं भया व्यक्ष्यसे नहि ॥
- १४ त्वया न क्रियतां भ्रष्टा तव सङ्गी यतो उस्म्यहं ।
 दिशो मालोकयोद्देगात् यतो उहं तावकेश्वरः ॥
- १५ अहं सधर्महस्तेन त्वां विधाय महावलं ।
 यत्नेनोपकरिष्यामि धारविद्यामि च स्थिरं ॥
- १६ तुभ्यं कुर्यन्ति यावन्तस्ते भविष्यन्ति लज्जिताः ।
 त्वया ये विवदन्ते च ते नंद्यास्यन्ति नाल्लितां ॥
- १७ त्वयान्विष्यापि नोहेशो खस्यते लद्विरोधिनां ।
 सत्त्वहीना भविष्यन्त्यलीकाच्च त्वद्युत्सवः ॥
- १८ त्वत्भुः परमेशो उहं धारयामि करं तव ।
 मा भैषीखत्सहयो उहमस्तोति त्वां ब्रवीमि च ॥

हे याकूबाख कीट त्वं मा विभीहि कथच्चन ।
त्वया मा क्रियतां चास इस्त्रायेल् स्त्रैयसंख्यक ॥

१७

तत्सहायो उहमस्तीति भाषते परमेश्वरः ।
इस्त्रायेलः पवित्रो राट् परिचाता खयं तव ॥

१८

सुतीक्ष्णं बज्जधारामि नंवीनं श्रस्यमर्द्दकं ।
काशयन्त्रमिव तच्च पश्य संस्थापितो मया ॥

१९

श्रस्यवन्मर्द्दयिला त्वं भृधसांस्त्रौणीयिष्यसि ।
उपपर्वतसहस्रं त्वं विधास्यसि नालवत् ॥

२०

कुर्वति त्वयि निष्पावं वायुस्तानपनेष्यति ।
चक्रवातच्च सङ्गाह्य सम्यक् तान् विकरिष्यति ॥

२१

परमेश्वरे तदा तनु हर्षाकान्तो भविष्यसि ।
इस्त्रायेलः पवित्रे च राज्ञि शाश्वां करिष्यसि ॥

२२

तोयं मृगयमाणा ये नामुवन्ति कथच्चन ।
जनास्ते दुर्गता दीनास्तुष्णाया शुष्कजिङ्ककाः ॥

२३

यो उहं परेश्वरः सो उहं दास्यामि तेभ्य उच्चरं ।
इस्त्रायेलो उहमोश्शे उस्सि नैव व्यक्ष्यामि तानहं ॥

२४

नदीः प्रसावयिष्यामि शुष्कश्शैलायभागतः ।
मध्यादुपत्वकानाच्च जनयिष्यामि निर्भरान् ॥

२५

वनं वाष्णो करिष्यामि भरुस्यानं जलाकरं ।
मेन्धिकामेरसं शिद्गां जितवृक्षच्च प्रान्तरे ॥

२६

दारुतीधरताशूरान् रोपयिष्याम्यहं मरौ ।
तदालोक्य नहै ज्ञात्वा चिन्तयित्वैव भोत्यते ॥

२०

एतत् कर्म स्वहस्तेन कृतवान् परमेश्वरः ।
इस्त्रायेलः पवित्रो राट् खयं तत् खष्टवानिति ॥

२१

समायात विवादार्थमिति ब्रूते परेश्वरः ।
हेतून् दर्शयताखण्डान् याकूबाजस्य वागियं ॥

२२

दर्शयत स्ववक्तव्यं वदतास्त्रांच्च भावि किं ।
पुरा युश्माभिरुचे यत् तदस्त्रभ्यं निवेद्यतां ॥

२३

वयं तत्र मनो धत्त्वा तस्य भोत्यामहे फलं ।
भावि वा यदितः प्रस्त्रात् तदस्तान् वदताधुना ॥

२४

भाविकालेषु यद् भावि यूयं तद् वक्तुमर्हथ ।

ततो यदीश्वरा यूर्यं तत् सम्भोत्यामहे वर्य ॥
 यूयमिष्टमनिष्टुं वा किञ्चिद् विधातुमहेथ ।
 वर्यं तदद्दुर्तं इडा ग्रास्यामस्तक्षणाद् भयं ॥
 यश्यासारतमा यूर्यं युग्मात्कार्यमवलु च ।
 यः कस्तिद् रोचयेद् युग्मान् स षट्खार्ही भवेज्जनः ॥
 नरस्त्रिकः समाधाति सदोत्पादित उत्तरात् ।
 पूर्वस्यां दिशि मन्त्रान्ति प्रार्थनां स करिष्यति ॥
 कुम्भकारस्य मृद्गाति खपदाभ्यां यथा मृदं ।
 स लथैव नरश्रेष्ठान् आक्रमिष्यति पञ्चवत् ॥
 शतत् केन पुरा प्रोक्तो तद् वर्यं ज्ञातुमिच्छतः ।
 केन निष्ठितमग्ने वा वक्ष्यामः साधु साध्वति ॥
 नैव कस्तिद्वोचत् तत् नैव कस्तिद्विश्वत् ।
 युग्माकं काञ्चनोक्तीच न पूर्णोत्प्रिकम्भन ॥
 प्रथमोऽहं हि स्त्रीयोर्न ब्रह्मीमि पश्य पश्य तान् ।
 यिरुप्तालमि सदाचार्ता दृतेनार्थापयामि च ॥
 परिष्ठाम्भहं किन्तु परः कोऽपि न विद्यते ।
 एतेषां मध्ये एकोऽपि मन्त्री नात्ति हि तादप्तः ।
 यो मया मन्त्रणां एषः प्रज्ञातात्मुचरं ॥
 अलीकाः यश्य ते सर्वे कार्यं तेषामवलु च ।
 असारा वायुवत् तेषां धातुनिर्मितविग्रहाः ॥

42

४२ द्वित्त्वारिंशोऽध्यायः ।

१ अधिष्ठोर्यं तस्य कर्म्मच भविष्यद्वाक्यं ५ तस्मिन् परमेश्वरस्य विश्वमः १० दूर्जरं
 अन्यं वर्त्तुं विनयकथं २५ सुर्यवादस्य, सफलता १७ प्रतिमानान् असारता
 २८ खोषस्य कथा २१ यिहदिलोकानाम् अविचार्यता दण्डस्य ।

३ सेवको मम पश्यासौ धार्यमाणो मया ख्ययं ।
 रोचितं मम गात्रं स मन्त्रनस्तुष्टिकारकं ।
 मया तस्योपरिष्ठाच खात्माधिष्ठापितोऽभवत् ।
 राजनीतिं स जातीनां मध्ये प्रचारविष्यति ॥
 ५ नैव कोलाह्लस्तेन नोचपूर्वः करिष्यते ।

न च राजपथे तेन खरवः आवयिष्यते ॥
 प्रचुसोऽपि नलस्तेन नैव खण्डीकरिष्यते । ८
 निस्तेजा वर्त्तिका तेन न च निर्वापयिष्यते ।
 राजनीतिं स सत्येन युक्तां प्रचारयिष्यति ॥
 धरण्यां राजनीतिं स यावद्व स्वापयिष्यति । ९
 तावत् स नहि निस्तेजा न कुसो वा भविष्यति ।
 सम्प्रतीक्षिष्यते तस्य शास्त्रं द्वीपनिवासिभिः ॥
 यो नभोमण्डलं खड्गं विततीक्षतवान् पुरा ॥ १०
 तथैवास्तीर्णवानेताम् उद्दिद्धि भूषितां धरां ॥
 तन्निवासिजनेभ्यस्य प्राणवायुं प्रदत्तवान् ।
 तत्र विहारकादिभ्यो यज्ञात्मानं वितीर्णवान् ।
 प्रभुना परमेश्वरेन तेनेदं गद्यते वचः ॥
 समाङ्गयामि धर्मेण त्वामहं परमेश्वरः । ११
 त्वकरं धारयिला च करिष्ये तव इच्छां ॥
 खप्रजानां कृते त्वाच्च नियोक्ष्ये नियमाशायं ।
 अन्यजातीयलोकानां कृते चालोकदायकं ॥
 नेत्राण्यन्यनराणाच्च त्वं मुक्तानि करिष्यसि । १२
 रुद्रस्थानाच्च बडानां निर्गमं त्वं विधास्यसि ।
 कारागेहाच्च लोकानाम् अन्यकारनिवासिनां ॥
 अहमेव परेशोऽस्मि नामधेयमिदं मम । १३
 नैवाहं वितरिष्यामि परस्मै खीयगौरवं ।
 नैवाहं प्रतिमाभ्यो वा प्रदास्यामि निजस्त्वं ॥
 पश्य पूर्वोक्तवाक्यानि सफलत्वमवाप्नुवन् । १४
 इदानीं घटनाः किन्तु नवीना ज्ञापयाम्यहं ।
 तासां प्रदोहणात् पूर्वं युद्धांस्ताः आवद्यामि च ॥
 परमेश्वरमुद्दिश्य गीतं गायत नूतनं । १५
 एविद्याः प्रान्ततो धूयं तस्य आवयत स्तवं ॥
 हे वार्धिगामिनः सर्वे सार्वे सागरपूरकैः ।
 हे द्वीपाः प्राणिभिः सर्वे युद्धान्मध्ये निवासिभिः ॥
 हर्षनादं करोतूचैररण्यं खपुरैः सह । १६
 ग्रामाच्च प्रिविदाकाराः केदरीयै निषेविताः ॥

जयध्वनिच्च कुर्वन्तु जनाः पौलिवासिनः ।
 सर्वे ते धोषयन्तुच्चैः पर्वताग्रेषु संस्थिताः ॥
 १२ प्रकाशयन्तु सम्यक् च परमेशस्य गौरवं ।
 हीपानामेव सर्वत्र तत्त्वतं ज्ञापयन्तु च ॥
 १३ परमेशो यथा बीरस्तथा याचां करिष्यति ।
 जिगीषाच्च यथा योङ्गा तथैवेऽतेजयिष्यति ॥
 करिष्यति महानादम् अत्युच्चैर्धोषयिष्यति ।
 १४ दमनेन खण्डनूयां यशोवांच्च भविष्यति ।
 दीर्घकालादहं मौनी स्वं संयच्छामि नीरवः ।
 इदानीं प्रसवन्तीव करिष्यामि महारवं ।
 १५ उच्चसिष्यामि फूलारं विधास्यामि च यत्रतः ॥
 पर्वतान् अंसयिष्यामि सहितानुपपर्वतैः ।
 शोभां तेषां हस्तिर्णां शोषयिष्यामि सर्वशः ॥
 पुलिनानि करिष्यामि परिवर्त्तं तरङ्गिणीः ।
 १६ तथा सर्वान् जलाधारान् प्रापयिष्यामि शुष्कतां ।
 अथा यं नहि जानन्ति पथा नेष्यामि सेन तान् ।
 यांच्च ते न विदु मार्गान् गमयिष्यामि तेषु तान् ॥
 करिष्याम्यग्रतत्तेषाम् अन्यकारच्च दीपकं ।
 स्यानानि वक्तगासीनि विधास्ये सहस्रानि च ।
 वाक्यान्येतानि सेत्यन्ति त्वच्यन्ते च मथा नहि ॥
 १० तद्विताः प्रतिसाः किन्तु ये नराः पश्येण गताः ।
 सिक्तमूर्च्छिं भावन्ते यूथमेवासदोशराः ।
 ११ ते हि पराङ्मुखा जाता भविष्यन्ति च पान्तिः ॥
 हे नरा बधिरा यूथम् आकर्णयितुमर्हथ ।
 हे अन्या दृष्टये यूयं भवतोऽभीलितेक्षणाः ॥
 १२ सेवको मम नान्यच्छेत् अन्यः कस्तर्हि विद्यते ।
 यथा मत्येव्यदृतश्च कस्तथा बधिरो भवेत् ॥
 को हि तथा भवेदन्यः अद्धानो जनो यथा ।
 सेवकः परमेशस्य यथा को उन्यो भवेत् तथा ॥
 १३ पश्यन् बहूनि वस्तुनि तत्र धत्ते मनो न सः ।
 स निर्गतकर्णीऽपि अवशं न करोति च ॥

परमेश्वर सन्तुष्टदीयधर्मकारणात् ।	११
सम्भव्यते यवस्थां स समन्वाच करिष्यति ॥	
हृतद्रव्यस्त्रयं वंशो मूषितस्य भविष्यति ।	१२
युवानः सकला बद्धाः कारागेहेषु चादताः ॥	
हृतविचार भविष्यति रक्षकेण च वर्जिताः ।	
हृतं तेषां धनं दत्तं कोऽपीत्यं नहि वच्यति ॥	
युग्माकं भथतो वाक्यमेतत् कः ओतुमुद्यतः ।	१३
स तद् गृह्णातु कर्णाभ्यां भाविकाले हि भोत्यते ॥	
कस्य निरूपणाद् याकूब् अभवद्भृतवैभवः ।	१४
केन समर्पितचाभृत् इखायेल् विच्छारिषु ।	
किं न परेत्वरेत्वै यस्यापराधिनो वर्यं ॥	
गन्तुं तदीयमार्गेषु तेषामिच्छाभवद्भृहि ।	
नैव तदीयशास्ते च तैर्न्यधीयत मानसं ।	
ततस्तेषु खकोपार्थं युद्धतापञ्च सोऽक्षिपत् ।	१५
समन्वाद् दद्यामानास्ते नैव ज्ञानमवाप्नुवन् ।	
ज्यलन्तस्य मनोयोगं नैवाकुर्वन् कथञ्चन ॥	

43

४३ चिच्त्वारिंशोऽध्यायः ।

१. खोयलोकेष्वन्यहणं दैश्वरस्य १० तस्मिन् लोकानां साचित्यं १४ वाविलोऽधःपत्नं
१६ दैश्वरायलोकानां रक्षाकथनं २२ तान् प्रतीक्षरत्य भर्तुन्त्य ।

ख्या यस्तव हे याकुब् इखायेलञ्च देहक्त ।	१
तेवैव परमेश्वर वागियं गद्यते ऽधुना ॥	
मा विभीहि यतोऽहं त्वां परिमोदितवान् स्वर्यं ।	
मन्त्रान्तर्लक्ष्यत्वांच त्वाम् अभवस्तुं समैव च ॥	
अपां मध्येन गच्छर्वं मामवाप्यसि सङ्ग्रिन ।	२
तरङ्गिशीस्तरं च ताभि नाम्नाविष्यसे ॥	
ब्रजंचानलमध्ये ऽपि तेन त्वं धन्यसे नहि ।	
नैव संस्पृच्यसे वक्तः शिखया वा कथञ्चन ॥	
यतः परेत्वरो योऽहं सोऽहमस्तीत्वरस्तव ।	३
इखायेलः पवित्रो राद् अहं तावकमोचवाः ॥	

त्वन्मोचनस्य मूल्याय मिसरो दीयते मथा ।
 कूणः सिवा इति ख्यातं देशद्वयं छति तव ॥
 ५ महृष्टौ बज्जमूल्यत्वं मान्यो मत्येमभाजनं ।
 तस्मात् त्वत्प्रिवर्त्तेन प्रदाख्यामि नशनहं ।
 ६ त्वत्प्राणविमयार्थं घरदेशीयमानवान् ॥
 त्वया मा प्राप्यतां चासस्त्व सङ्गी थतो उस्म्यहं ।
 प्रत्यानेष्यामि पूर्वस्या दिशो उहं तव सन्ततिं ।
 ७ तथा त्वां सङ्गुहीष्यामि पञ्चिमाया दिशो उप्यहं ।
 तान् देहीति वचस्त्वाहं गदिष्यामुक्तरां दिशं ।
 तत्त्वं तान् मोपरुच्चोति दिशं वक्ष्यामि दक्षिणां ।
 ८ दूराद् वह्नि नत्युत्तान् नत्युच्चीच्च धरान्ततः ॥
 मम नामैव यः कञ्चिद् विख्यातो नयताच्च तं ।
 सप्रतापप्रकाशर्थं खण्डवानहसेव तं ।
 निर्माता तस्य कर्त्ता चाहमेवास्मि न चापरः ॥
 ९ सा सनेत्रापि या जातिरक्षा साप्त्यति मोचनं ।
 सकर्णा बधिरा लोका भविष्यन्तुद्गुतास्तथा ॥
 सर्वजातय आयान्तु मिलन्वेकत्र च प्रजाः ।
 तासां मध्य इमां वार्तां कः प्रकाशयितुं त्वमः ।
 पूर्वमुक्ताः खवाणी वर्ण के उस्मान् आवयितुं त्वमः ॥
 १० आयान्तु साक्षिणस्तेषां जयं प्राप्त्यन्ति ते तदा ।
 यथार्थमिति लोकैच्च साक्ष्यं श्रुत्वा वदिष्यते ॥
 साक्षिणो मम यूयन्विति ब्रूते परमेश्वरः ।
 अपरो मम साक्षी च रोचितः सेवको मम ॥
 चतो उभिज्ञाय युग्माभि विश्वासः क्रियतां मयि ।
 एतच्च बुध्यतां सम्यग् यदहं सत्य ईश्वरः ।
 ११ नेत्रहो उसर्जि मत्तूर्वं न चोदेष्यति मत्परं ॥
 अहमेवाहमेवासम्यदितीयः परमेश्वरः ।
 चाणकर्त्ता च मद्भिन्नो नापरः क्वो उपि विद्यते ॥
 पूर्वं दत्त्वा मया वार्तां परिचायं विधोयते ।
 आवयते सा मयैकेन नान्यो युग्मासु विद्यते ॥
 अहं यदीश्वरो उस्म्यत्र यूयं मामकसाक्षिणः ।

भाषते भारतीमेतां स्वयमेव परेश्वरः ॥	
अहमादिदिनात् सोऽस्मि मत्करात् कोऽपि नोऽन्नरेत् ।	१६
मया यत् क्रियते कार्यं कल्पद् वारयितुं क्षमः ॥	
इखायेलः पवित्रो राट् युग्मनिस्तारकच्च यः ।	१४
परमेश्वरं तेनैव वाक्यमेतत्तिग्रायते ॥	
युग्मदर्थमहं लोकान् प्रेषयिष्यामि वाचिलं ।	
पातयिष्यामि सर्वाणि तत्त्वान्यर्गलानि च ।	
मनुष्यांच्चापि कस्दीयान् प्रोतेषु स्त्रासकारिणः ॥	
योऽहं परेश्वरः सोऽहं युग्माकं पुण्यमाजनं ।	१४
इखायेलस्त्र निर्माता युग्माकच्च महीपतिः ॥	
इत्यं ब्रूते परेशः स मार्गो येनार्णवे क्षतः ।	१५
सुघोरे तोयसाशौ च येन पश्या विनिर्मितः ॥	
येनानीता रथा अश्वाः सेना महाबलानि च ।	१०
शेरते निष्पश्यायां नैवोत्यास्युन्ति कर्हिचित् ।	
स्यास्युन्ति च सदा प्रान्ता निर्वाणा वर्त्तिका यथा ॥	
इदानीं नैव युग्माभिः सर्वत्याः प्राक्तनाः क्रियाः ।	१६
नानुचिन्तयितयो वा पुनः क्रालः पुरातनः ॥	
पश्य नवीनमेवाहं किञ्चिद् विधातुमुद्यतः ।	१६
उत्पत्यते ऽधुना तत्त्वं युग्माभिच्चावभोत्यते ॥	
मरुस्यानस्य मध्ये हि मार्गः कारिष्यते मया ।	
शुक्लभूमेष्व मर्थीन स्वावयिष्याम्यहं नदीः ॥	
स्तोष्ये ऽहं प्राणिभि वर्ण्ये र्यालैः सहोष्ट्रपूर्णभिः ।	१०
रोचितानां प्रजानां मे पानीयार्थमहं यतः ।	
मरौ तोयं स्थले शुक्ले सरितस्त्र प्रदत्तवान् ॥	
मयैव ते जनाः स्वष्टास्त्रे प्रसिष्यन्ति मत्त्वर्वं ॥	११
प्रार्थना तु त्वया याकूब् मासुहिष्य कृता नहि ।	१२
हे इखायेल् त्वया चाहम् अमन्ये कान्तिदायकः ॥	
नैवादायि त्वया मह्यं होमार्थं मेषशावकः ।	१३
त्वदीयवलिदनैस्त्र त्वं नाकार्षी मंमादरं ॥	
नाहं नैवेद्यलोभादा दासवत् त्वामयोडयं ।	
धूपप्राप्तिनिर्मितं लां नाहृष्टाकारयं अम् ॥	

- १४ अर्थदानेन चेचं त्वं मदर्थे त्रीतवान् नहि ।
मेदसा स्वबलीनाच्च त्वं मां तर्पितवान् नहि ॥
स्वप्नापैः किन्तु मामेव दासवत् समपीडयः ।
स्वकीयैरपराधैच्च मामेवाकारयः अमं ॥
- १५ स्वनामार्थं तवाधर्मं लोपयामि त्वहं स्वयं ।
नैवानुचिन्तयिष्यामि तव प्रापक्रियाः पुनः ॥
- १६ स्वगुणं स्मारय त्वं मां विविदिष्यावहे मिथः ।
निवेदय स्ववक्त्रायं निर्देषस्त्वं भवे र्यथा ॥
- १७ तावकीनादितातो यः स हि पापं समाचरत् ।
तावकीनोपदेशास्त्रासन् मदिधिलङ्घनः ॥
- १८ यविचार्ते ततो उथक्ता अपविचीकृता मया ।
वर्जनायार्पितो याकूब् इखायेल् निन्दनाय च ॥

44

४४ चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ समाजं प्रतीचरस्य प्रतिज्ञा ६ प्रतिमानाम असारता ८ प्रतिमानिर्मातृणामज्ञानता
२१ ईश्वरस्य धन्यवादं कर्तुं विनयकथनच्च ।

- १ ई मत्सेवक याकूब् त्वम् इदानीं अवणं कुरु ।
पृथगु त्वं मम वक्त्रायम् इखायेल् मम रोचित ॥
- २ त्वदीयहृष्टिकर्ता यो निर्माता च परेश्वरः ।
गर्भात् तवोपकारी च स इदं भाषते वचः ॥
- ३ ई मत्सेवक याकूब् त्वं मा बिभीहि कथस्त्रन् ।
त्वच्च मैवाप्नुहि त्रासं यिशुरुन् मम रोचित ॥
- ४ मरभूम्यां यतो तोर्यं मयावतारयिष्यते ।
सरितः आविष्यन्ते मया शुष्कस्थलेषु च ॥
- ५ तव वंशे निजात्मानम् अवसेक्याग्न्यहं यतः ।
मामकीनाशिष्यस्त्रापि तव कौमारसन्ततौ ॥
- ६ द्वयानां मध्यतस्तेषाम् उत्पत्तिः सम्भविष्यति ।
यथाडवाख्यवक्त्राणां सलिलसोतस्तटात् ॥
- ७ परेशस्याहमस्त्रीति तेषामेको वदिष्यति ।
याकूबो नामधेयच्च तेषामेको ग्रहीष्यति ॥
- ८ परेशस्येति लेखित्वा हस्तमन्योऽङ्गयिष्यति ।

परमेश्वस्य नासै च मुखपत्रं करिष्यति ॥
 इत्थं परेश्वरो ब्रूत इखायेलो महीपतिः ॥ १
 इत्थं ब्रूते तदुद्भर्ता सेनाध्यक्षः परेश्वरः ।
 अहमादिरहचान्तो नास्ति मद्भिन्न ईश्वरः ॥
 यथा प्राचीनसोकानां स्थिकालान्मया छत्रं ।
 अनागतं तथाह्य केनोक्तं बोधयेत् स मां ।
 चिराद् भाव्यचिराद् वा यत् स्वार्थं तत् स जनो वदेत् ॥
 युग्माभिर्नैव भेतव्यम् आशङ्का प्राप्यतां नहि ।
 भया किं पूर्वकालान्न आवयित्वा निजं वचः ।
 वार्ता प्रादायि युग्मभ्यं यूयं मदीयसाक्षणः ॥
 ईश्वरः कोऽपि मद्भिन्नः किं वा कुचापि विद्यते ।
 अन्यः कोऽप्यचलो नास्ति नैकोऽपि ज्ञायते भया ॥ २
 सकला देवमूर्तीनां निर्मातारो निरुर्घकाः ।
 तेषां हर्षदवस्तुनि नितान्तं निष्कलानि हि ॥
 तेषां ये साक्षिणस्ते ऽपि नहि प्रस्तुति किञ्चन ।
 न वा किञ्चन जानन्ति तेभ्यो खज्जाप्रदायिनः ॥
 देवतां निर्मिमीते कः मूर्तिं वा सिक्तधातुना । १०
 तेन यत् क्रियते कार्यं निष्कलं तद् भविष्यति ॥
 सहायास्तस्य ये सर्वे ते भविष्यन्ति लज्जिताः । ११
 स्वयं ते शिल्पिनस्त्रापि प्रतिभास्यन्ति मर्च्यवत् ॥
 एकस्याने समागत्य ते च स्थास्यन्ति दारुवत् ।
 उद्दिश्मा एकस्त्वे च ते भविष्यन्ति लज्जिताः ॥
 लोहकारः कुठारार्थो तसाङ्गारे छत्रमः । १२
 मुद्रैर्निर्मिमीते तद् यत्ते बलिबाज्जना ।
 द्वुधातो याति दौर्बल्यम् तोयाभोगाच्च मूर्च्छिति ॥
 तनित्वा तच्चकः सूचं लिखिताङ्गान् प्रलाकया । १३
 मूर्तिं तच्चति तीक्ष्णास्त्वे मिमीते कर्कटेन च ॥
 नदाकारानुसारेण पुरुषव्याघ्ररूपिणीं ।
 गृहमध्ये निवासार्थं स यद्वेन करोति तां ॥
 रससाख्यानि दारुणि कर्त्तितव्यानि तेन हि । १४
 न चेद् गृहाति तिर्थाख्यं वालोनाख्यं महीरहं ।

कस्त्रिहा रोचयत्वन्यं सुगाढं बन्यपादपं ॥
 स्वर्यं वा रोपयत्वेकम् चोरणास्यं पलाशिनं ।
 मेघतोयेन तस्यैव वर्जनस्य प्रतीक्षते ॥
 १५ तल्लायस्य मनुष्येण ज्वलनार्थं प्रयुज्यते ।
 तस्य किञ्चिद् गृहीत्वा स तापमासेवते स्वर्यं ।
 ज्वलयित्वापरं किञ्चित् पूर्यपाकं करोति च ॥
 निर्मित्वेन तथा देवं प्रणामेन च सेवते ।
 तच्छित्वा विग्रहं तस्य प्रणिपद्य समर्चति ॥
 १६ चंशमेकं स तापार्थं वज्रौ भस्मोकरोति हि ।
 मांसाशैने प्रयुक्ते इन्यं मांसं भृष्टा च लप्यति ।
 सेवमानः पुनर्स्तापं वाक्यमेतद् ब्रवीति च ।
 धन्यो इहं सम्युग्म्यो इसि प्राप्तः पावकदर्शनं ॥
 १७ उच्छिष्टांशेन देवं स कृत्वा स्वपूज्यविग्रहं ।
 भजते प्रणिपातेन सेवते प्रार्थनेन च ।
 इत्थं वक्ति च मां चाहि यतस्यं मम देवता ॥
 १८ ज्ञानं नास्ति दृग्मां तेषां बुद्धिस्तेषां न विद्यते ।
 नेत्राणामुपलिपत्वात् द्रष्टुं शक्नुवन्ति ते ।
 चित्तानत्त्वोपलिपत्वात् चेऽन्तः शक्नुवन्ति वा ॥
 १९ मास्ति तेवां मनोयोगो न ज्ञानं न विवेचना ।
 तस्माद्वैव वदन्तीत्यं दग्धमर्जं मधानले ॥
 तदङ्गारेषु तसेषु पूर्यपाकः क्षतस्तथा ।
 चामिषं तत्र भृष्टा च कृतं मांसस्य भेरजनं ॥
 चधुनोच्छिष्टमंशं किं करिष्ये पूज्यविग्रहं ।
 २० एनमिन्द्रनखरहुं किं पूजयिष्यामि वा नतः ॥
 स भस्माशी स्वचित्तस्य भाक्त्या सम्भागतश्चुतः ।
 नैव स्वात्मानमुद्भर्तुं नस्तः शक्नोति तादृशः ।
 २१ मत्करो इष्टतधारी किं नास्येतत् स न वक्षति ॥
 त्वमेतत् स्मर हे याकूब् इस्तायेल् त्वस्य तत् स्मर ।
 यतस्यं मम दासो इसि त्वं मयैव विनिर्मितः ।
 इस्तायेल् मम दासस्यं मया न विस्मरिष्यसे ।
 २२ तावकाधर्मदाशि हिं लोपितो मेघवन्मया ।

तव पापसमूहस्व निर्धूतो वासिदो यथा ।
 मां प्रत्येहि परावर्त्य यतस्वां मुक्तवानहं ॥ २३
 हर्षात् त्वं गाय हे खर्ग परेश्वेन क्रिया कृता ।
 उच्चै नदत घूयच्च हे मज्जा निष्ठभृमयः ।
 उच्चै गीयत हे शैला अटव्यस्व दुमाकुलाः ॥
 याकूबो मोचनं यस्मात् कृतवान् परमेश्वरः ।
 इखायेलस्व सम्बन्धे महाशेभान्वितो ऽभवत् ॥ २४
 तावको मुक्तिशता यस्त्वन्निर्माता च गर्भतः ।
 परमेश्वेन तेनैव वाक्यमेतत्त्विग्रह्यते ॥
 परमेश्वर एवाहं सकलं स्वष्टवानहं ।
 ततवान् दिवमेकाको निःसङ्गो स्तुतवान् भुवं ॥ २५
 भनज्यन्वत्तचिङ्गानि मन्त्रान् वर्थोकरोमि च ।
 बुधान् व्याहन्म्यहं तेषां ज्ञानं मौर्ख्यं करोमि च ॥
 स्वसेवकस्य वाक्यन्तु सुस्थिरं विद्धाम्यहं ॥ २६
 मन्त्रणां स्त्रीयदूतानां फलयुक्तां करोमि च ।
 यिरुशालममध्येतद् वच्चि सावत्यते जनैः ।
 यिह्नदीयपुरीच्चाधि निर्मास्यन्त इमाः पुनः ।
 एतान्युत्सन्नवेष्मानि स्यापयिष्याम्यहं पुनः ॥ २७
 शुष्को भव विधास्यामि निर्जलांस्वच्छलाकरान् ।
 वाक्यमेतदगाधस्त्र वासिराश्चिं ब्रवीम्यहं ॥
 खस्त्राधि ब्रवीमीदम् असौ मञ्जनपालकः । २८
 सकलस्व भमाभीष्टं फलयुक्तं करिष्यति ॥
 यिरुशालममेवाधि वच्यते तेन वागियं ।
 पुरी निर्मीथतामेषा मन्दिरं स्याप्यतां पुनः ॥

45

४५ पञ्चत्वारिंशोऽध्यायः ।

१. निजलोकानां रचार्थं बाविलस्व विनाशार्थं खस्त्रस्योत्यापनं द खस्त्रस्व रचणं तस्य
 कर्मणः सफलोकरणं २० देवतानां निष्कलत्वम् ।

परमेश्वर इदं ब्रूते मया खस्त्रो ऽभिषेचितः ।
 धृत्वा तस्य करं लोकान् पातयिष्यामि तत्पुरः ।
 दृपाणाच्च विधास्यामि शिथिलं कटिबन्धनं ॥

तस्याये विवरिष्यामि द्वारश्चाखादयान्यहं ।
 न च केनापि शक्यन्ते संरोद्धुं गोपुराणपि ॥
 २
 तवाये इहं गमिष्यामि करिष्याम्यसमं समं ।
 ताम्हद्वाराणि भञ्च्यामि सञ्ज्ञत्साम्यायसार्गलं ॥
 ३
 विवरिष्यामि तु भ्यच्छाहं कोषांस्तमसादतान् ।
 धनराशीच्च दास्यामि प्रच्छन्नान् निभते स्थले ॥
 ४
 तदानों ज्ञास्यसीदं त्वं यदहं परमेश्वरः ।
 अस्मि त्वन्नामनिर्णेता तथेस्त्रयेत ईश्वरः ॥
 ५
 सेवको मम यो याकूब् य इस्वायेत् मम प्रियः ।
 तस्य निमित्तमेवाहं समाख्याम्यद्य नाम ते ।
 ६
 त्वं मां नैवाभिजानासि मया किन्वभिवाद्यसे ॥
 अद्वितीयः परेशो इहं नात्ति मद्भिन्न ईश्वरः ।
 ७
 मां न जानन् भयैव त्वं श्रिया संवेष्टयिष्यसे ॥
 सूर्योदयास्तयो र्मध्ये ज्ञास्यते सकलैरिदं ।
 ८
 अहं यदद्वितीयो इस्मि परेशो इहं न चापरः ॥
 अहं दीप्तेच्च निर्माता स्त्राहं तिमिरस्य च ।
 ९
 मङ्गलस्य विधाताहं खण्डिकर्त्ता च दुर्गतेः ।
 एतानि सकलान्येव विदधे इहं परेश्वरः ॥
 १०
 ऊर्ध्वात् त्वं वर्ष हे योम धर्मं निषिद्ध हे वियत् ।
 प्रविश्य विन्दवो भूमिं कुर्वन्तु त्राणशस्यदां ।
 प्रदोहत्वपि याथार्थं तत्स्वघाहं परेश्वरः ॥
 तं नरं धिक् खनिर्माता साद्वं द्वन्दं करोति यः ।
 ११
 मृज्जकपालिकानां हि मध्ये सो उपि कपालिका ॥
 किं करोधीति वाक्यं किं कुलालं मृत्तिका वदेत् ।
 हस्त एतस्य नालीति त्वां वा तत्कर्म किं वदेत् ॥
 त्वं किं जनयसीत्वेवं जनकं वक्ति यो जनः ।
 किं प्रसूयस एतदा नारों यो वक्ति तत्त्वं धिक् ॥
 इस्वायेतः पवित्रो राट् निर्माता च परेश्वरः ।
 ब्रूते एच्छत मां यूर्यं मत्युचानधि भावि किं ।
 मङ्गलतकर्माधि मङ्ग्लमाङ्गां प्रदत्त च ॥
 १२
 अहं निर्मितवान् पृथ्वीं नरं तत्र च खण्ठवान् ।

स्त्रीयहस्तदयेनाहं ततवांच्च विहायसं ।
 कृत्स्नायात्तस्य वाहिन्याः सेनाधक्षोऽहमस्मि च ॥ १५
 अनुं वीरस्य धर्मेण समुत्पादितवानहं ।
 तस्य सर्वाणि वर्कानि करिष्यामि समानि च ॥
 निर्मात्यति पुनर्बाहं मामकीनपुरीमसौ ।
 मेचयिष्यति दास्याच्च मम दूरीक्षताः प्रजाः ॥
 तदर्थन्तु न मूल्यं स नेत्रोचं वा यहीयति ।
 भाषते भारतीमेतां सेनाधक्षः परेश्वरः ॥
 इत्यं परेश्वरो ब्रूते मित्रीयाणामुपार्जितं । १६
 कृष्णयानाच्च वाख्यज्यं सिवायीयाच्च मानवाः ।
 सदीर्चाल्वामये व्यन्ति भविष्यन्ति तवैव च ॥
 से त्वत्पञ्चाद् व्रजिष्यन्ति प्रसरन्तः सप्तद्व्युताः ।
 त्वां प्रणन्य च तैरेतद् वाक्यं निवेदयिष्यते ।
 त्वयीशोऽस्ति न चान्यत्र नास्ति कोऽप्यन्य ईश्वरः ॥
 आः सत्यमीश्वरोऽसि त्वं सम्यगात्मनिगूहकः । १७
 त्वमित्यायेल ईश्वर परित्राणस्य साधकः ॥
 शिल्पिनो देवमूर्तीनां सर्वे यास्यन्ति खिन्नतां । १८
 लच्छां प्राप्यैकसङ्गे च प्रस्थास्यन्ति चपान्विताः ॥
 इच्छायेल परमेशात् नित्यं चाणमवाप्यति । १९
 यूथमनन्तकालेषु लज्जता न भविष्यत ।
 न कदाचन वा यूर्य विवर्णत्वमवाप्यथ ॥
 नभसः स्थिरिकर्त्ता य ईश्वरो निर्ममे धरां । २०
 तामुत्पाद्य स्थिरीकृत्य निर्जनां विदध्ये नहि ।
 निर्ममे किन्तु वासार्थं वक्तीदं स परेश्वरः ।
 अहमेव परेशोऽसि नदन्यो विद्यते नहि ॥
 नाहं भावितवान् गुरुं न स्याने ध्वान्तसेदिते । २१
 धर्मवादी परेशोऽहं यथार्थं ज्ञापयामि च ॥
 हे विनाशत उत्तीर्णा अन्यजातीयमनवाः ।
 मिलित्वा यूथमायात सकलाच्चोपतिष्ठत ॥
 नैव किञ्चन जानन्ति प्रतिमाकाशवाहकाः ।

अनुपकारिदेवस्त्र प्रति प्रार्थनकारिणः ॥

११ आज्ञाप्यानीत तान् यूर्यं मन्त्रयन्तास्त्र ते मिथः ।
इदं को उश्मिष्वत् पूर्वे को वादै तदजिज्ञप्त् ।
किं न खयं परेष्ठा उहं नात्ति मद्भिन्न ईश्वरः ।
धर्मर्षिश्वाग्राहाहं मदन्तो विद्यते नहि ॥

१२ हे भुवः प्रान्तभगेषु संस्थिताः सकला नराः ।
मासुदिश्व निरीक्षध्यं परिचाणस्त्र प्राप्नुत ।
अहमेव यतो उसीष्ठो दितीयो नहि विद्यते ॥
१३ गृहीत्वा खीयनामाहं शपथं कृतवानिमं ।
मदक्षान्निरग्रात् सत्यं तद् वाक्यं लोप्यते नहि ॥
मर्मैवाग्ने भुवि न्यत्तं सर्वजानु भविष्यति ।
शपथं सर्वजिङ्गा च मन्नान्नोचारयिष्यति ॥
१४ केवलं परमेष्ठे स्तो मम पुण्यबले इति ।
तस्मै कुञ्जा नराः सर्वे तमभेष्यन्ति लज्जिताः ॥
१५ इस्यायेलीयवंशीयैः सकलैः परमेष्वरात् ।
पुण्यं सम्पाप्य तस्यैव स्नाधार कारिष्यते मुदा ॥

46 ४६ षट्चत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ वाविज्ञस्तप्रतिमानाच्च विनाशः ३ दैश्वरीयलोकानां रक्षा ५ प्रतिमानाम्
आसारता द विवेकुं विनयकथनं १२ परिचाणकथनस्त्र ।

१ पश्य नतो उस्ति बेल् देवो पश्य भुग्नो निबुक्तथा ।
जन्मुष्वेव धुरीगेषु प्रतिमा अर्पितास्त्वयोः ।
दुर्भाराः सन्ति तद्वारा अर्पिताः आन्तवाहने ॥
२ तावुभौ तु नतो भुग्नौ धुरं रक्षितुमन्त्मौ ।
वन्दिवत् परदेशस्त्र तावुभौ व्रजतः स्वयं ॥
३ यूर्यं पृष्ठगुत मदाक्यं हे याकूबः कुलोद्धवाः ।
इस्यायेलीयवंशस्यावशिष्टाः सकला नराः ।
यूथमाजननीर्गर्भान्मयि भारवदर्पिता ।
आमाटजठरत्वागाद् अहं युश्मान् वहामि च ॥
४ यो उस्ति वार्द्धक्यपर्यन्तं सो उहं स्यास्यामि सर्वदा ।
पक्षितं यावदेवाहं युश्मान् वक्ष्यामि भारवस् ॥

अहं तत् कृतवान् पूर्वे युद्धान् वस्याम्यहं पुनः ।
धूरवच्च यहीष्यामि रक्षिष्यामि च निष्प्रितं ॥

केन तुल्याकृतिं मन्त्रा यूयं मामुपमास्यथ । ५

केन मत्यतिरूपेण समानं मात्रं वस्यथ ॥

अपश्यिनरैः स्वर्णं पुटकेभ्यो वहिष्कृतं । ६

रजतस्तु तुलायष्या थलतः परिमीयते ॥

शिल्पिने च भृतिं दत्त्वा तेन निर्माण्य देवतां ।

तां प्रगामन्ति तस्याच्च सर्वे कुर्वन्त्युपासनां ॥

सखान्त्येवर्पयित्वैव भारवच्च वहन्ति तां । ७

सख्यते स्यापिता तैस्च निश्चला सावतिष्ठते ॥

यस्तु क्रन्दति तस्माक्षात् तस्मै न दत्त उत्तरं ।

असनात् तस्य रक्षां वा न करीति कथञ्चन ॥

सरन्तो यूयमेतद्ग्रि जायधं पुरुषोत्तमाः । ८

निधन्ते स्वमनांस्यत्र हे आज्ञालहिनो नराः ॥

सरत् पूर्वकार्याणि प्राकालेषु कृतानि मे ।

अहमेव विधातास्मि द्वितीयो नहि विद्यते ।

ईश्वरस्वाहमेवास्मि नास्ति कस्तन माटपः ॥

अन्तकाले भावधद् यत् आदौ तज्ज्ञापयाम्यहं । १०

अकृतच्च यद्यापि तद्ये प्रवदामि च ॥

मयेदं गद्यते वाक्यं स्यायनी मम मन्त्रणा ।

यत् किञ्चिच्च ममाभोष्टं मया तत् साधयिष्यते ॥

पृव्यस्या दिश उत्क्रोशमहमाङ्गातुमुद्यतः । ११

दूरदेशत् एवाहमानेष्यामि स्वमन्त्विणं ॥

मयेदं गद्यते वाक्यं सफलत्वं करिष्यते ।

यं सङ्कल्प्यमहं कुर्वे स मया साधयिष्यते ॥

हे गाढचेतसः सर्वे हे धर्माद् दूरवर्त्तिनः । १२

मया यद् गद्यते वाक्यं यूयं तच्छोतुमर्हथ ॥

स्त्रीयधर्मो मयानायि स दूरे नहि तिष्ठति । १३

मत्कर्त्तव्यं परिचाणं विलम्बं न करिष्यति ।

चाणं दास्यामि सीयोन इस्यायेले मम प्रभां ॥

47

४७ सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ वाबिलो माविदणः ४ तस्य नानाविधपापच ।

- १ हे बाबिलाख्यकन्ये त्वं नता धूलौ निषीद हि ।
हे कस्दीयकुमारि त्वं भूमौ सीद निरासना ।
तन्मो सुखप्रिया चेति त्वं नैवाख्यास्यसे पुनः ॥
- २ घरदृदयमादाय गोधूमं तेन चूर्णय ।
हर प्रावरणं स्वास्यात् पादवस्त्रं मोचय ।
जड़े चानावृते द्वात्रा पदाभ्यां सरितस्तर ॥
- ३ उच्चाद्यताच्च लज्जा ते गुह्यदेशच्च दृश्यतां ।
अहं शोधं ग्रहीष्यामि कोऽपि मां नहि रोत्थ्यति ॥
- ४ अस्माकं यः परिचाता सेनाध्यक्षः परेश्वरः ।
इति नाम्ना स विख्यात इस्वायेलः पवित्रशाट् ॥
- ५ हे कस्दीयकुमारि त्वं मूका सीद तमो विश ।
त्वं रायुशामधिष्ठात्रीति नैवाख्यास्यसे पुनः ॥
- ६ खजनेभ्यो मया कुञ्जा खीयभूमिं प्रदुष्य च ।
अर्पितास्त्रव इस्ते ते त्वन्त तान् प्रति निर्दया ।
द्वानपि गरिष्ठेन स्वयुगेनाभ्यपीडयः ॥
- ७ अहं शाश्वतकालार्थं राजीति त्वमभाषथाः ।
नाचाकार्धीं मनोयोगम् उदर्कं नान्वचिन्तयः ॥
- ८ इदानीं हे सुखासक्ते त्वमेतद् वचनं पृणु ।
त्वं निश्चिन्तं सुखासीना मनसेत्यं प्रभाषसे ॥
- ९ अदितीयाहमेवास्मि न निष्ठ्याम्यभर्तुका ।
चानपत्यजशोकच्च न ज्ञास्यामि कदाचन ॥
- १० वैध्यमानपत्यच्च द्विविधं श्यसनन्त्विदं ।
एकस्मिन्नेव घस्ते त्वाम् अकस्मादाक्रमिष्यति ॥
त्वामेव भूरिमन्त्रज्ञा मोहने चातितत्परां ।
आक्रमिष्यति पूर्णं तेजसा तद् विषद्यं ॥
निश्चिन्ता त्वं खदैरात्म्ये वक्षि मां कोऽपि नेत्रते ।
खज्जानेन स्वबुद्धा च त्वं जातोत्पथगामिनो ।
अदितीयाहमस्तीति मनोमध्ये च भाषसे ॥

त्वान्तुपेष्यति दौर्गत्वं तत्त्वभातमसम्भवं ।
चाक्रमिष्यति चापत् त्वां त्वं तां व्याहन्तुमक्षमाः ।

सहस्राज्ञातसारेण विनाशस्त्वामुपेष्यति ॥

चाबाल्यकालतो यत्र त्वं अमं कृतवत्यसि ।
खीयमोहनविद्यां तां भूरिमन्त्रांच्च धारय ॥

किं जाने त्वं तथा कृत्वा खोपकारं करिष्यसि ।
विपदः प्रतिरोधो वा तव शक्यो भविष्यति ॥

खभूरिमन्त्राभिस्त्वं परिश्रान्ताभवो यतः ।
ततस्त्वामुपकुर्वन्तुपतिष्ठन्तो यथाविधि ।

योमदेशविभक्तारस्ते नक्षत्रनिरीक्षकाः ।

अमावस्यासु ये तुम्हं दर्शयन्ति गतेः क्रमं ॥

पश्य ते नालवद् भूता अग्निना भस्मसात् कृताः ।
खप्राणानपि ते सर्वे दाहादुद्धर्तुमक्षमाः ॥

तेष्वङ्गारेषु तापस्य सेवनं न करिष्यति ।

न वा तस्या द्युतेष्य उपवेच्यति कञ्चन ॥

इदं तेषां वृणां भाग्यं यांस्त्वं आग्न्यसि सेवितुं ।
यैः सार्द्धश्च बण्णमावं करोव्याबाल्यकालतः ॥

विभविष्यन्ति ते सर्वे एकैकः खीयसम्मुखः ।

तेषां कोऽपि तवोङ्गारे प्रवृत्तो न भविष्यति ॥

48

४८ अष्टुचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ निजलोकान् प्रति परमेश्वरस्य भर्त्वन् १२ विनयकथनं १३ खेदकथनं
२० भाविरक्षाकथनच ।

युध्याभिः शूयतामेतत् हे याकूबीयवंशजाः ।
इच्छायेलोथनामानो यिङ्गदाप्रस्त्रवोङ्गवाः ॥

परमेश्य नाम्नैव यूयं शपथकारिणः ।

इच्छायेलश्च युध्याभिरनुकीर्त्यत ईश्वरः ।

न तु सत्येन भावेन न वा धर्मानुसागतः ॥

यूयं धर्मपुरस्यैव पौरा इत्यनुकीर्तिः ।

- नामधेयच्च यस्यास्ति सेनाथ्यक्षः परेश्वरः ।
 इस्त्वायेलक्ष्मीश्च प्रतिभाय समाप्तिराः ॥
- ३ प्राक्काले फलिता वाचो व्यज्ञाप्यन्तादितो मया ।
 निर्व्ययुक्ता मन्त्रवास्यान्नरेभः प्रतिपूर्वतः ।
 तृण्यच्च कुर्वता कार्यं मया ताः सफलोद्धताः ॥
- ४ त्वं कठोरमनखोऽसि मन्त्रा खोहमयी तव ।
 तामयो लब्धाट्स्त इवजानमहं यतः ॥
- ५ तस्मात् त्वां ज्ञापयन्नादौ प्रव्यश्रीघमनागतं ।
 न श्रन्नोषि ततो वक्तुं छातं महिग्रहेण तत् ।
 तद्दिता भम सिक्ता वा प्रतिमा वत् समादिश्वत् ॥
- ६ यदआवि लया सर्वं सफलं तद्विशीक्ष्यतां ।
 किं न यूयच्च हे देवाः प्रतिश्रोद्यथ किञ्चन ॥
- तान्तु याः आवयिष्यामि भाविवाच इतः परं ।
 नवोनाल्लाः सुग्रामच्च तव ज्ञानाद् वह्निश्चिताः ॥
- ७ नासंस्ताः कल्पिता आदौ न्यूप्यन्ताधुनैव ताः ।
 दिनाद्यतनात् पूर्वं तात्त्वदा संश्रुता नहि ।
- न श्रन्नोषि ततो वक्तुं ताः पश्यावगता मया ॥
- ८ नाश्रीघोर्खं न वाच्चासीरमुक्तश्च आदितः ।
 यतोऽहं ज्ञातवानेतत् त्वमतोव प्रवचकः ।
 अपकारीति नाम्ना च ख्यायसे जठरावधि ॥
- ९ मया किन्तु खनामार्थं सहिष्युताचरियते ।
 खस्तवार्थं चामां छात्वा त्वं नवोच्छेत्यसे मया ॥
- १० द्रावितर्खं मया पश्य न तु रूप्यस्य सङ्ग्रिवत् ।
 मूषायां दुःखरूपायां मया त्वज्ञानुरोचितः ॥
- ११ स्वनामार्थं स्वनामार्थं कार्यं कारिष्यते मया ।
 यतस्तस्य महानिष्टा कर्थं सह्या भवेन्मम
 नैवाहं वितरिष्यामि परस्मै स्वीयगौरवं ॥
- १२ मद्वाक्यं पृष्ठगु हे याकूब् इस्त्वायेल् मम कीर्तिं ।
 अहं तद् अहमेवादिरहमन्तो भवामि च ॥
- १३ मामकीरकरः पृष्ठवा भित्तिमूलमतिष्ठिपत् ।
 दक्षिणो मम हस्तच्च प्रव्यतानीदिहायसं ।

- तै श्रुत्यैव ममाङ्गानम् उभौ मामुपतिष्ठतः ॥ १४
 सर्वे युद्धाभिरेकत्र समागम्य निश्चयतां ।
 देवानां मध्यतो वार्तां वीरस्यैतस्य को इवदत् ॥
 परेणः प्रीयते तस्मिन् मानसं तस्य बाबिलि ।
 कस्तदीयेषु खशौर्यच्च सफलं स करिष्यति ॥
 अहमेवाहमेवैतज्ज्ञापयित्वाङ्गयामि तं । १५
 स मयैव समानोतः कृतकार्या भविष्यति ॥
 मामुपस्थाय युद्धाभिरुचावधीयतां मनः । १६
 आदितो गोपने क्रापि नहि भाषितवानहं ॥
 अफलोत्पत्तिकालाङ्गि तामधिष्ठितवानहं ।
 अद्य मां स्वात्मना साद्वै प्रैषीत् प्रभुः परेश्वरः ॥
 इखायेलः पवित्रो राट् मुक्तिदाता च यस्त्व । १७
 परमेष्ठेन तेनैव वाक्यमेतत्तिगच्छते ॥
 त्वद्युभुः परमेष्ठो इहं हितशिक्षां ददामि ते ।
 यो मार्गस्त्व गन्तव्यस्तस्मिंस्वां गमयामि च ॥
 ममाज्ञासु मनोयोगो यद्यकारिष्यत त्वया । १८
 अभविष्यत् तरङ्गिण्या तुल्या प्रान्तिस्तदा तव ।
 अभविष्यच्च धर्मस्ते सागरस्योर्मिभिः समः ॥
 त्वदंशः सिकतातुल्यस्त्वत्यजा शर्करैरायमा । १९
 अनुच्छिङ्गमलुमध्वास्याख्यत् त्वदीयनाम च ॥
 निर्यात बाबिलो यूयं कस्तदोवेभ्यः प्रधावत । २०
 इर्षनादेन भाषध्वं वार्तामुच्चैः प्रदत्त च ॥
 तां महीप्रान्तपर्यन्तं व्यापां कर्तुच्च जल्यत ।
 परमेष्ठो निजं दासं याकूबं मुक्तवानिति ॥
 न भविष्यति तेषां त्वदीयनाम च । २१
 शैलात् तेषां कृते तोयं नायकः स्वावयिष्यति ।
 दक्षिते तेन प्राप्ताणे वेगात् स्यन्दिष्यते जलं ॥
 नाच्छि दुरात्मनां प्रान्तिरिति ब्रूते परेश्वरः ॥ २२

४९ ऊनपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ अिहदौदैः स्त्रीषावज्ञानं ३ अन्यदेशोयानां प्राज्ञात्मे १२ समाजे परमेश्वरस्य स्त्रीहः
२२ तस्य सुखं २४ शत्रुणां विनाशस्य ।

- १ हे हीपेषु स्थिताः सर्वे यूयं संश्रोतुमर्हथ ।
हे जना दूरदेशस्या युग्माभिरवधीयतां ॥
चागबर्भकाषवासान्मां परमेशः समाक्रयत् ।
स चामात्रुदरादेव मम नामान्वकीर्त्यत् ॥
- २ मम वक्त्रमकार्षीच तीक्ष्णनिखिंशस्त्रिभं ।
मात्र खकीयहस्तस्य क्वायायां पर्यज्ञुपत् ।
मद्यायवाण्यवत् वृत्वा खतृणीरे च मां न्यधात् ॥
- ३ मात्राह मम दासस्वम् इस्त्रायेल् मद्यशत्कारः ॥
- ४ मया किन्तु न्यगादीदं वृथाहं छतवान् अमं ।
मुधालीकफलार्थच्च खीयं च्छयितवान् बलं ॥
परमेशस्य हस्ते तु मम धर्मः समर्पितः ।
विद्यते च मदीशस्य करे मलार्मणः फलं ॥
- ५ यः खीयसेवकं कर्तुं जरायौ निरमास्त मां ।
इदानीं परमेशः स खयं मामभ्यभाषत ॥
तस्येच्छा यन्मया याकूब् प्रत्यानीयेत तं प्रति ।
इस्त्रायेलस्तु ताटक्षः सङ्कुहो नहि सिध्यति ॥
- ६ तथापि परमेशस्य समक्षं सत्कृतो उद्घव्हं ।
अस्ति मदूलदाता च मामकीनश्वरः खयं ॥
- ७ स चाह चुद्रेतद् यत् त्वं भूत्वा मम सेवकः ।
केवलमस्य याकूबो वंशानुग्रहयेः पुनः ॥
इस्त्रायेलो न्यायं मध्ये चाण्याचार्णा सत्त्वं ये ।
मां प्रति केवलं तान् वा यत् प्रत्यावर्त्येः पुनः ॥
- ८ एथिवीप्रान्तपर्यन्तं त्वं चाता मन्त्रिरूपितः ।
यद् भवेत्सत्कृते उकार्षं त्वां जातीनां प्रभाकरं ॥
- ९ यो मनुष्यैरवज्ञातो देशीयैच्चावगर्हितः ।
पार्थिवानात्र दासो उस्ति तं समुद्दिश्य भाषते ।
इस्त्रायेलः पवित्रो राट् मोचकस्य परेश्वरः ॥

द्वैत्यासुन्ति राजानस्त्रां प्रणास्यन्ति चाधियाः ।
 समन्यं परमेशं तं यस्य विश्वास्यता स्थिरा ।
 इस्त्वायेतः पवित्रं तं प्रभुं यस्त्वामरुचत् ॥ ५
 भाषते भारतीमेनां स्वयमेव परेष्वरः ।
 अनुग्रहस्य काले इहं श्रुतवान् प्रार्थनां तव ।
 परिचालय घस्ते च साहाय्यं व्रतवांस्त्व ॥
 त्वां रक्षांश्च करिष्यामि लोकानां नियमाकरं ।
 इत्यं त्वयोद्गतिप्राप्तां विधास्यामि वसुन्धरां ।
 स्वामिभ्यो भाजयिष्यामि भागांस्तस्या निरालयान् ॥ ६
 काराबद्धान् गदिष्यामि यूद्यं निर्गन्तुमहंथ ।
 प्रादुर्भवत यूद्यच्छेति नरांस्तिमिरावतान् ।
 ते मार्गेषु चरिष्यन्ति विहरिष्यन्ति चात्रिषु ॥
 न द्रुधा न च लघा तान् मनुष्यान् योद्यिष्यति । १०
 नैव मरीचिका वा तान् न सूर्यो वाहनिष्यति ॥
 यतो इनुकम्यकस्तेषां स्वयं तान् गमयिष्यति ।
 तेऽयप्रवाहकोत्सानां समीपं तांश्च नेष्यति ॥
 अहं स्त्रीयगिरीन् सर्वान् करिष्यामि महापर्थं । ११
 मत्कृता राजमार्गांश्च भविष्यन्ति समुच्छृताः ॥
 पश्य समागमिष्यन्ति दूरदेशान्नरा इमे । १२
 उत्तरात् प्रचिमाचामो अमी सीनीमदेशतः ॥
 त्वं गानं कुरु हे सर्वं त्वं द्वाक्षादस्त्र हे धरे । १३
 उच्चेनागन्दनादेन पर्वता आखनन्तु च ॥
 स्वयं परेष्वरो यस्मात् स्वप्रजाः सान्त्वयिष्यति ।
 निजदुर्गतलोकेषु करुणाङ्गाचरिष्यति ॥
 वक्ति किन्तु सिद्धानेतत् व्यक्तवान् मां परेष्वरः । १४
 मन्ये विस्तृतवानस्ति मामकीनप्रभुच्च मां ॥
 स्तन्यपादिशिशुं नारी किं विस्तृत्य कथञ्चन ।
 स्वकीयगम्भजाद्वालात् करुणामुपसंहरेत् ॥
 ताटग् विस्मरणं नार्था जातु यद्यपि कुर्वते ।
 तथापि त्वं मया नैव कर्थञ्चिदिस्मरिष्यसे ॥
 मद्गत्तत्त्वयोः पश्य तवाकारो मयाद्वितः । १५

- सर्वदा तव प्राचीरं मत्यत्कृच्च विद्यते ॥
 १७ लत्समीपमुपस्थातुं त्वरन्ते नन्दनास्तव ।
 त्वन्मध्यान्निर्गमिष्यन्ति भञ्जका छंसकाच्च ते ॥
- १८ त्वं चतुर्हिंश उद्दिश्य द्वक्पातं कुरु पश्य च ।
 मिजित्वा सकला यते समायान्ति तवान्तिकं ॥
 परमेष्ठ इदं ब्रूते निवजीवी भवामि चेत् ।
 तर्हि त्वं भूयणानीव सर्वांस्तान् परिधास्यसे ।
 संवेष्टयिष्यसे तैस्च कन्या मेखलया यथा ॥
- १९ नष्टाः शून्याच्च पुर्यस्ते देशस्त्र छंसितस्तव ।
 सङ्कला किन्त्वितः पच्चाद् भविष्यस्यालयार्थिभिः ।
 प्रस्यास्यान्ति सुदूरच्च तावकग्रासकारिणः ॥
- २० तव सन्तानहीनायाः पुत्रास्त्वलर्णगोचरे ।
 भूयो भूयो गदिष्यन्ति स्थानं सङ्कुचितं मम ।
 यथाहं शक्तायां वस्तु देहि मह्यं तथा स्थलं ॥
- २१ स्वचित्ते वक्ष्यसि तच्च को ममैतानजीजनत् ।
 अपुत्रासमहं बन्ध्या दूरं नीता प्रवासिता ॥
 तदा कः सकलानेतान् सन्तानान् समवर्धयत् ।
 एकाकिन्यवर्षिष्ठासं कुच त्वासन्निमे तदा ॥
- २२ प्रभुना परमेष्ठेन वाक्यमेतद्विगद्यते ।
 पश्य जातीः समाङ्गातुं करमत्यापयाम्यहं ।
 विदेशिनाच्च प्रत्यक्षं स्यापवामि निजध्वं ॥
 स्ववक्षःसु वहन्तस्तु आनेष्यन्ति सुतांस्तव ।
 स्वखन्यांच्च समारोप्यानेष्यन्ति दुहितस्तव ॥
- २३ राजानच्च भविष्यन्ति त्वदासाः शिशुपालकाः ।
 तेषां श्रेष्ठा भद्रिष्यच्च त्वदासः सन्यदायिकाः ॥
 भूमाववनतास्याच्च तां प्रगांस्यन्ति ते तदा ।
 त्वदीयपादयो र्लभा धूली तैस्त्रावलेक्ष्यते ॥
 तेन प्रतीक्षिणो यस्य न भविष्यन्ति लज्जिताः ।
 स परेष्ठोऽहमस्तीति त्वया चायिष्यते तदा ॥
- २४ यद् द्रव्यं समरे लब्धं बोरात् तत् किं हस्तिष्यते ।
 न्यायजेतुच्च वन्दी वा किं पुनर्मीचयिष्यते ॥

तथापि परमेष्ठेन वाक्यमेतन्निगद्यते । ११
 सत्यं वीरस्य या वन्दी सा पुन र्माचयिष्यते ।
 युद्धे लब्ध्यच्च यद् द्रव्यं तद् दुर्व्यताङ्गिष्यते ॥
 त्वया ये विवदन्ते च विवदिष्ये इहमेव तैः ।
 करिष्याम्युपकारच्च तत्पुत्राणामहं स्वयं ॥
 खादिष्यन्ति ममादेशात् स्वमांसं पीडकास्त्व । १२
 ते च ब्राह्मारसेनेव मदिष्यन्ति स्वशोणितैः ॥
 तेन स्वयं परेष्ठो इहं परिचाता तवास्ति यत् ।
 याकृष्णे बलदाताहं तव यच्चास्ति मोचकः ।
 एतत् सम्यग्भिज्ञातुं प्रक्ष्यते सर्वप्राणिभिः ॥

50

५० पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ अविच्छासकारणात् स्नोषेन यिहौटीयानां त्यजनं ४ छोटस्य कथनं १० ईश्वरे
 विश्वसितुं विनयकथनम् ।

इदानीं भारतीमेतां भाषते परमेश्वरः । १
 मातु वर्ष्यागपत्रं क्व येन तां व्यक्तवानहं ।
 युश्मान् मदुत्तमर्मानां कस्मै विक्रीतवानहं ॥
 युश्माकं स्वापस्त्राधानां हेतुतो विक्रयः कृतः ।
 त्यक्ता माता च युश्माकं युश्मतातककारणात् ॥
 मत्यायते कुतो हेतो नैको जनो उपविद्यत । २
 कुतः छते मयाङ्गान उत्तरं को उपि नाददात् ॥
 ऋखः किं मम हस्तो इभूदसमर्थस्य मोचने ।
 किं जातो बलहीनो इहमसमर्थस्य रक्षणे ॥
 पश्य सन्तर्जनेनैव सागरं शोषयाम्यहं ।
 तथा स्त्रातस्त्रिनीक्षापि विदधामि मरुस्त्वं ॥
 जलाभावाच्च दुर्गम्यास्तासां मीना भवन्ति त्वं ।
 पिपासाकारणात् तेषां प्राणनाशच्च जायते ॥
 शोकसूचककालिन्ना गगनं वेद्ययाम्यहं । ३
 मलिनं प्राणवस्त्रच्च कुर्वे तस्य परिच्छदं ॥
 प्रभुः परेश्वरो मम्मं जिङ्गां विद्यार्थिनो इददात् ॥ ४

उपकर्तुं जनान् आन्तान् वाक्यैः प्राक्षोभ्यहं ततः ॥
 यच्च संप्लग्यां शिक्षाम् अहं विद्यार्थिनो वद्या ।
 तदर्थं तेन कर्णे मे प्रतिप्रातः प्रबोध्यते ॥
 ५ मनोद्वाटितवान् कर्णं स प्रभुः परमेश्वरः ।
 न विरोधभवद्वाहं न च पश्चादपरस्त ॥
 १० प्रहारिष्वार्पयं पृष्ठं गण्डौ च भस्त्रुहारिषु ।
 निष्ठीवाद्यवमानाच्च नैव प्राच्छादयं मुखं ॥
 १५ प्रभुना परमेश्वेन साहाय्यं क्रियते मम ।
 तस्माच्च कारणान्नैव लज्जायुक्तो भवाभ्यहं ॥
 तस्माच्च कारणात् खास्यं कुर्वे ऽपि प्रस्तुरोपमं ।
 लज्जितो न भविष्यति चाभिज्ञायते मया ॥
 २० मदीयपुण्यनिर्णेता नेदिष्ठः पश्य विद्यते ।
 मया सार्जं विवादी कः स्यास्यावः समुखे मिथः ।
 विचारे मदिपक्षः कः स हि मामुपतिष्ठतु ॥
 २५ प्रभुः परेश्वरः पश्य सहायोऽस्ति मम स्वयं ।
 अतो मां दीघिणं कर्तुं समर्थः को जनो भवेत् ॥
 सर्वे ते वस्त्रवत् पश्य समवाश्यन्ति जीर्णतां ।
 सकलाच्च भविष्यन्ति वासेवत् कीटभक्षिताः ॥
 ३० परमेश्वरतो भीतस्तदासस्य रवाश्रवः ।
 अन्यकारस्य मध्येन यो ब्रजेद् दीपिवर्जितः ।
 ताटशः को ऽपि युग्माकं मध्ये किं विद्यते जनः ॥
 परमेश्वस्य नामैव प्ररणं स प्रगच्छतु ।
 स स्वकीयेश्वरच्चैव विश्वासेनावलम्बतां ॥
 ३५ इदं वच्चित् तु सर्वान्तान् अनलं ज्वलयन्ति ये ।
 खान् कठिबन्धनेनेवाङ्गारेण वैष्णवन्ति च ।
 यूयं प्रविशत् खामिमाङ्गारच्च सदीपितं ॥
 मामकीनकराद् यूयमिदं भाग्यसवाद्यथ ।
 अन्त्यायाः स्थले यूयं श्रवनं प्रकरिष्यथ ॥

५१ एकपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ इत्राहीमो दद्यन्तः ४ मनो निधातुं लोकानामाक्रान्तं ७ परिव्राणकथनं ९ आसास-
कथनं १२ सान्त्वनाकथनं १३ विलापकथनं २१ रचणकथनम् ।

आकर्णयत मद्वाक्यं यूयं धर्मानुधाविनः । १
 सयत्रं परमेष्टस्य पर्यन्वेषणकारिणः ॥
 यन्मध्याद् यूयमुत्कृत्तास्तं शैखं परिपश्यत ।
 यत्कूपदरिता यूयम् उत्खातस्तात्प पश्यत ॥
 युग्माकं तात इत्राहीम् युग्मामिः समवेच्यतां । २
 जननी या च युग्माकं सारा साप्यवलोक्यतां ॥
 अहमेकाकिनं दद्वा तं समाहृतवान् पुरा ।
 दत्तवांस्त्राप्तिं तस्मै खयं तं वर्जयामि च ॥
 सीयोनं सान्त्वयद्वेतद् भाषते परमेष्वरः । ३
 तदीयोच्चित्रधामानि सकलानि च सान्त्वयन् ॥
 तदीयारणमेतेन स करोत्येदनोषमं ।
 तत्रवद्य मरुस्यानम् ऐश्वरीद्यानसन्निभं ॥
 यस्मादवस्थितिं तत्र हर्षानन्दौ करिष्यतः ।
 ख्वो गानध्वनिच्छापि श्रोर्ष्णते तत्र भूरिषः ॥
 मम वाक्ये मनोयोगं कुरुध्वं हे मम प्रजाः । ४
 आकर्णयत मद्वाणीं हे मत्सुम्बन्धिनो नराः ॥
 यस्मान्मत्तः समुत्पद्य शास्त्रं आप्यति मेदिनीं ।
 खीयनीतिच्च जातीनां स्यापयिष्यामि दीपवत् ॥
 आसन्नो मम धर्मा इति चागच्छाभ्युदितं मम ।
 जातीनां शासनच्छापि मद्वाङ्गभ्यां प्रसेत्यति ।
 आकाङ्क्षिष्यन्ति मां हीपा उद्वृच्यन्ति च मद्दुजौ ॥ ५
 ऊर्ज्ञे योम निरोक्तध्वं नीचे भूमिच्च पश्यत ।
 क्षेष्यते धूमवद् योम भू र्जिष्यति वस्त्रवत् ।
 तथावच्च मरिष्यन्ति सकलास्त्रन्निवासिनः ॥
 यावदनन्तकालन्तु स्थिरं चाणं मया छत ।
 मन्त्रिरूपितधर्मस्त्रं निर्विकारो भविष्यति ॥
 आकर्णयत मद्वाक्यं हे धर्मज्ञानिनो नराः । ६

हे लोकाः स्वीयचित्तेषु मदीयशास्त्रधारिणः ॥
 मर्यानां निन्दनाद् यूयं नैव साध्वसमाप्नुत ।
 नैव च्छुभ्यत वा तेषां तिरस्तारात् कथच्चन ॥
 यतस्तान् वसनानोद कीटः सम्बद्धविष्यति ।
 यतच्च मेषलोमेव छमित्तान् पर्यग्निष्यति ॥
 यावदनन्तकालन्तु धर्मो मे स्थास्यति स्थिरः ।
 मत्कृतच्च परिनाशाम् आपौरुषयस्मरण ॥

हे परेशस्य बाहो त्वं प्रजागृहि प्रजागृहि ।

स्वकीयभूषणेव बलेनालङ्कृतो भव ।
 प्रजागृहि यथापूर्वं काले चायनणां यथा ॥
 किं न त्वमेव बाज्जः स येन राहव् प्रहारितः ।
 येन स स्थलनागच्च चतुर्जर्जितो ऽभवत् ॥

किं न त्वमेव बाज्जः स सागरो येन शेषितः ।

महार्णवस्य तोयानि येन विद्रावितानि च ॥

मोचितानां मनुष्याणाम् अर्णवोत्तरणाय च ।

येनागाधसमुद्रस्य तले राजपथः कृतः ॥

नराः प्रत्यागमिष्यन्ति परमेशेन मोचिताः ।

गीत्यायास्यन्ति सीयोनं ते उक्तयानन्दमौलयः ।

प्राप्यतः सुखहृष्टौ तान् स्त्रेशार्चर्त्ता चापयास्यतः ॥

अहमेवाहमेवास्मि युश्मदीयप्रबोधकः ।

कुतस्यं प्रश्नसे मर्यात् स त्वश्यं मरिष्यति ।

कुतो वा नरसन्तानात् स त्वयेन निमास्यते ॥

योम्नो विस्तारकर्त्ता यः पृथिव्याः स्थापकस्य यः ।

तत्स्थारं परेशं तं कुतो विस्मृतवानसि ॥

धंसनायोदयतस्येव पीडकस्य च कोपतः ।

कुतस्य जायते चासः प्रतिवस्य निरन्तरं ।

पीडकस्य स कोपस्त्रिदानीं कुच प्रकाशते ॥

काराबङ्गो नरः कुञ्जस्त्रते मुक्तिप्रापये ।

न मरिष्यति कूपे स नान्नाभावाद् विषत्युति ॥

अहम्ब्रह्म स्वयमेवास्मि लत्यभुः परमेश्वरः ।

मया प्रचोदिते सिन्धौ तस्य गर्जन्ति वीचयः ।

१०

११

१२

१३

१४

१५

परेशो वाहिनीनाथ इति नाम ममास्ति च ॥

मया खकीयवाचस्च तव वक्त्रे समर्पिताः ।

१६

त्वच मदीयहस्तस्य क्वायायां क्वाद्यसे मया ॥

वितनिष्ठस्यते योम स्यापयिष्ठसि च क्षितिं ।

त्वं मदीयप्रजासीति सीयोनच गदिष्ठसि ॥

हे यिष्ठालमुत्तिष्ठ प्रजाएहि प्रजाएहि ।

१७

परेशस्य कराक्षम्बे कंसे त्वं क्रोधमापिबः ।

कम्पोत्पादककंसस्यं समलं मद्यमापिबः ॥

१८

पुक्षाणां त्वद्यस्तानां नैकस्वचालने द्वामः ।

त्वसंवर्द्धितसूनूनां नैकस्वल्लभारणे ॥

१९

दुःखद्यमुपैति त्वां त्वत्कृते कल्पु शोचति ।

नाशभङ्गकुधाखङ्गैः क्षिष्ठा त्वं केन सान्त्वयसे ॥

२०

त्वतुक्ता मूर्च्छिताः सन्ति सर्वशङ्काटकेषु च ।

पतित्वा शेरते भूमौ जालबङ्गा मद्गा इव ॥

पूर्णानि परमेशस्य क्रोधपात्राणि सन्ति ते ।

पूर्णानि तावकेशस्य भर्त्वनाभाजनानि च ॥

हे दुःखार्ते विना मद्यं मत्ते स्त्रि त्वमिदं पूर्णु ॥

२१

भाषते भारतीमेतां त्वत्भुः परमेश्वरः ।

२२

खप्रजानां निमित्तचोत्तरवादीश्वरस्त्वत् ॥

कम्पोत्पादककंसं तं एहामि त्वलरादहं ।

२३

मद्यं मल्कोपकंसस्यं न प्रातव्यं त्वया पुनः ॥

अर्पयिष्ठामि तं कंसं त्वत्क्षेत्राणां करेष्वहं ।

भुग्ना भवोत्तरिष्ठाम इति तैर्भाषिते यतः ।

त्वया वर्क्षव पात्त्वानां खवपु भूमिसात् द्वात् ॥

52

पूर्व द्विपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ समाजस्थाकानं ३ रक्षायाः कथनं ७ सुसंवादप्रचारणकथनं ८ तेन सुखं
११ परिचाणं १३ छोटमर्घ भाविवाक्यम् ।

जाएहि जाएहि खोर्जः परिधत्वं च हे सिधोन् ।

१

हे पुण्यपुर्यिष्ठालम्भर खचारुभूषणं ।

अच्छिग्रत्वगपूतस्वां पुन नैव प्रवेच्यति ॥
 २ धूलिं मृग्यि यिरुशालम् उत्थायोयविशासने ।
 वन्दिकुमारि सीधेऽस्त्वं गलात् पाशान् विमोचय ॥
 ३ स्वयं परेश्वरो यस्माद् भाषते भारतीमिमां ।
 यथाकारि विनामूल्यं युद्धाकं विक्रयः पुरा ।
 परिक्रयो विना रौप्यं पुनः कारिष्यते तथा ॥
 ४ प्रभुना परमेश्वर यत एतन्निगद्यते ।
 प्रवस्तु मिसरं देशम् आदौ जग्मु र्मम प्रजाः ।
 शेषकाले त्वशूरीयैः कृतस्त्वासामुपद्रवः ॥
 ५ मम किञ्चित्त किं लभ्यम् इति ब्रूते परेश्वरः ।
 यतो देशान्तरं नीता विनामूल्यं मम प्रजाः ॥
 क्रोशन्ति शासकास्त्वासामिति ब्रूते परेश्वरः ।
 ममापि निन्द्यते नाम प्रतिघर्षं निरन्तरं ॥
 ६ मम लोकास्तो हेतोरभिज्ञास्यन्ति नाम मे ।
 मां पश्येति मयैवोचे तच्च ज्ञास्यन्ति ते तदा ॥
 ७ किं रस्यं भाति दूतस्य चरणदयमन्त्रिषु ।
 येन विज्ञाप्यते सन्धिः शुभवार्ता च दीयते ।
 परिचाणस्य संवादो नरेभस्य निवेद्यते ।
 त्वदीप्तः कुरुते राज्यमिति येनोच्यते सियोन् ॥
 ८ अयं त्वन्निश्चिणां नाद उच्चनादं प्रकुर्वतां ।
 प्रगास्यन्त्येकयोर्गे ते यतस्तैः परमेश्वरः ।
 सीयोनं पुनरागच्छन् प्रत्यक्षो लक्ष्यिष्यते ॥
 ९ हे यिरुशालमाख्याया नगर्या निर्जनालयाः ।
 कुरुतोच्चधनिं यूयम् एकयोर्गे च गायत ॥
 स्वयं परेश्वरो यस्मात् स्वप्रजाः सान्त्वयिष्यति ।
 स यिरुशालमस्यापि मुक्तिदाता भविष्यति ॥
 १० सर्वदेशीयलोकानां प्रत्यक्षं परमेश्वरः ।
 स्त्रीयपरिच्चवाङ्गच्च कार्यायोच्छादयिष्यति ॥
 तदानीं यत् परिचाणं कृतवानस्त्रीश्वरः ।
 तत् परिद्रष्ट्यते सर्वैः पृथिवीप्रान्तवासिभिः ॥
 ११ यात यात वह्नि र्यात न किञ्चित् स्पृशताशुचि ।

हे नराः परमेशस्य सामग्रीभारवाहिनः ।
 तस्या मध्याद्वहि योत् कुरुध्वच्चात्मनः शुचीन् ॥ १२
 निष्कृमः किन्तु युद्धाकं न भविष्यति सत्वरः ।
 न पलायनयुक्ता वा युद्धाद्याचा भविष्यति ॥
 यतो युद्धाकमग्रे इमे परमेशः क्रमिष्यति ।
 इस्त्रायेलो य ईशः स युद्धत्वार्थीमविष्यति ॥
 मदीयसेवकः पश्य ज्ञानाचारं करिष्यति । १३
 तस्मात् स उत्तो मान्यो इतीवोचस्य भविष्यति ॥
 नराद् विक्रतवक्त्रं तं विरूपं मर्त्येषुतः । १४
 दृष्टा तं प्रत्यनेकेषां चमलारो इभवद्यथा ॥
 तथैवानेकजातीयान् मनुष्यान् से इभिषेद्यति । १५
 रुद्रवक्त्रा भविष्यन्ति भूपाला अपि तं प्रति ॥
 तेभ्यो यत् कथितं नासीत् तत् तै वीर्द्धिष्यते यतः ।
 यस्य तै न श्रुता वाचा तच्च तैरनुभोद्यते ॥

53

प५३ त्रिपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

खोषस्य नानादुःखानि तदुःखानां फलच्च ।

अस्त्रावितवाच्चार्तायां विश्वासं को विधत्तवान् । १
 परमेशस्य बाङ्ग वर्ण कं प्रत्यभृत् प्रकाशितः ॥
 प्रारोहत् तस्य साक्षात् स यथा सुकोमलो इङ्कुरः । २
 उत्पन्नं शुष्कभूमौ वा यथा पादपमूलकं ॥
 न श्रीकृष्ण न श्रीभासीत् अस्त्रदीक्षणकर्षिका ।
 नैवासीत् तस्य सौन्दर्यम् अस्त्रीतिप्रवर्तकं ॥
 सो इवज्ञातो दृग्णामन्यो यथाभाजनमार्त्तिवित् । ३
 मुखाच्छादीव चास्त्रत्तुच्छ्रो इस्त्राभिरुद्रितः ॥
 सत्यमस्त्राकमेवार्त्तः स इष्टहीत्वावहत् स्वयं । ४
 अस्त्रदीयव्यथाभारं स चाधार्षीत् सभारवत् ॥
 निष्टहीतो मनुष्यः स ईश्वरेण विताङ्गितः ।
 अभिसन्तापितर्स्ति बोध्यो इस्त्राकमजायत् ॥
 अस्त्रदीयकुक्तव्यानां कृते स जर्जरीक्षतः । ५

अस्मदीयापराधानां कृते पिण्डोऽभवत् सः ॥
 ६ अस्मत्क्रेमप्रदा शालिस्तस्य मूर्धन्यवर्तत ।
 कषाघातैच तद्दक्षैरसमत्वास्थं प्रसिद्धति ॥
 मेधा इव वयं सर्वं आस्तु भगवान्कारिणः ।
 खकीयमार्गमेकैकः समुखोक्त्वा चावजत् ।
 अस्मत्क्वैनसाक्रान्तं तत्त्वकार्षीत् परेत्वरः ॥
 ७ दण्डभोगे च कर्त्तव्ये क्लेशस्तनोररीकृतः ।
 स सकीयमुखञ्चापि तत्र व्यावृतवान् नहि ॥
 नीयमानो वधस्यानं चुद्रमेष्टश्च र्यथा ।
 लोमच्छेत्तुः समक्षं वा नीरवा मेषिका यथा ।
 ताटगेव निजं वक्त्रं सोऽपि व्यावृतवान् नहि ॥
 ८ उपद्रवाविचाराभ्यां स वर्धं प्रत्यक्ष्यत ।
 तात्कालिकमनुव्यागां वर्णने को भवेत् चमः ॥
 जीवतां नीरुतो मध्यात् स उच्छिष्ठोऽभवद् यतः ।
 कारणं भम लोकानां पापं नियहमर्हतां ॥
 ९ दुर्जनैः सह तस्यासीत् शब्दवासो निरूपितः ।
 घनिनः किन्तु सङ्गी स मृत्योः पञ्चादजायत ॥
 तदीयाचरणं यस्माद् आसीद् दौरात्म्यवर्जितं ।
 नैवाविद्यत वा तस्य वक्त्रे काचित् प्रवच्चना ॥
 १० तं पेण्यु नियहीतुच्च परमेशस्त्वरोचयत् ।
 प्रायस्त्वित्ते ऽपराधानां तस्य प्राणैरनुष्ठिते ।
 वीक्षिष्यते स्ववंशं स दीर्घायुच्च भविष्यति ।
 परमेशस्य चाभीष्टं तल्लरेण प्रसेत्यति ॥
 ११ स्त्रीयप्राणपणाज्ञातं फलं दृष्ट्वा स तर्श्यति ।
 आत्मज्ञानप्रदानेन पुण्यप्राप्तान् करिष्यति ।
 बहूनेव मनुव्यान् स पुण्यवान् सेवको मम ।
 अपराधांश्च तेषां स वक्ष्यति स्त्रीयभारवत् ॥
 १२ अतोऽहं तं करिष्यामि महतां सहभागिनं ।
 स पराक्रमिभिः सार्जं लोमस्यांश्ची भविष्यति ॥
 कारणं मृत्युपर्यन्तं तेन प्राणव्ययः कृतः ।
 दुष्कृयाकारिणां मध्य एकः स गणितोऽभवत् ॥

बहूनां पापभारत्त्वं तोलयित्वा वह्नत् स्थयं ।
पामराणां निमित्तच्च कुरुते साध्यसाधनं ॥

54

५४ चतुःपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ अन्यदेशीयजनैः समाजस्य वर्द्धनं ११ तस्य सौन्दर्यं सुखानि च ।

हे बन्धे प्रसवाज्ञाते त्वमानन्दध्वनिं कुरु । १

गर्भेयथानभिज्ञाते उच्चैर्गाय मुदा नद ॥

सधवाया अपव्येभ्यो निर्नाथाया यतस्त्व ।

सन्त्यनेकान्यपवानीति ब्रूते परमेश्वरः ॥

स्थानं स्वकीयदूष्यस्य विश्वालीक्रियतां त्वया । २

शिविरस्य च वर्धनां सर्वा यवनिकास्त्वया ॥

मा भवेद् यथशङ्का ते सकला दूष्यरज्जवः ।

त्वया दीर्घा विधीयन्तां दृष्टास्त्वलीजिकास्त्वया ॥

यतः प्राप्यसि उडिं लं वामदक्षिणपार्श्वयोः । ३

तत्पत्ताना हरिष्वन्ति चाधिकारं विदेशिनां ।

वसतिच्च करिष्यन्ति नरशून्यपुरेषु ते ॥

मा विभीहि यतो हेतो न भविष्यसि लज्जिता ।

मा विषोद यतो हेतो न भविष्यसि वच्चिता ॥

स्वीयौवनकालस्य लज्जां लं विस्मरिष्यसि ।

वैधव्यस्यापभानच्च नैवागुच्छिन्तयिष्यसि ॥

यतो यस्तावकस्था स एवास्ति पतिस्त्व । ४

नामदेयच्च तस्यास्ति सेनाधन्तः परेश्वरः ॥

इस्वायेलः पवित्रो राट् स्थयं त्वन्मोचको इस्ति च ।

कृत्स्वभूमगुहलस्येष इत्येव ख्यायते च सः ॥

नारीमिव परिष्यक्तां मनस्तापसमन्वितां ।

यौवनात् पतिवत्रीं वा भार्यामिव निराकृतां ।

आङ्गयत् परमेश्वरस्वामिति ब्रूते परेश्वरः ॥

स्वन्यस्यायिनिमेषार्थं लं पर्यवज्यया मया ।

महाकरुणया किन्तु लं मयानुयहीयसे ॥

क्रोधाविशत् द्वौकार्यं लत्तः प्राच्छादयं मुखं ।

६

नित्यस्यायिप्रसादेनानुकम्भे त्वान्वहं पुनः ।
 भाषते भारतीमेतां मोरचकस्ते परेश्वरः ॥
 मत्साक्षादस्य दण्डान्तं नोहीयतोयविज्ञवः ।
 धरा नोहीयतोयैक्षैः पुन र्णाङ्गावयिष्यते ।
 नरेभ्यः प्रपथेनैतत् प्रत्यश्रौषभमहं यथा ॥
 तथैव प्रपयं क्षत्वा तुभ्यं प्रतिष्ठगोम्यहं ।
 न क्रोत्यामि पुनस्तुभ्यं न त्वां द्योप्यामि वा पुनः ॥

१०

विचलन्त्यचला जातु प्रक्षुभ्यन्ति च पर्वताः ।
 मदीयानुग्रहः किन्तु त्वतो न विचलिष्यति ॥
 न वा द्येमप्रतिज्ञा मे प्रद्योभिष्यति कर्हिंचित् ।
 वक्तीदं परमेशः स यत्वां समनुकम्भते ॥

११

हे दीने वात्यया क्षुब्धे सञ्ज्वनापरिवर्जिते ।
 पश्याहं प्रणिधास्यामि सिन्दूरे प्रक्षारांस्त्व ।
 नीलमणीच्च दास्यामि लदीयभित्तिसूलवत् ॥

१२

निर्माणे पद्मरामैच्च प्रासादशिखराणि ते ।
 लद्वाराणि करिष्यामि मणीन् मरोचिमालिनः ।
 तव क्षत्स्वाच्च सीमानं रमणीयोपलावतिं ॥

१३

त्वत्सन्ताना भविष्यन्ति सर्वे परेश्वित्तिः ।
 परमा च ततः शान्तिस्तस्तुतानां भविष्यति ॥
 धर्मेणैव तदानीच्च त्वं भविष्यसि सुखिरा ।

१४

दौरात्म्यादतिदूरा च न भेतव्यं त्वया यतः ।
 धासाद् दूरा यतस्तस्य त्वमगम्या भविष्यसि ॥
 पश्यारयः समेष्यन्ति मानु नाप्यन्ति सङ्गिनं ।

१५

समेताः सकलास्ते च पतिष्यन्ति कृते तव ॥

१६

अङ्गारानलमुदीज्य तत्र स्वकीयकर्मणे ।
 यः शिल्पी निर्मितीते उस्तु खृष्टवानहसेव तं ।
 तथा विनाशकच्चापि छंसार्थं खृष्टवानहं ॥

१०

निर्मितं त्वद्विरुद्धन्तु किञ्चनास्त्वं न सेत्यति ।
 विचारे लद्विपच्चा च जिङ्गा दोषीभविष्यति ॥
 परमेशस्य दासानाम् चयिकारो उयमन्ति हि ।
 पुण्यच्चेदं मया दत्तम् इति ब्रूते परेश्वरः ॥

५५ पञ्चपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ प्रत्यावर्त्तनाय पापिनामाक्षान् इर्द्धरसन्वेष्टुम् आक्षान् ५० तेन धर्मेण यत्
सुखं तस्य वर्णनच्च ।

भो भो लघातुराः सर्वे समायात जलान्तिकं ।

रौप्यहीनाः समायात भव्यं क्रोत्वा च खादत ।

मयं क्रोणोत दुष्पद्म विना रौप्यं विना पर्णं ॥

अभव्यस्य कृते यूयं कुतो रौप्यं प्रयच्छथ ।

चाटपिकारिवस्त्वर्थं कुरुध्वे च कुतः अमं ॥

मनो निधाय मदाक्षं यूयं संश्नोतुमर्हय ।

उत्तमान्येव भव्याग्नि तदानीं भव्ययिष्यथ ।

युग्मत्वाणाच्च तप्स्यन्ति मांससारस्य भोगतः ॥

यूयं समाहिता भूत्वा समायात मदन्तिकं ।

आकर्णयत तेनैव सज्जोविष्ठति वो मनः ॥

नियमच्च मया कृत्वा युग्माभिः सह शास्त्रतं ।

चवस्यभावि दायूदः कल्याणं साधयिष्यते ॥

प्रश्याहं बज्ज्वोकानां साच्चिदं तं नियुक्तवान् ।

कृतवांखच्च जातीनां नायकं विधिदायकं ॥

यां जातिं त्वं न जानासि सा समाक्षास्यते त्वया ।

या च लां नहि जानाति सा त्रोष्यति त्वदन्तिकं ॥

हेतुरस्य परेष्ट्रोऽस्ति तावकीनेश्वरः स्त्रयं ।

इत्त्वायेलः पवित्रो राट् यत्क्षवं तेन शोभितः ॥

प्रसिकाले उन्निकान्ते मृगयधं परेश्वरं ।

तस्य नैकव्यकाले च तमाक्षयत यन्तः ॥

खमार्गं दुर्जनस्यक्षा दुरात्मा खीयकल्पनाः ।

परेष्ट्रं प्रव्युपायातु सो उन्नकमिष्यते च तं ।

प्रत्यायात्वस्त्रदीप्तस्य भूरिणः स क्षमिष्यते ॥

युग्माकं कल्पना यस्तात् न सन्ति कल्पना मम ।

मन्मार्गीच्च न वो मार्गा इति व्रूते परेश्वरः ॥

भूमितः किञ्चु यत्युच्चं भावदो व्याममगङ्कं ।

मार्गा मे सन्ति युग्माकं मार्गेभ्यरुति प्रांश्ववः ।

55

युग्माकं कल्पनाभ्यच्च तत्युचा मम कल्पनाः ॥
 १० वृष्टिवारि हिमं वापि पतिला व्योमतो वथा ।
 नैव गच्छति तद् व्योम पुनर्व्वारं कदाचन ॥
 चाद्रीक्षिव्योर्वरान्तव्वीं करोवङ्गुरभूषितां ।
 वापकाय च वीजानि भोग्ने भव्यच्च यच्छति ॥
 ११ महक्षाद्विर्गतं वाक्यं ताटगेव भविष्यति ।
 निष्ठलं तत् पुनर्व्वारं नामनिष्यति मां प्रति ॥
 तत् किन्तु मामकाभीष्मृत्युं अवश्यं साधयिष्यति ।
 यत्कृते घेरितं तत्र छतार्थं भविष्यति ॥
 १२ प्रस्तास्यथ मुदा यूयं शान्तिं प्राप्यायगामिनीं ।
 युग्मदये प्रगास्यन्ति पूर्णाः सहोयपर्वतैः ।
 करतालं करिष्यन्ति त्वेचस्याः सकला द्रुमाः ॥
 १३ करुकिनस्तरोः स्थाने देवदारं प्ररोक्ष्यति ।
 गोच्छुरस्य स्फुले चापि मेन्धीष्ठच्छो जनिष्यते ॥
 एतत्र परमेष्टस्य स्फुले ख्यातिप्रवर्द्धकं ।
 अलोप्यं निव्यसंस्थायि लक्षणच्च भविष्यति ॥

56

पूर्व पट्पञ्चाशतमोऽध्यायः ।

१ धर्मकर्म कर्तुं विनयः तस्य फलं ९ अन्वरक्तकाणां भर्तुर्गच्च ।
 भाषते भारतीमेतां खयमेव परेत्वरः ।
 यूयमाचरत न्यायं कुरुत्वं धर्मसेवनं ॥
 मया निरुपितं चाणं यस्मादागत्तुमुद्यतं ।
 २ मङ्गर्मस्य प्रकाशस्य न विलम्बिष्यते चिरं ॥
 धन्यं वच्चि मनुष्यं तं कार्यमेतत् करोति यः ।
 धन्यं तं नरसन्तानं यस्तत्रासज्यते दृष्टं ॥
 यो विश्वामदिनं रक्षन् न लक्ष्यति कर्हिचित् ।
 रक्षन् स्त्रीयकारं काञ्चिन्न करोति च दुष्कृयां ॥
 ३ परमेष्टः स्वलोकेभ्यो मां एष्यत् व्यतवानिति ।
 नोच्यतां परवंशेन परमेष्टावलम्बिना ।
 पश्याहं शुष्कवृच्छोऽसीति परेणापि नोच्यतां ॥

खयं यत इदं वाक्यं भाषते परमेश्वरः । ४
 मम विश्रामवाशान् ये प्रणा रक्षन्ति यत्क्रतः ।
 ममाभीष्टे च तुष्टन्ति रक्षन्तो नियमं मम ॥
 पुच्छपुस्तीगणाच्छेष्ठम् अधिकारच्च नाम च । ५
 तेभ्यो दास्यामि मङ्गाङ्गि मत्वाचीरस्य चान्तरे ।
 अलोप्यमेव नामाहं तेभ्यो दास्यामि श्राव्यतं ॥
 परमेश्वर आसक्ता ये विदेशिकुलोद्धावाः । ६
 केवनं तस्य कुर्वन्ति परमेश्वस्य नाम्नि च ।
 येमाणमनुतिष्ठन्ति दासास्तस्य भवन्ति च ॥
 ये च विश्रामवारस्य लङ्घने साध्वसान्विताः ।
 तं पालयन्ति यत्क्रेन रक्षन्तो नियमं मम ॥
 प्रापविद्यामि तान् सर्वान् पवित्रं मम पर्वतं । ७
 करिष्यामि च तान् हृष्टान् मदीयप्रार्थनागृहे ॥
 पियं भास्यति मदेद्यां तेषां होमादियाजनं ।
 ख्यास्यते सर्वजातीनां प्रार्थनाधाम मदूहं ॥
 इच्छायेत्वा विकीर्णानां वृशां सङ्गृहकारिणा । ८
 प्रभुना परमेश्वेन वाक्यमेतत्त्रिगद्यते ।
 अधिकान् सङ्गृहीयामि तस्यैकत्रीकृतान् प्रति ॥
 सर्वे यूर्ध्वं समायात है केदारस्यजन्तवः । ९
 भद्रणार्थं समायात है सर्वे वन्यजीविनः ॥
 पालकाल्तस्य सर्वे उन्मा नहि जानन्ति किञ्चन । १०
 भान्ति ते सकलाः श्वानो मूका भधितुमक्षमाः ।
 सप्रदृशः श्रयानाच्च निद्रावस्थाभिलाषिणः ॥
 बङ्गाश्चिनस्तु ते श्वानक्षेत्रे वृसि न बुध्यते । ११
 पालकाः सकलाल्ते च न जानन्ति विवेचनां ।
 खमार्गाभिमुखो लोभाद् एकैकच्छेष्टते प्रथक् ॥
 एको ब्रूते समायात मद्यमानेष्यते मद्या । १२
 तत् पीबन्तो वयं सर्वे भविष्यामो मदोद्धताः ॥
 अद्य यथा तथा य्वो उपि पुनर्बाहं भविष्यति ।
 सुमहान् वर्णनातीत उत्सवः स भविष्यति ॥

५७ सप्तपञ्चाशतमोऽध्यायः ।

१ धार्मिकाणां लोकानां मङ्गलं ३ यिहदीयानां दुष्टा १५ नवलोकानां
रचणेष्व ।

- १ गच्छन्ति धार्मिका लोपं न चिन्तयति कोऽपि तत् ।
पुण्यवन्तोऽपनीयन्ते कोऽपोदन्तु न बुथ्यते ।
57 यद् भाव्यमङ्गलस्यामे धर्मशीलोऽपनीयते ॥
- २ श्रान्तिं यान्ति खश्यासु विआन्ता चृजुगामिनः ॥
- ३ उपतिष्ठत यूयन्तु गणिकायाः स्त्रियः सुताः ।
पारदारिकतातेन वेश्याणां जनिताः प्रजाः ॥
- ४ विरुद्धं कस्य युग्माभिः परिह्रासो विधीयते ।
विरुद्धं कस्य जिङ्गा च व्यादितास्यैः प्रसार्यते ।
किं न पापात्मजा यूयम् अन्तस्य च सूनवः ॥
- ५ अधस्तात् सकलानां हि हरिर्दीर्घपलाशिनां ।
यूयं कामेन दद्यन्ते देवानामनुरागतः ॥
व्यापादयथ यूयच्च बालकान् निम्नभृमिषु ।
विदीर्घपर्वतस्यानां कन्दराणां तलेषु चा ॥
- ६ दसीस्याः स्त्रिघपाषाणात्वदीयांशा भवन्ति हि ।
ते ते सक्षयधिकाराच्च तव हे खलसन्तते ॥
तेभ्यरूपं पेयनैवेद्यं भक्ष्यच्चापि प्रयच्छसि ।
तव तादृश आचारे तोष्युं शक्तोम्यहं कथं ॥
- ७ उच्चे प्रांशुगिरेः इड़े शश्या विस्तारिता लया ।
बलिं तत्र प्रदातुं त्वं तच्चारूढवती गिरिं ॥
- ८ पञ्चाच्छिलाकपाटाभ्यां स्त्रीयसस्थापयः सरः ।
मदन्यस्य च भोगार्थं त्वमत्याक्षो निजाम्बरं ॥
खीयश्याच्च विस्तार्य त्वं समारूढवव्यसि ।
तेभ्यः प्राप्यां भृतिज्ञाधि नियमो निश्चितख्यथा ।
- ९ समोगे प्रीयसे तेषां ततस्यानच्च न्यूनपयः ॥
तेलाक्षाभ्यगमो भूपं प्राचुर्येणाधिवासिता ।
खदूतान् प्रैषयो दूरं नरकच्चाप्यवातसः ॥
- १० आन्तापि दीर्घमार्गान्तु भग्राशास्तोति नावदः ।
नाडीमबुधथाः पाण्यावक्षान्ता चाभवस्तः ॥

कस्त्रात् सन्तप्तं भीता त्वं मृषावाक्यानि भाषसे ।

११

नानुचिन्तयसि त्वं मां न निधत्वे मनो मयि ।

किं न चिदादहं मौनी नास्ति मत्तो भयं तव ॥

अहन्तु ज्ञापयिष्यामि त्वद्भर्मस्य गुणागुणं ।

१२

त्वत्कृतानि च कर्माणि त्वं तैर्नीपकरिष्यसे ॥

कुर्वन्तीमार्त्तरावं त्वां रचेत् तद्वेवसंहतिः ।

१३

वायु नैष्यति सर्वांखान् आसस्योपइरिष्यति ॥

मान्तु यः अद्धानः स देशस्यांश्ची भविष्यति ।

पवित्रे मम शैले च सो उधिकारमवाप्यति ॥

१४

खन्यतां खन्यतां भूमिः समाना क्रियतां हृतिः ।

मज्जातीयन्तरां मार्गात् सर्वविघ्नो उपनीयतां ।

ईदृशीं भारतीं कथित् तदानीच्च गदिष्यति ॥

१५

निव्यता वसति र्यस्य पवित्र इति नाम च ।

१५

उच्चः सर्वीपरिस्थः स बाक्यमेतत् प्रभाषते ॥

जर्जस्थाने पवित्रे च निलये निवसम्यहं ।

मनुष्यस्यापि चूर्णस्य नम्नात्मनस्य सन्निधौ ॥

यतोऽहं नन्दशीलानां सञ्जीवयितुमात्मनः ।

सञ्जूर्णानाच्च चित्तानि पुन जीवयितुं यते ॥

१६

न नियं विवदिष्ये ऽहं न वा क्रोत्यामि सर्वदा ।

चात्मा प्राणाच्च मत्त्वया मूर्च्छ्युर्मत्पुरः कुतः ॥

१७

लोभादिदोषतत्त्वस्य कुञ्जा कुप्यामि संवृतः ।

खचित्तस्येष्यमार्गेण स तु याति पराङ्मुखः ॥

१८

गतिं पश्याम्यहं तस्य विधास्ये तस्य सुख्यतां ।

तं नयन् सान्त्वयिष्यामि रह तच्छोकिभिः पुनः ।

१९

शान्तिः स्यान्निकटस्थानां शान्तिः स्यादूर्वर्त्तिनां ।

एतान्युत्पादयिष्यामि वाक्फलान्योष्टयोरहं ।

२०

तस्मि स्त्रयां करिष्यामीति ब्रूते परमेश्वरः ॥

दुर्जनास्तु समुद्रस्य तुल्याः द्वुब्योर्मिमालिनः ।

शान्ततां समवासुं स न शक्नोति कथच्चन ।

उद्दिक्षयेते तरङ्गैऽस्य तस्य जग्नालकर्दमौ ॥

२१

नास्ति दुरात्मनां शान्तिरिति ब्रूते भद्रीश्वरः ॥

58

५८ अष्टपञ्चाशतमोऽध्यायः ।

१ यिहदिलोकानां कापस्य मर्त्यनस् उपवासस्य निर्णयः द धर्मकर्मणः फलं
२ विअभवारपालनस्य फलं ।

- १ दोषय व्याकुलक्षेण माकार्षीः प्रब्दसंयमं ।
तूरीघ्निवदुच्च स्त्रीयकरुद्धनिं कुरु ॥
मत्यजानामधर्मच्च तासां साक्षात् प्रकाशय ।
याकूबीयकुलायापि तस्य पापानि दर्शय ॥
- २ मामन्विच्छन्ति ते नित्यं ज्ञातुं तुष्टन्ति मत्यथान् ।
धर्माचारा यथा जातिरत्यक्तैश्चरणासना ।
ते मां पृच्छन्ति धर्माज्ञास्तुष्टन्तीशस्य सङ्गमे ॥
उपवासं यदा कुर्मस्तदा त्वं तद्व पश्यसि ।
तापवासो यदा प्राणस्तदा त्वं तद्व मन्यसे ।
एतस्य कारणं किं स्यादिति वाचं वदन्ति ते ॥
खोपवासदिने यूयम् अनुगच्छथ कौतुकं ।
अभिद्रोहं कुरुध्वे च स्त्रीयकर्मकरान् प्रति ॥
कलहं कर्तुमाकांच्य विवादच्च परस्यादं ।
पापमुच्या प्रहृत्युच्च युग्माभिः समुपोद्यते ॥
युग्माकं प्रार्थनाशब्दं ऊर्ढगामी भवेद् यथा ।
उपवासो दिने तस्मिंस्ताट्टशः क्रियते नहि ॥
- ३ प्रियो ममोपवासो यः स किमेताट्टशो भवेत् ।
नर एकं दिनं यावत् प्राणान् यत् परिताययेत् ।
नलवन्नमयन् श्रीष्ठं प्राणान् यत् परिताययेत् ।
एवः किमुपवासः स्याद् याह्वामीशस्य वा दिनं ॥
- ४ प्रियो ममोपवासो यः स किमेताट्टशो नहि ।
क्षेदनं द्रोहपाशानां मोचनं युगकीलयोः ॥
मोचयिला च युग्माभिलाडितानां विसर्जनं ।
सर्वदास्युगस्यापि भजनं प्रतखण्डशः ॥
किं नैतद् यज्ञिजाग्रस्य कुर्याः कुधार्त्तमंशिनं ।
दरिद्रांच्च जनान् भान्तान् खण्डहं यत् समानयेः ।
वीच्य नग्नमनुष्टच्च वाससा परिवेशयेः ॥
सजातीयमनुष्टाच्च साहाय्यं गोपसंहरेः ॥

अरुणोदयवत् तर्हि तव लेज उदेष्यति ।
 तदा शीघ्रं तव स्वास्थं विकसिष्यति पुष्पवत् ॥ ८
 तदा तावकपुण्यस्त्रभविष्यत्यगमिते ।
 त्वदीयेषस्य तेजस्त्र तव पार्षिमविष्यति ॥
 तदा ग्रार्थयमानं तां परेणो इनुयहीष्यति ।
 छते त्वयार्त्तनादे च सो इचास्त्रीति वदिष्यति ॥
 तव किन्तूचितं यत् त्वं स्वमध्याद् इवये युगं ।
 निन्दकाङ्गलिनिर्देशम् अधर्मस्य च भाषणं ॥ ९
 स्त्रीयचित्ते कुधार्त्ताय यदि त्वं वितर्तः स्थलं ।
 प्राणान् दुःखिमनुष्टस्य यदि त्वं परितर्पयेः ॥
 तदानीं तावकालोकस्त्रमित्वे इण्डज्ञलिष्यति ।
 मध्याङ्गस्य समानस्त्र तव ध्वानं भविष्यति ॥
 नित्यं परेष्वरस्तुभ्यं पश्यानं दर्शयिष्यति । १०
 तर्पयिष्यति प्राणांस्ते शुष्केष्वपि स्वलेपु सः ।
 अस्त्रीनि तावकीनानि सम्यक् चाप्याययिष्यति ॥
 उद्यानस्य सुसिक्षस्य सटशस्त्रं भविष्यसि ।
 यस्य न वज्रयन्द्यापत्तस्य जलाकरस्य वा ॥
 चिराद् भग्नानि धामानि निर्मास्यन्ति तव प्रजाः । ११
 अतिप्राचीनप्रासादान् त्वं पुनः स्थापयिष्यसि ॥
 भङ्गपूरक इत्येव तव नाम भविष्यति ।
 वसत्यर्थं पुराणानां पथां शोधक इत्यपि ॥
 निजपादौ निवर्त्य त्वं विश्वामवारलङ्घनात् । १२
 निजाभीष्टं न कुर्याच्चेत् पवित्रे दिवसे मम ॥
 यदि विश्वामवारस्त्र कीर्तयेः सुखदायिनं ।
 पवित्रं परमेषस्य दिनं वदेः सगौरवं ॥
 गमनं स्त्रीयमार्गेण स्वसुखस्यानुधावनं ।
 जल्यनस्त्र यरित्यज्य मन्येषा यदि तद्विनं ॥
 तुभ्यं सुखप्रदं तर्हि लप्यसे परमेष्वरं । १३
 उच्चस्यानेषु मह्यास्त्राणां वाहयिष्याम्यहं रथैः ॥
 तां त्वत्तातस्य याकूबो भोजयिष्याम्यहं भुवं ।
 यतो मुखं परेषस्य वाक्यमेतत् प्रभाषते ॥

पूर्ण ऊनषष्टितमोऽध्यायः ।

१ पापस्य कथं तस्य फलं १६ केवलेनेश्वरेण पापाद् रक्षणम् ।

२ न ज्ञात्योऽभृत् परेषांस्य हृत्यो न चातुमक्षमः ।

नाभृद् वा विकलं तस्य आचं न आतुमक्षमं ॥

३ युध्यद्वैष्णवा विद्युञ्जन्ति युध्यान् युध्याकमीश्वरात् ।

न पृष्ठोति स पापैर्वै युध्यत्तो विमुखोक्तः ॥

४ लित्तो रक्षेन हृत्यो वो युध्यदङ्गुलयोऽह्वसा ।

युध्यदोष्टो ऋषावाचौ युध्यज्ञिङ्गाघभाधिणी ॥

५ धर्मप्रचारको नास्ति नास्ति न्यायविचारकः ।

मायां सर्वे ऽवलम्बन्ते प्रभावन्ते च दुष्टां ।

६ दैराक्षयेन सगर्भमान्ते प्रसवन्ति प्रतारणां ॥

स्फोटयन्त्युरगण्डानि लूताजालं वयन्ति च ।

७ तेषामण्डानि योऽप्नाति प्राणात्यागं करोति सः ।

यचाणुं स्फोट्यते तस्य मध्यादुत्पद्यते फणी ॥

८ तेषामूतानि जालानि नोपयुक्तानि वाससे ।

न खाङ्गं वेष्टयिष्यन्ति ते खनिर्मितवस्तुभिः ॥

९ तेषां कर्माणि सर्वाणि पापकर्माणि सन्ति हि ।

दैराक्षयस्य किया तेषां हृत्योरवतिष्ठते ॥

१० सत्वरं चरणौ तेषाम् चपकाशाय धावतः ।

मुचेच रक्षपाताय भवतो द्रुतगामिनौ ॥

११ सकलाः कल्पनास्तेषां सन्ति पातककल्पनाः ।

१२ क्लेशो नाभ्रच्च विद्यते तेषां सकलवर्त्मसु ॥

१३ न चिदुः शान्तिमार्गं ते नास्ति तेषां गतौ नयः ।

१४ सन्ति तेषां वर्त्मानि वक्तीकृतानि तैः खयं ।

१५ सत्र गच्छति यः कश्चित् स शान्तिं नावगच्छति ॥

१६ शतस्मात् कारणान्त्यायोऽस्तुतो दृष्टे ऽवतिष्ठते ।

१७ अस्त्राकं सन्निधौ धर्म उपस्थातुमयारकः ॥

१८ दीप्तिं प्रतीक्षमाणेष्वस्मासु धान्तं विद्यश्यते ।

१९ प्रभां प्रतोक्ष्य चास्त्राभिं धर्म्यते हि तमिस्तके ॥

२० अन्धा यथा वयं कुञ्जं परोस्युश्यामहै तथा ।

परीस्पृश्यामहे हस्तै नेच्छोना नरा इव ॥ १०
 प्रस्तुलामस्य मध्याक्षे सन्ध्यायाः समये यथा ।
 स्थानेष्वालोकहीनेषु प्रभीता वा नरा यथा ॥
 भूकूकाच्च यथा तद्दृग्ज्ञामः सकला वयं । ११
 कपोता इव कुर्मस्य प्रोक्तजन्यं कलघ्निं ॥
 समर्तीक्ष्मामहे धर्मं स तु नैवोपतिष्ठति ।
 समर्तीक्ष्मामहे चायं तत् तु दूरे वितिष्ठते ॥ १२
 तव साक्षाद् योऽस्माकम् अपराधाः सुभूरयः ।
 साक्ष्यमस्तुद्विरुद्धास्माकं पापैच्च दीयते ॥
 अपराधा यतोऽस्माकं सक्ष्यस्तज्जानगोचरे ।
 अवबुध्यामहे सम्यक् खीयाधर्मक्रिया वयं ॥ १३
 परेण्यापराधन्ति सर्वे मिथ्या वदन्ति च ।
 सकलाच्च निवर्तन्ते अस्मदीशात् पराङ्मुखाः ।
 दौरात्म्यं सत्यमार्गाच्च भगवां कथवन्ति ते ।
 चित्तेनान्तरवाचस्य सन्धृत्य चिन्तयन्ति ते ॥ १४
 एष्टतः क्रियते न्यायो धर्मो दूरे इवतिष्ठते ।
 विचारस्य स्थले यस्मात् रग्बलन्ती भाति सत्यता ।
 समवेद्युच्च तत् स्थानं न शक्नोति यथार्थता ॥ १५
 सत्यता दुर्लभा जाता पापव्याग्री च मुष्टते ।
 तद् विलोक्य नयाभावं नामर्घीत् परमेश्वरः ॥ १६
 पुरुषः कोऽपि नास्तीति स यदा प्रसमेद्यतः ।
 मध्यस्य तदाभावाद् अभवत् स चमल्कृतः ।
 बाह्यरचान्त तस्यैव खधर्मस्तमधारयत् ॥
 एहोत्वा वर्मवद् धर्मं परिचाणं शिरस्त्वत् । १७
 स प्रतीकारवस्त्राण्यकार्षीत् खीयपरिच्छदं ।
 प्रावारम्बिव योङ्गुच्च जिगीषां पर्यधत्त सः ॥
 यस्य यादक् ज्ञया तस्मै तादक् फलं स दास्ति । १८
 कोपाग्निं स्वायश्चनुभ्यः स्वारिभ्यश्चोचितं फलं ।
 द्विपर्वग्निवासिभ्यः स दास्त्वुचितं फलं ॥
 विचसिष्यन्ति पाच्यात्याः परमेश्वर्य नासतः । १९
 सूर्यादयप्रदेशस्था भेष्यन्ति तत्त्वापतः ॥

य वृ खोतखतीतुल्यः परिपन्था क्रमिष्यति ।
 तं प्रत्याक्षमा परेणस्य घजमुत्यापर्यिष्यति ॥
 १० सायोने मुक्तिदार्तकर्त्तदानीमागमिष्यति ।
 याकूबा ये जनाः सर्वे परावत्ता अधर्मतः ।
 तेभ्यो दास्यति मुक्तिं स इति ब्रते परेश्वरः ॥
 ११ पुनर्बारमिदं वाक्यं भाषते परमेश्वरः ।
 नियमन्ते र्जनैः साङ्गे मवाकारि स ईदृशः ॥
 त्वामधिष्ठित आत्मा मे मदाचल्लन्मुखे उपिताः ।
 न भ्रंशिष्यन्ति वक्त्रात् ते न त्वदंशस्य वक्षतः ।
 न तदंशस्य वा वक्त्राद् अद्यावाध कदाचन ।
 भाषते भारतीमेतां खयमेव परेश्वरः ॥

60

६० षष्ठितमोऽध्यायः ।

१ अन्यदेशीपैर्मण्डल्या दृहिः एव सल्लकालदुःखभोगानन्तरं तस्याः सुखं ।

तमुच्चिष्ठ प्रभासख समायाति तव प्रभा ।
 प्रतापच्च परेणस्य त्वामभ्युदेतुमुद्यतः ॥
 २ अन्यकारो यतः पश्य प्रच्छादयति मेदिनीं ।
 मनुष्याः परदेशायाश्चाद्यन्ते तिमिरेण च ॥
 अभ्युदेष्यति किन्तु त्वां खयमेव परेश्वरः ।
 सम्प्रकाशिष्यते तस्य प्रतापस्वामधिष्ठितः ॥
 ३ तद्वीष्या परदेशीयाः करिष्यन्ति गमागमौ ।
 राजानस्य ब्रजिष्यन्ति त्वत्भोदयतेजसा ॥
 ४ उन्मील्य निजनेत्रे त्वं निरीक्षस्व चतुहिंशः ।
 एकत्रीभूय सर्वे ते समायान्ति त्वदन्तिकं ।
 दूरादायान्ति पुत्रास्ते पुत्र्यच्च धारिताः कट्टौ ॥
 ५ तदानीं तत् समालोक्य त्वं प्रफुल्ला भविष्यसि ।
 तवान्तःकरणं कम्यं विकाशच्च गमिष्यति ॥
 यतः सामुद्रिकैश्वर्यं त्वां प्रत्यावर्त्तयिष्यते ।
 अन्यजातीयनोक्तानां तेजस्वाच्चाश्रयिष्यति ॥
 ६ बाह्येन क्रमेलानां त्वं भविष्यस्यभिस्तुता ।

मिदियनैफयोरेव करमै द्रुतगामिभिः ॥
 शिवाख्यदेश्तः सर्वं उपस्थास्यन्ति मानवाः ।
 आनेष्यन्त च ते खण्डं तेन सार्ज्जस्व कुन्दुरं ।
 सानन्दं परमेशस्य कीर्त्यिष्यन्ति च स्तवान् ॥
 सकलाः सङ्ग्रहीष्यन्ते केदरस्या अजात्स्य । ०
 निवायोर्तीयमेष्व सेवा कारिष्यते तव ॥
 ते मयानुग्रहीष्यन्ते मम वेदां समुत्तिताः ।
 मम शोभानिवासस्व मया संशोभिष्यते ॥

मेघानां डीयमानानां समाः के प्रतिभात्यभो ।

पततां वा क्षेत्रानां स्वविटङ्गमृहं प्रति ॥

यतो मां सम्मतीक्ष्णन्ते नरा द्वीपनिवासिनः । ८

अग्नगाः सन्ति तेषाम् पीताक्षार्णिशगामिनः ।

खण्डरौप्यैः समं दूराद् आनेष्यन्तस्तवात्मजान् ॥

त्वत्भोः परमेशस्य कृते तत् खातिवर्जकं ।

इस्वायेः पवित्रो राट् त्वां संशोभितवानिति ।

तस्मै प्रमाणदच्चापि तदवश्यं भविष्यति ॥

निर्मास्यन्ति च प्राचीरं तव भिन्नकुलाद्वावाः ।

भविष्यन्ति च राजानस्तेषां त्वत्पित्रासकाः ॥

यतोऽहं निजकोपेन त्वां प्रहारितवान् यथा ।

तथा निजप्रसादेन करिष्यामि कृपां त्वयि ॥

अवस्थास्यन्ति मुक्तानि तव दाराणि सर्वदा । ११

न दिवा न विश्वायां वा रोत्यन्ते तानि कर्हिचित् ।

ऐश्वर्यं भिन्नजातीनाम् आनेतर्थं तवान्तिकं ।

तासाम् ससमारोहा आनेतव्या नरेश्वराः ॥

वा त्वां न सेवते जाति नैवद् वा सा विनक्ष्यति ।

भिन्नजातीयलोकाच्च धत्यन्ते शापवक्त्राः ॥

देवदारुणि तीधारात्माशूराच्च महीरहाः । १२

सर्वमेव लिवानोनस्तेजस्वामागमिष्यति ॥

मदीयधर्मधामस्व स्थानं शोभिष्यते ततः ।

मदीयपादयोः स्थानं मान्यं कारिष्यते मवा ।

न तास्त्वत्पीडकानां त्वामुपस्थास्यन्ति चात्मजाः । १३

- सर्वे खीयश्चिरोभित्वं स्पृष्टा तत्पादयोक्तव्यं ।
 तु भ्यं नमखस्त्रिष्ठन्ति तव गर्हणकारिणः ॥
 त्वच्च तेः परमेश्वर्य पुरीति खास्यसे तदा ।
 इस्त्वायेजः पवित्रस्य राज्ञः सीयोनमित्याप्य ॥
- १५
 अक्षा त्वं गर्हिता चासौः कोऽपि त्वयात्रजन्महि ।
 त्वां किन्त्वहं करिष्यामि निवृग्नौ श्वभाजनं ।
 पुत्रधैर्यादिवंशानां परमानन्दकारणं ॥
- १६
 भिन्नजातीयलोकानां दुर्घं चूषिष्यते त्वया ।
 भूपालानां त्वनाभ्याच्च त्वया पायिष्यते प्रयः ॥
 त्वच्च चास्यसि यत् चाता तवास्यहं परेश्वरः ।
 याकूबे बलदाताहं यच्चास्मि तव मोचकः ॥
- १७
 सुवर्णमारकूटस्य स्थानं चानेष्यते मया ।
 लोहस्य परिवर्त्तनं हौप्यमानेष्यते मया ।
 आरकूटच्च काषाणाम् आयसञ्चाझनां स्थले ॥
 अहं शान्तिखरूपांच्च विधास्ये तव पालकान् ।
 त्वयि धर्मस्त्रिष्ठन्ति नियोच्यनुप्राप्तकान् ॥
- १८
 तव देशे प्रमाधस्य वार्त्तान् श्रोष्यते पुनः ।
 न ध्वंसस्य न भड्डस्य वार्त्ता वा तव सीमनि ।
 त्वत्प्राचीरस्य नाम त्वं परिचाणं करिष्यसि ।
 नाम खगोपुराणाच्च प्रशंसति विधास्यसि ॥
- १९
 न भविष्यत्वसौ सूर्यो दीपिदाता दिवा तव ।
 न ज्योत्स्नार्थमसौ चन्द्रस्त्वां पुन दीपतिष्ठति ॥
 खयं परेश्वरः किन्तु दीपः सनातनस्त्व ।
 खयच्च तावकीनेश्चत्वं शोभा भविष्यति ॥
- २०
 नैव त्वदीयसूर्यः स पुनरस्त्वं गमिष्यति ।
 नैव त्वदीयचन्द्रो वा क्षीणतेजा भविष्यति ॥
 तव सनातनो दीपः परमेश्वर भविष्यति ।
 समाप्तानि भविष्यन्ति तव शोकदिनानि च ॥
- २१
 धार्मिकाच्च भविष्यन्ति सकलास्तावकप्रजाः ।
 अधिकारच्च देशस्य ता भोक्ष्यन्ते निरन्तरं ॥
 रोपिता मामकोद्याने पक्षवाः प्रतिभान्ति ते ।

मत्कराभ्यां कृतं कर्म मत्प्रतापप्रकाशकं ॥
 यः चोदिष्ठः स वर्द्धित्वा सहस्री सम्भविष्यति । ११
 कनिष्ठस्व पराक्रान्ता जातिरेका भविष्यति ।
 तृण्यं तत् साधयिष्यामि खकाले इहं परेश्वरः ॥

61

६१ एकषष्टितमोऽध्यायः ।

१ छोटस्य कर्मणो वर्णनं ४ तस्य फलं १० घार्जिकाणां सुखस्व ।

प्रभेः परेश्वरस्यात्मा स्वयं मामर्थितिष्ठित । १

नम्बशीलमनुष्टेषु शुभवार्त्ताप्रचारये ।

यतो ममाभिषेक स कृतवान् प्रसमेश्वरः ॥

स मां प्रेषितवान् एनाम् आज्ञां मह्यस्व दत्तवान् ।

यद्गुणां भग्नचित्तानां सम्बधीयां द्रष्टान्यहं ॥

घोषयेयस्व यन्मुक्तिं दूरदेशप्रवासिनां । २

काराबद्धनराणां च काराहारस्य मोचनं ॥

घोषयेयं परेश्वस्य प्रसादावहवत्सरं ।

चम्मदीयेश्वरस्यापि प्रतीकारदिनं तथा ।

सान्त्वयेयस्व यत् सर्वान् नरान् शोकार्त्तमानसान् ॥

सीयोनि ये च शोकार्त्तान् कुर्यामुपशोभितान् । ३

वितरेयस्व यत् तेभ्यो भृषणं भस्मनः स्थले ।

शोकस्य परिवर्त्तनं तेलम् आनन्दस्थाचकं ।

विषसास्यात्मनः स्याने स्तवरूपं परिच्छदं ॥

तेषां नाम च यत् कुर्यां धर्मरूपद्रूमा इति ।

प्रसमेश्वर्य चोद्यानं तत्प्रतापप्रकाशकं ॥

निर्मास्यन्ति पूनर्बारं चिरञ्जस्तग्नहाणि ते । ४

उत्सवानि च धामानि स्यापविष्यन्ति पूर्ववत् ॥

तैर्नवीनीकरिष्यन्ते पतितानि पूराणपि ।

यान्युच्छिन्नानि विद्यन्ते पितापितामहावधि ॥

तिष्ठन्तस्वारयिष्यन्ति युद्धमेषान् विदेशिनः । ५

शस्यक्तेषु युद्धाकं गोस्तनीवाटिकासु च ।

भविष्यन्त्यन्यवंशोया जना युश्मत्क्षमीबलाः ॥

१ ख्यास्यभे च तदा यूयं परमेश्वस्य याजकाः ।
 अस्मदीश्वर्य दासेया इति नाम च प्राप्यथ ॥
 ऐश्वर्यमन्यजातोनां युधाभिः परिभोच्यते ।
 तासां विनिमयाद् यूयं तासां प्राप्यथ गौरवं ॥
 ० यूयं प्राप्यथ लज्जायाः स्थाने द्विगुणमङ्गलं ।
 नराः पृथ्वमवज्ञाता हर्षिष्यन्ति निजश्रिया ॥
 यतः स्वकीयदेशो तै द्विगुणाशो उधिभोच्यते ।
 चानन्दस्य वृणां तंषां निवस्यायी भविष्यति ॥
 ५ यतो न्यायविचारे इहं समीये परमेश्वरः ।
 द्विहाद् धनापहारञ्च गर्हितो मन्यते मया ॥
 दास्यामि मत्यजाभो इहं व्याघ्रं पास्तोषिकं ।
 ९ नियमञ्च करिष्यामि ताभिः सार्जं सदा स्थिरं ॥
 तासां वंशो इन्यजातोनां मध्ये चातो भविष्यति ।
 नानादेशीयलोकानां मध्ये तेवाञ्च सन्ततिः ॥
 तान् नरान् वीच्य सर्वैरञ्च निच्छिव्येदं गदिष्यते ।
 चसावेवान्ति वंशः स व्याप्तिःप्राप्तः परेश्वरात् ॥
 १० करिष्याम्यहमावन्दं परमं परमेश्वरे ।
 समवाप्यति चोक्तासं मदीयत्वा मदीश्वरे ॥
 यतः स व्याघ्रवस्त्राणि स्वयं मां पर्यथापयत् ।
 स्वयं पर्यविवेष्यन्मां धर्मपरिच्छदेन च ॥
 वरं विवाहयोग्येन वेवेण भृषितं यथा ।
 अलङ्कारसमूहेन कन्यां वा शोभितां यथा ॥
 ११ यतो निजाङ्कुरान् भूमिः सत उत्यादयेत् यथा ।
 क्रिंवा रोपितवीजानि यथोद्यानं प्ररोहयेत् ॥
 प्रभुना परमेश्वेन साक्षात् सर्वविदेशिनां ।
 धर्मनिष्ठा प्रशंसा च तथा प्ररोहयिष्यते ॥

62

६३ द्विष्टित्मोऽध्यायः ।

१ समाजं प्रति भविष्यदक्षः प्रार्थनं इतद्रचकाणां योग्यकर्त्त्वे वर्णनम् ।

अनुरोधेन स्त्रीयोनो नाहं स्वास्यामि नीरवः ।

नाहं मौनो भविष्यामि निमित्तं यिरुशालमः ॥
 यतो धर्मोदयं तस्या आकाङ्गामि द्युतेः समं ।
 परिचाणोदयज्ञामि तस्या उच्चलदीपवत् ॥
 १
 तदानीमन्यदेशीयै धर्मो वीक्षिष्यते तव ।
 सकलैश्च महीपालै इक्ष्यते तव गौरवं ।
 सवक्षेण परेष्ठा यत् स्वयमुच्चारयिष्यति ।
 ताटशं नूतनं नाम लप्यते च तदा तथा ॥
 २
 परेष्ठस्य करे चाक्ष मुकुटं त्वं भविष्यसि ।
 स्वदीयेष्ठस्य हस्ते च किरीटो राज्यसूचकः ॥
 ३
 नैव त्वाच्च परिवक्तां वदिष्यन्ति नराः पुनः ।
 न एनम्तव भूमिं वा ते गदिष्यन्ति निर्जनां ॥
 ४
 ख्यास्यसे तनु हिप्सीवार्थतो मत्तुष्टिभाजनं ।
 स्वास्यते तव भूमिच्च वियूलार्थाद् विवाहिता ॥
 ५
 यतस्वं परमेष्ठस्य तुष्टिपाचं भविष्यसि ।
 तावकीना च या भूमिः सध्वा सा भविष्यति ॥
 ६
 त्वामुदक्ष्यन्ति पुत्रास्ते कुमारौ तरुणो यथा ।
 याटशेन च कन्यायां वरो हर्षेण हृष्यति ।
 ७
 ताटशेन स्वदीयेषः परिहर्षिष्यति लघि ॥
 तत्वाचीर्णे यिरुशालम् नियुक्ता रक्षका मया ।
 ८
 न दिवा ते न रात्रौ वा मौनोभवन्ति कर्हिचित् ॥
 बोधकराः परेष्ठस्य यूयं मैव प्रशास्यत ॥
 स च यावत् स्थिरोक्त्वं न कुर्याद् यिरुशालम् ।
 ९
 मेदिन्यां संस्तुतां तावत् तस्मै मा दत्त विअम् ॥
 स्वीशदक्षिणहस्तेन प्रबलेन च बाङ्गना ।
 प्रवश्चैषीत् शपित्वेदं स्वयमेव परेष्ठरः ॥
 १०
 त्वद्वैषिष्ठो न दास्यामि त्वच्छस्यं भव्यवत् पुनः ।
 न वा तच्चमजं मद्यं पास्यन्त्यपरवंशजाः ॥
 ११
 तच्छस्यं यै नरैश्चिन्नं तैरेव भक्षयिष्यते ।
 तत्कते परमेष्ठस्य प्रशंसा च करिष्यते ॥
 १२
 यै नरैः सङ्गृहीतानि द्राक्षापलानि चाभवन् ।
 ते पास्यन्ति रसं तेषां पवित्रेष्वङ्गनेषु मे ॥

१० यूर्यं गापुरमध्यन प्रगच्छत प्रगच्छत ।
प्रजानां गमनार्थच्च निर्विज्ञं कुरुतायनं ॥
विविर्मात विनिर्मात सार्गं प्रस्तरवर्जितं ।
लोकानां शिरसामूर्ढं उत्थापयत च ध्वजं ॥

११ परेषः आवयवेतद् वचो भूप्रान्तवासिनः ।
यूर्यं कन्यां सियोनाख्यां वार्तां ज्ञापयते हर्षी ॥
वसौ पश्य समायाति लत्परिचाणकारकः ।
पश्य तस्य भृतिश्वापि सहिता तेन वर्तते ।
तथा अमफलं तस्य विदते तस्य समुखे ॥

१२ पुण्यवंशः परेषस्य परिक्रीतनरा इति ।
नामधेयं मनुष्यैच्च त्वच्जनेभ्यः प्रदास्यते ।
अन्विष्टा ख्यास्यसे च त्वम् असन्त्यक्ता पुरीति च ॥

63

६३ चिष्ठितमोऽध्यायः ।

१ छोषस्य जयवर्णं उ समाजं प्रति इया १५ तस्मिन् स्त्रीयसोकानां
श्रिरणागतलच्च ।

२ कोऽसावागच्छतीदेमाद् वसाते रञ्जिताम्बरः ।
परिच्छदेन तेजस्वी महाशक्त्या च सत्त्वरः ।
आयामि धर्मवक्ताहृं परिचाण्ये च सक्तमः ॥

३ कुतस्त्वदसनं रक्तं कुतो वा लत्परिच्छदः ।
भाति वस्त्रं मनुष्यस्य द्राक्षामर्दनकारिणः ॥

४ द्राक्षाकूपे ऽहमेकाकी द्राक्षाफलान्यमर्दयं ।
लोकानां मध्य एको ऽपि मत्सहायोऽभवद्वहि ॥

५ तदाकार्षमहृं तेषां स्त्रीयक्रोधिन मर्दनं ।
स्त्रीयप्रचण्डकोयेन पादाभ्यां तान् व्यचूर्णयं ॥

६ ततो मामकवस्त्रेषु तेषां प्रोदपतदसः ।
कलङ्गितमकार्षस्थाहृं छत्त्वं खपरिच्छदं ॥

७ दिवसः प्रतिकारस्य मयानुचिन्तितो यतः ।
मत्परिच्रीतलोकानां वर्षस्थाभूदुपस्थितः ॥

८ मय्यवलोकमाने तु कोऽपि नोपकरोद् यदा ।

आचर्यं मन्त्रमाने च धारकः को ऽपि नाभवत् ।

तदा मद्वाज्ञरचास्तु मल्कोपो मामधारयत् ॥

क्रोधाविष्टः स्वपादाभ्यां तान् जनांस्य अमर्दयं ।

स्वकीयकोपमद्यच्च भूरिश्चानपाययं ।

भूतलस्योपरिष्ठाच्च तेषां प्राप्तावयं रसं ॥

अस्मानुदिश्य यत् सर्वं कृतवान् परमेश्वरः ।

इस्वायेलीयवंशे च यामकार्षीन्महाक्षपां ॥

अहं तदोग्यरूपेण परेशस्य हितक्रियाः ।

परेशस्य गुणानाच्च स्त्वं स्मारयितुं यते ।

स्वकृपां भूरिप्रीतिच्च तानुदिश्य स आचरत् ॥

आह च मज्जना एते सन्ताना अप्रवच्चकाः ।

स परिचाणकर्त्ता च तेषां ततो ऽभवत् सर्वं ॥

तेषां सकलदुःखं स निजदुःखमन्यत ।

तस्य श्रीमुखरूपस्य दूतो ऽचास्तु च तान् स्वयं ॥

स्वीयप्रीत्यनुकम्पाभ्यां पर्यक्तैषीत् स्वयच्च तान् ।

तानुत्तोल्य च प्राकाले भारवत् सर्वदावहत् ॥

द्वोहं कृत्वा तु तैस्तस्य पवित्रात्मनि बाधिते ।

सो ऽपावृत्तो ऽभवद् देखी स्वयच्चाशुद्ध तैः सह ॥

प्राकालं मूससञ्चापि सूत्वाज्ञस्तत्प्रजास्तदा ।

येनोऽग्रुताः समुद्रात् ते मैथरक्षी च कुत्र सः ।

तच्चित्ते स्वपवित्रात्मा येन न्यधायि कुत्र सः ॥

मूससो दक्षहस्तेन स तान् अचालयज्जनान् ।

महाप्रतापयुक्तेन स्वकीयबाज्ञना यथा ॥

अनन्तकालसंस्थायि तस्य नाम च यद् भवेत् ।

तदर्थं समुखे तेषां अभिदत् सागरं दिधा ॥

स्थानैरतीव गम्भीरैः स तदा तानजीगमत् ।

यथाच्चः प्रान्तरे धावन् तथा ते ऽप्यस्तुलन्नहि ॥

गावो यथावरोहन्तो निम्बभूमिं प्रयान्ति वा ।

चात्मना परमेशस्य ते शान्ता अभवन्त्यथा ।

इत्यं स्वीयप्रजा नीत्वा त्वं स्वनाम अशोभयः ॥

त्वं स्वर्गात् कुरु दक्षप्रातं तस्मात् स्ववस्तिस्थलात् ।

शेभायुक्तात् पविचाच्च कुरुत्वाद्धो इवलोकनं ॥
 कुच गतस्त्वेद्योगः कुच वा त्वत्तराक्रमः ।
 अस्मत्तस्त्वदनुक्रोश्य स्वतस्त्वेह स्थापसंहृतः ॥
 १३ पितास्माकं त्वमेवासीब्राह्मीस्मान् न वेत्ति हि ।
 इस्तायेलपि नैवास्मान् विजानाति स्ववंश्ववत् ॥
 हे परेष्ठ त्वमेवासि पितास्माकं न चेतरः ।
 अस्माकं मुक्तिदातेति प्राकालादस्ति नाम ते ॥
 १४ कुतस्त्वं भवत्येऽस्मान् स्वमार्गभ्यः परेश्वर ।
 गाढचित्तांश्च कृत्वास्मान् स्वभयाद् भवंश्वये: कुतः ॥
 अनुरोधात् स्वदासामां त्वं प्रव्यागमनं कुरु ।
 तवाधिकाररूपाणां वंशानामनुरोधतः ॥
 १५ पविचास्त्वज्जना आसन् स्वल्पकालं प्रतापिनः ।
 मर्द्यन्त्यरथो इस्माकं पादाभ्यां धर्मधाम ते ॥
 १६ वयं तवैव प्राकालात् ते त्वया नहि परिलिपिः ।
 न कदाचन वा तेषु तव नामान्वकीर्त्यतः ॥

64

६४ चतुःषष्ठितमेाऽध्यायः ।

समाजस्य प्रार्थनं विलापकथनम् ।

१ अहं काङ्गाभियद् योम त्वं भित्त्वावत्तेः स्वय ।
 २ पर्वतास्त्व साक्षाच्च विच्छवेद्य ऋवीकृताः ॥
 ३ लण्डाही यथा वक्तिः किंवाम्बूत्सेचकानलः ।
 ४ तथा त्वद्वामध्येयं यत् प्रकाशेत तवादिषु ।
 ५ अत्यदेशीयलोकाच्च प्रकम्पेरं स्वदयतः ॥
 ६ तथि भोमक्रियाः कर्तुम् अस्माभिर्न प्रतीक्षिताः ।
 ७ अवरुद्धे ऋवीभूताः शैलास्त्वत्समुखे इक्षरन् ॥
 ८ हे ईश्वर वर्जयित्वा त्वां नाश्रायनादिकालतः ।
 ९ नोपालभ्मि च कर्णेन न प्रादर्श्मि च चक्षुषा ।
 १० तत् सर्वं यत् स्वभक्तास्य द्वाते त्वं साधयिष्यसि ॥
 ११ मिलसे तेन सार्ज्जे त्वं यो हृष्टो धर्ममाचरेत् ।
 १२ तव मार्गेषु ये च त्वाम् अनुस्मरन्ति तैः सह ॥

पश्य क्रोधमकार्षीरुवं वयं पापमकार्षी च ।
चिरादेषा दण्डसाकं चाणं लिप्तामहे ततः ॥ ६
असुचिना मनुष्येण समानाः सकला वयं ।
अस्माकं पुण्यपुञ्जस्व कर्पटो मलदूषितः ॥
सञ्चातास्व वयं जीर्णाः प्रत्याखीव पलाशिनः ।
वायुनेव खपेन वयच्चापक्रियामहे ॥
त्वद्वाग्ना प्रार्थनाकाशी जनः को उपि न विद्यते ।
त्वाच्चावज्ञितुं को उपि जनः प्रोत्सहते नहि ॥ ७
खकीयाननमस्तो यतः प्रच्छाद्यते त्वया ।
अस्मान् पापस्य तापेन त्वं विलीनीकरोषि च ॥
अस्माकं त्वमेवासि पिता हे परमेश्वर ।
मृदृ वयं कुम्भकाररुवं वयं त्वलरनिर्मिताः ॥
मा भवास्मभ्यमत्यन्तं क्रुद्धो हे परमेश्वर ।
अस्माकमपराधच्च मानुसर निरन्तरं ।
सदयः कुरु द्वक्पातं वयं सर्वे तव प्रजाः ॥ ८
पवित्रास्त्व याः पुर्यस्ताः सञ्चाता वनोपमाः ।
अरण्यमभवत् सीयोन् यिरुश्शालम् मरुस्यलं ॥
यत्र त्वामपश्यसंस्व पूर्वमस्तितिमहाः । ९
धर्मधाम तदस्माकं रम्यं निर्दग्धमग्निना ।
अस्माकं प्रियवस्तूनि सर्वाणि धंसितानि च ॥
त्वं किं च्छमिष्यसे शान्त इदं हे परमेश्वर । १०
मौनीभूय खयं वासान् अत्यन्तं व्यथिष्यसि ॥ ११

65

६५ पञ्चपृष्ठितमोऽध्यायः ।

१ अव्यदेशीयानां प्राच्यात्वं यिह दीयानामयाच्यात्वं च अवशिष्टोकानां रक्षणं
११ दुष्क्षोकानां शास्त्रः ११ धार्मिकाणां सुखच्च ।

यै र्मनुष्यै न दयो उहं ते मया प्रतिभाषिताः । १
यै जनै नैहमन्विष्टसे ममोद्देशमाप्नुवन् ॥
मम नाम्ना च विख्याता या जातिरभवन्नहि ।
नामहं प्रोक्तवानेतत् पश्य मां पश्य मामिति ॥

- १ कृत्वं किन्तु दिनं यावत् कर्तौ विस्तारितैः मया ।
प्रजापुञ्जं प्रति भान्तम् एतानेव नरान् प्रति ।
ये पथा यान्त्यभद्रेण स्वसङ्कल्पानुगामिनः ॥
- २ निव्यमेव मनुष्यास्ते साक्षात् प्रकोपयन्ति मां ।
उद्यानेषु यजन्ते ते धूपायन्तीश्चकासु च ॥
- ३ ते वसन्ति इमश्चानेषु रात्रौ सन्ति गुहासु च ।
श्रूकरमांसमञ्चन्ति दृणासूपच्च विभृति ॥
- ४ ते वदन्त एथक् तिष्ठ पवित्रोऽस्मि न मां स्पृश ।
म ब्राह्मायामिमि धूमो वक्त्रं वीर्यं निव्यमुज्ज्वलः ॥
- ५ तत् पश्चालेखि मत्साक्षात्त्राहं स्थास्यामि नोरवः ।
फलं किन्तु प्रदास्यामि तेषां दास्यामि वक्षसि ॥
- ६ धूपमञ्जिषु प्रज्वाल्य मां शैलेषु विनिन्द्य च ।
यद्यदेवापराञ्च तैर्यच्च तेषां पितामहैः ॥
- ७ फलं तस्य प्रदास्यामि कर्म तेषां पुरातनं ।
परिमाय फलं तस्य तेषां दास्यामि वक्षसि ॥
- ८ मुनर्बारमिदं वाक्यं भाषते परमेश्वरः ।
द्राक्षामध्ये रसे दृष्टे द्राक्षां भैव विनाशय ।
यतः सा शुभयुक्तेति मनुष्यैरुच्यते यथा ॥
- ९ तथा हृं स्वीयदासानां करिष्याम्यनुरोधतः ।
नैवाहं साधयिष्यामि साकस्यस्य विज्ञापनं ॥
- १० याकूबो मध्यतो वंशो मया चोत्यादयिष्यते ।
यिङ्गदा मध्यतस्यैको मद्रिरीणामधीश्वरः ॥
- ११ मद्भूमिच्छाधिभोच्यन्ते लोका ममाभिरोचिताः ।
तत्र गत्वा करिष्यन्ति वसतिं मम सेवकाः ॥
- १२ शारोण्यं मेष्यूथानां सुखस्यानं भविष्यति ।
आखोराख्या समा भमिः शयनीयस्यलं गवां ।
निमित्तं मम लोकानां मदन्वेषणकारिणां ॥
- १३ इदं गदामि युश्मांस्तु परेष्यागिनो जनाः ।
युष्माभिरेव विस्तृत्य पवित्रं मम पर्वतं ॥
- कृते गदाख्यदेवस्यायोज्यते भोजनास्तनं ।
मिनिदेवस्य कंसस्य पानीयेन प्रपूर्यते ॥

दातव्यानसये युग्मान् गणयिव्याम्यहं ततः । ११
 सर्वे यद्यच्च हत्यायै न तप्तीर्षा भविष्यथ ॥
 यतः कृते मयाङ्गाने नादङ्कं यूयमुत्तरं ।
 गदिते च मया वाके यूयं न श्रोतुमैक्षत ॥
 मद्वृष्ट्यौ कुत्सितं यद्यत् तत् तद् यूयमकार्षं च ।
 यत्त्राहच्च न तुष्यामि तद् युग्माभिररोचत ॥ १२
 एतस्मात् कारणादेतत् प्रभु वैक्ति परेश्वरः ।
 मम दासा अशिष्यन्ति यूयन्तु प्राप्यथ चुधां ॥
 मम दासाच्च पास्यन्ति यूयं वृणामवाप्यथ ।
 हर्षिष्यन्ति च मदासा यूयं लज्जामवाप्यथ ॥ १३
 पश्य प्रपुज्जचिन्तत्वाद् गास्यन्ति सेवका मम ।
 यूयं किन्तु मनस्तापाद् आर्त्तनादं करिष्यथ ।
 उच्चैरत्साहभङ्गाच्च विलापं प्रकरिष्यथ ॥
 मम रोचितलोकेषु युग्माभि र्मरणात् परं । १४
 श्रापोदाहारवत् त्यक्तं स्वीयनामार्पयिष्यते ॥
 प्रभुः परेश्वरो यस्मात् स्वयं युग्मान् हनिष्यति ।
 नामधेयं स्वदासानाम् अन्यच्चैकं करिष्यति ॥
 एथिवां तेन यः कञ्चित् प्रार्थयिष्यत आश्रिष्वं । १५
 सत्येश्वरस्य नाम्ना स प्रार्थयिष्यत आश्रिष्वं ॥
 एथिवां यो मनुष्यस्य शृण्यं प्रकरिष्यति ।
 सत्येश्वरस्य नाम्नैव शृण्यं स करिष्यति ॥
 प्राक्तनव्यसनानाच्च स्थास्यति स्मरणं नहि ।
 यतः प्रच्छादयिष्यन्ते मया तानि स्वट्ठितः ॥
 नवद्यां नवभूमिष्व पश्य स्वच्छाम्यहं तदा । १०
 प्राक्तालः स्वरणाङ्गुसो नैवानुचिन्तयिष्यते ॥
 मया यत् स्वच्छते यूयं सर्वे तस्मिन् प्रहृष्यत । ११
 यावदनन्तकालच्च तत्त्वानन्दं प्रगच्छत ॥
 यतः स्वच्छाम्यहं पश्यानन्ददां यिरुप्तालभं ।
 तत्रिवासिप्रजापुञ्जं करिष्यामि च हर्षदं ॥
 आनन्दं समवाप्यामि परमं यिरुप्तालमि । १२
 मामकीनप्रजापुञ्जे मम हर्षो जनिष्यते ।

१०

क्रन्दनमार्त्तनादो वा तत्र न श्रोत्यते पुनः ॥
नैवापनेष्टते तस्मात् स्थानात् कोऽपि मृतः शिशुः ।

११

नासमूर्णवयस्को वा कोऽपि वृद्धोऽपनेष्टते ॥
शतवर्षवयस्कस्तु बालस्तत्र मरिष्यति ।
शतवर्षवयस्कस्य पापी शतो भविष्यति ॥

१२

ये निर्मास्तु निवासनि सन्निवत्यन्ति तत्र ते ।
ये चोद्यानं करिष्यन्ति भोव्यन्ते तत्फलानि ते ॥
कृते तै गृहनिर्माणे नापरस्तत्र वत्यति ।
द्राक्षोद्याने छते तैस्य नान्यः फलानि भोव्यते ।

१३

दीर्घायुधो भविष्यन्ति पादपा इव मञ्जनाः ।
निजहस्तहतं वस्तु न रै र्ममाभिरोचितैः ।
जीर्णताप्राप्तिपर्यन्तं नित्यमेव प्रयोक्षते ॥
न वृथा ते अभिष्यन्ति न प्रसोष्यन्ति चापदे ।

१४

यतः स्वकीयसन्तानैः पुत्रपौत्रादिभिः सह ।
ते भविष्यन्ति वंशः स आश्चिप्राप्तः परेश्वरात् ॥

१५

तेभ्यस्य प्रार्थनात् पूर्वे प्रदास्याम्हमुत्तरं ।
उपश्रोष्याम्यहं तेषाम् असमाप्तवचांस्यपि ॥
दृको मेषस्य वत्सस्य तदैकत्र चरिष्यतः ।
तदा गौरिव सिंहोऽपि यलालाश्री भविष्यति ।
विधाननस्य भव्यते तदा धूलि र्भविष्यति ॥
कृतस्य मम पवित्रादौ न हिंसां न विनाशनं ।
कस्यचित् ते करिष्यन्तीति ब्रूते परमेश्वरः ॥

66

६६ पट्टषट्टितमोऽध्यायः ।

१ परमेश्वरीयानुग्रहकथनं ३ कपटिनः प्रति तिरकरणं ५ नघलोकानां
सान्तवं ० समाजस्य दृष्टिः सुखस्त्र १५ दुष्टलोकानां विनाशनम् ।

१

भाषते भारतीमेनां स्वयमेव परमेश्वरः ।
मम सिंहासनं खर्गो मम पादासनस्य भूः ॥
युधाभि र्मल्यूते कुत्र विनिर्मायिष्यते गृह्णं ।
मदिश्रामार्थकं स्थानं कुत्र वा समवाप्यते ॥

मामकीनेन हस्तेन सर्वमेतदसर्जि हि ।

९

इत्यच्च सर्वमुत्येदे वक्तीरं परमेष्वरः ॥

नमश्शोलस्तु चूर्णत्वा सकम्भो वचनान्मम ।

यो मनुष्यस्तमुहिष्य करिष्याम्यवलोकनं ॥

वष उत्पृज्यते येन मनुष्यस्तेन हन्ते ।

१०

मेषच्च छ्रयते येन शुनः करणं भनक्ति सः ॥

कच्चिद् ददाति नैवेद्यं दूषितं शौकरास्त्वा ।

कच्चिद् दहति धूपच्च मृषादेवच्च वन्दते ॥

तेषां स्वाभीष्टमार्गास्तु यथा तैरभिरोचिताः ।

षष्ठेषु खेद्यदेवेषु मनस्तेषाच्च तुष्यते ॥

आशाभङ्गस्तथा तेषां मयाभिरोचयिष्यते ।

११

यत् सन्तासकरं तेषां प्रापयिष्यामि तच्च तान् ॥

यतः कृते मयाक्रान उत्तरं कोऽपि नाददात् ।

भाषमाणे मया ते च श्रोतुसासन्ननिच्छवः ॥

कुत्सितं यत्तु मदृशौ ते तदेव समाचरन् ।

यत्र चाहं न तुष्यामि ते तदेवाभिरोचयन् ॥

हे नराः परमेष्ट्य वाक्यात् कम्पसमन्विताः ।

१२

एतत् तस्य वचो यूयम् आकर्णयितुमर्हथ ॥

युग्माकं भातरो युग्मान् मदीयनामकारणात् ।

द्विषन्तो दवयन्तच्च मान्यमाङ्गः परेष्वरं ॥

युग्माकमेव हर्षार्थं स प्रदास्यति दर्शनं ।

तेषां किन्तु मनुष्याणां महालज्जा भविष्यति ॥

१३

नगरात् क्षीभजो नादो नादस्योदेति मन्दिरात् ।

परमेष्ट्य नादः स खारिभः फलदायिनः ॥

प्रसवार्त्तिसप्राप्तायाः सीयोनः प्रसवोऽभवत् ।

१४

चबुद्धा गर्भसन्तापम् अभवत् सा च पुच्छिष्यो ॥

केनैताटप्रश्नमआवि केनैटप्रश्नमदर्शि वा ।

जनपूर्णः प्रदेषः किम् एकदिने प्रसूयते ॥

किं वा कृतस्तः प्रजापुञ्ज एकजन्मनि जायते ।

गतगर्भव्यथा पश्य सपुत्रान् प्राप्तवत् सियोन् ॥

किं मया योनिमुहाच्च जन्म न साधयिष्यते ।

१५

भाषते भारतीमेनां खयमेव परेश्वरः ॥
 आनीय प्रसवावस्थां गव्यम् किं रोत्यते मया ।
 भाषते भारतीमेनां तावकीनेश्वरः खयं ॥
 १० यिरुशालमि ये सर्वे प्रीयन्ते वच्चि तान् नरान् ।
 आनन्दत तथा सार्ज्जं गार्नं कुरुत तामधि ॥
 तस्याः क्वते च यावन्तः सन्ति शोकपरिष्टुताः ।
 तान् ब्रवीमि तथा सार्ज्जं यूयमतीव हृष्यत ॥
 ११ य तस्तासान्त्वनस्तन्यं पीत्वा वृत्तिमवाप्यथ ।
 पदो निष्पीड्य तस्याच्च शोभायूर्यक्षनद्वयात् ।
 युश्माभिः सुखमोगो ह्वि परमः परिलक्ष्यते ॥
 १२ यतो हेतोरिमां वार्णीं भाषते परमेश्वरः ।
 तां प्रति वर्त्तयिष्यामि शान्तिं चोत्स्ततीमिव ।
 विदेश्चिनां प्रतापच्च धारावाहिनदीमिव ॥
 स्तन्यं पास्यथ यूयच्च वच्यध्वे च कटिस्थले ।
 जङ्घयोरुपरि प्रीत्या लालिताच्च भविष्यथ ॥
 १३ सान्त्वयिष्याम्यहं युश्मान् पुरुषं जननी यथा ।
 यिरुशालमि युश्माकं सान्त्वना च प्रसेत्यति ॥
 १४ तां समालोक्य यूयच्च हृष्टचित्ता भविष्यथ ।
 अस्थीनि वः सतेजांसि भविष्यन्ति च शृण्वत् ॥
 परमेश्च वृत्तिमवाप्य खदासानां सहायवत् ।
 ज्ञास्यते तस्य कापच्च खण्डाचूणां विपक्षवत् ॥
 १५ आयास्यति यतः पश्य परेश्चो वक्षिना वृतः ।
 रथास्तस्य भविष्यन्ति समानाच्चकवायुना ॥
 निजकोपं स तापेन छतकार्यं करिष्यति ।
 सफलं खतिरस्कारम् उज्ज्वलक्रोधवक्षिना ॥
 १६ विचारमनलेनैव परमेशः करिष्यति ।
 सर्वैच्च प्राणिभिः सार्ज्जम् च्छिना विवदिष्यते ।
 बहवस्य भविष्यन्ति परेश्च वृत्ता नराः ॥
 १७ मूत्रीभूय शुचीभूयोपवनान्याश्रयन्ति ये ।
 मध्यवर्त्तिं एकस्य पञ्चात् पञ्चाद् ब्रजन्ति च ॥
 शौकरमांसभोक्तारो दृष्ट्यकोटेन्दुराश्चिनः ।

- युगपत् ते विनंद्यन्ति वक्तीदं परमेश्वरः ॥
अहमेव क्रियास्तेषां सङ्कल्पांच्च प्रदृशवान् ॥ १८
सर्वदेशीयत्वोकानां सर्वभाषाप्रभाषिणां ॥
सङ्क्रहायोपयुक्तच्च समयः समुपस्थितः ।
तैर्मनुष्टैः समागत्य महिमा द्रव्यते मम ॥
तेषां मध्ये ततो इहच्च स्यापयिष्यामि लक्षणं । १९
तेषाच्च रक्षितान् कांच्चित् प्रेषयिष्यामि द्रूतवत् ॥
तापर्शीशं प्रति पूलच्च लूदीयांच्च धनुर्धरान् ।
तूबलं चवनच्चापि लोकान् विदेशिनः प्रति ॥
द्वीपान् प्रति सुदूरांच्च येषां निवासिभिर्नरैः ।
नैवाश्रावि मम खाति नादर्शं महिमा मम ।
महिमा मम तैस्तत्र विदेशे कीर्तयिष्यते ॥
सर्वविदेशिनां मध्याद् युद्धाकं भातरस्तदा । २०
अश्च रथैः शिरखाभिरश्वतरैः क्रमेनकैः ।
पुनरानायथिष्यन्ते पवित्रं मम पर्वतं ।
यिरुशालम्पुरीच्चापि परेशायोपहारवत् ॥
इस्तायेलीयसन्तानैः परमेश्वस्य मन्दिरं ।
शुचिप्राचेषु नैवेदं यथैवानीयते तथा ।
भाषते भारतीमेनां खयमेव परेश्वरः ॥
नियोक्तुं याजकले इहं लौकीयानां पदे उपि च । २१
तेषां कांच्चिद् यहीष्यामीति ब्रूते परमेश्वरः ॥
मत्स्वरुप्या नवीना द्यु नवीना भूच्च यादृशं । २२
मत्साक्षात् स्यास्यतो निर्वा वक्तीदं परमेश्वरः ।
वंशो नाम च युद्धाकं तादृशं स्यास्यतः सदा ॥
तदानीं प्रतिमासच्च प्रतिविश्रामवासरं । २३
आयास्यन्त्यर्चनां कर्तुं मत्साक्षात् सर्वप्राणिनः ।
भाषते भारतीमेनां खयमेव परेश्वरः ॥
ते च द्रव्यन्ति निर्गत्य दृशां महोहिणां शवान् । २४
क्षमि र्यतो इमरस्तेषाम् चशाम्यो इमि भविष्यति ।
सर्वेषां प्राणिनां ते च भविष्यन्ति दृशास्पदं ॥